

తెలంగాణ జాగ్రత్త

మే 16-31, 2023

సంపుటి 03, సంవిక 15

యైపర్స్‌డై

తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

తెలంగాణ చరిత్రకు నమూనా - భస్మన్!

తెలంగాణ హరీకథా పీతామహుడు
చందాల కేశవదాసు
వర్షంతి : మే 14, 1956

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : **TELANGANA JAGRUTHI**, Pasham Amrutharam Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor,
Near NTR Stadium Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

04 కొత్తసూర్యుని రాకోసం ఎదురుచూసే కళ్ళును చూపిస్తూ, కలువకుంట్లు రామకృష్ణ కవిత “ఇంత జరిగివా”

41 ఒక లోకసంచారి తాత్పీకత చెబుతున్న డబ్బికార్ పుస్తక పరిచయం....

45 తల్లి వియోగ దుఃఖచింత మాతృగీతాలు రాజీశ్వరి దివాకర్ రచన... స్ఫూర్తి మధురాలు “మాతృగీతాలు”

29

రచయిత నైతిక విజయం చాటే చిట్టుకుల పైసారెడ్డి వ్యాసం నాటి ‘పచ్చికి’ కథే నేటి ‘బలగం’....

05

ఆధిపత్యాన్ని ప్రశ్నించిన “ఏకలవ్యుడు” సురవరం ప్రతాపరెడ్డి నాటికథ... బాలశ్రీనివాసమూర్తి జ్ఞాపకాలను తడుముతున్న ఘనపురం వ్యాసం

43 “వ్యక్తిత్వంలో బాలడు.. సాహిత్యంలో త్రివిక్రముడు”

28 భావసంచలనాలను అక్షరించిన మండ్రోజు పైదాచారి కవిత “కలిస ప్రేమ”

37 నేటి సారస్వతపరిషత్తు కార్యదర్శి జె. చెన్నయ్యతో పత్రపాక మోహన్ ఈ పణ్ణం ముచ్చట

13

శ్రీని నిలువెత్తు దైర్యంగా చిత్రిస్తున్న రాపుల కీరణ్ణుయి కథ “హాసింది”

21

పిల్లల స్వార్థానికి ఎదురీదుతున్న ఒక తంండ్రి దాసరి మోహన్ కథ “ఎటులైనా నిలబడతా”

09

బోధన్ తెలంగాణ చరిత్రకు ఒక శాంపుల్ ప్రాణీ అని చెప్పున్న మామిడి హారికృష్ణ వ్యాసం “తెలంగాణ చరిత్రకు నమూనా - బోధన్!”

33

రచయిత అనుభూతులతో యాత్రా చరిత్రను చిత్రించిన సాగర్ల సత్తయ్ వ్యాసం... “చార్ ధామ్ యాత్ర - అనుభూతి చిత్రణ”

రేపటికలలో నడిచే కాలచక్రం చూపిస్తున్న గోపగాని రపిందర్ కవిత “ఒక రోజంతా” ... పేజీ **08**

అయ్య బతుకుచక్రం చిత్రించిన రపి కవిత “మండకు నిలువెత్తు దైర్యార్థం” ... పేజీ **12**

భాషాస్పృష్టికర్తలు ఆదిమానవులు అంటున్న డాక్టర్ కాలువ మల్లయ్ వ్యాసం “ఓడి పలుకులు పలుకుబడులు” ... పేజీ **25**

ఇంకా... మరెన్నో కవితలు, సాహితీ శిఖరం, సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్వీకారం.. మొదలైనవి...

జీవితము భారమై

ముక్కురాల రామరెడ్డి

ముక్కురాల రామరెడ్డి,
మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు చెందిన
స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు, కవి,
రచయిత. 1976లో ఆకాశవాణి, ఛిల్లీ
వారిచే 'జాతీయకవి'గా గుర్తింపబడి,
సన్మానం అందుకున్నాడు. పద్యాలు,
కవితలు, పాటలు, కథలు, వ్యాపాలు
వంటి అనేక సాహిత్య ప్రత్యేకియలలో
తనదైన ముద్రవేసిన సాహిత్యపరుడు.
ఇతను పాలమూరు జిల్లా, కల్కుర్లు
మండలం ముక్కురాల గ్రామంలో
1929 జనవరి 1వ తేదీన మంద
రామలక్ష్మిమై, బాలకృష్ణరెడ్డి
దంపతులకు జన్మించారు.
గంగాపురం హానుమచ్చర్మ ఇతని
గురువు. గ్రామంలోని కానిగి
పారశాలలో ఉర్రూ మాధ్యమంలో
ప్రాథమిక విద్యానభ్యసించారు.
క్రమక్రమంగా పరీక్షలు త్రయేటుగా
రాస్తూ ఉప్పానియా
విశ్వవిద్యాలయంలో చరిత్రలో,
తెలుగులో ఎం.ఎ. ప్రథమశ్రేణిలో
ఉత్తీర్ణాటక, పి.పొచ్.డి. చేసి డాక్టరేటు
పెందారు. 1947-48లో నిజం
వ్యతిరేక ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు.
గ్రంథాలయోద్యమంలో కూడా
పాల్గొన్నారు. తెలుగులో ప్రాచీన
కవుల సృజనాత్మక ప్రతిభ అనే
అంశంపై పరిశోధన చేసి పి.పొచ్.డి.
పట్టూ పాందారు. దుండుభి అనే
మాసపత్రికకు సంపాదకత్వం
వహించారు. ఈ పద్యాలు ఆయన
కాలిదాసు మేఘు సందేశానికి చేసిన
గేయమువాదం సుండి
తీసుకోవడం జరిగింది.

యక్కుడొక్కండు ప్రేయసికి దూరమై
విలపించె విరహజీవితము భారమై
కొలువు బాసిన బాసె, నెలవు బాసిన బాసె
తొలినాళ్ళలోనే ముద్దులభార్య కరువాయె
తేప్పమి జేసెనో తన స్వామి కోపింప?
ఏడాది పాటుగా ఇద్దరిని యెడబాపె
యక్కుడొక్కండు ప్రేయసికి దూరమై
విలపించె విరహ జీవితము భారమై
అలనాడు సీతమై జలకమాడిన తాన
వెదకి, రాముడు గోడు వెల్లబుచ్చిన తాన,
ఆ రామగిరిపైన, ఆ యాత్రమములున్న
జాడలో, సురపాన్ననీడలో, దినమొక్క
యెడుగా తలపోయు, యెడెట్లు గడచునో
యక్కుడొక్కండు ప్రేయసికి దూరమై
విలపించె విరహ జీవితము భారమై.

తెలంగాణ జాగ్రత్త
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

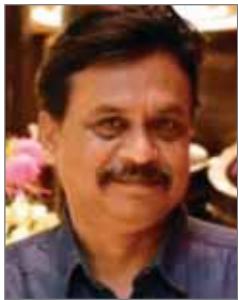
16-31 మే, 2023

సంఖ్య 03

సంచిక 15

శ్రీమతి కల్యముండ్ల కవిత
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటరీయల్ బోర్డ్ :
ఫునపురం దేవేందర్
రంగు నవీనాచారి

నడకే ప్రధానం

ప్ర

పంచంలో దాదాపు ప్రతి తాత్త్వికుడు సాధనే పరమావధి అని చెప్పాడు.
“సాధనమున పనులు సమకూరు” అనేది లోకవిదితమైన సామెతే.

ఒకలక్ష్యంమీద అడుగులు వేసున్నప్పుడు అనేక ఎదురుదెబ్బలు తగులుతాయి. ఎన్నోసార్లు కింద పడిపోతాము. ఎవరూ సహకరించరు. కొండకచో లక్ష్యం చేరేము అని నిరాశ కలుగుతుంది. ఈ శ్రమ బూడిదలో పోసిన పస్తీరు అని బాధపడతాం. ఈని మన ప్రయత్నం విడువకుండా సాగితే క్రమంగా అనుకూల వాతావరణం ఏర్పడుతుంది. నిన్నటి ప్రతికూల అంశాలన్నీ తోకముడుస్తాయి. పైపెమ్మ ఈ విజయసాధనకు మేమే కారణమని మేమే ప్రోత్సహించామని మాట మారుస్తాయి. ఫేట్లు ఫిరాయిస్తాయి. ఎగతాళి చేసిన నోళ్లన్నీ ప్రశంసల వాక్యాలుగా మారుతాయి. కాబట్టి లక్ష్యసాధనకు తాను నీర్దేశించుకున్న గొప్ప లక్ష్యంతో పాటు సాధించే లక్ష్యం కూడా ఉండాలి. వెనుకకు తిరిగిచూడని ధీరత్వం ఉండాలి. ప్రతికూల వాతావరణాన్ని, పరిహసాలని సహించే ఆత్మప్రేర్యం ఉండాలి. లక్ష్యం మీద చెరగని గురి ఉండాలి.

సాధారణంగా పరిపూర్వుత గురించి తాత్త్వికులు ఎన్నో సుభాషితాలు చెబుతారు. అసలు పరిపూర్వుత అంటే ఏమిటి? అది ప్రపంచంలో ఉంటుందా? మనవుడు దాన్ని సాధిస్తాడా? పారలోకికులు చెప్పే విషయాన్ని కాకుండా సాధారణ భౌతికద్వాపీతో చూస్తే పరిపూర్వుత ఒక కలగానే కనిపిస్తుంది పారలోకికతలోని రేఖామాత్రమైన పరిపూర్వుత ఒక ఆదర్శమే. ఇది బహుశా నిరాశాగతుడైన మనిషికి ఊరటనిస్తుంది కావచ్చు.

ఈని నిత్యావరణాలోని లక్ష్యం పరిపూర్వుతే ఇప్పుడు కావాలి. అసలు మన త్వపీలో తప్ప పరిపూర్వుత ఎక్కడ ఉండదు. ఎంత చేసినా ఇంకా ఏదో మిగిలి ఉంటుంది. అట్లా కల కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. మనిషి ఆరాటం పోరాటం జ్ఞాలనశిఖలాగా మండుతూనే ఉంటుంది. మనిషిలో ప్రసరించే చైతన్యం అతని అడుగులు వేయస్తానే ఉంటుంది.

సృజన చైతన్యం కూడా అట్లాంటిదే. ఒక ప్రక్రియ కోసం నిరంతరం సాధన చేసే సృజనకారుడు ఆ ప్రక్రియలో పరిపూర్వుత సాధించగలుగుతాడా? పరిపక్వత అనేదాన్ని ఎవరు మాత్రం నీర్దేశించగలుగుతారు?

ఆ ప్రక్రియ సృజనతో పాటు అతను ప్రబోధించే సామాజిక లక్ష్యం నెరవేరు తుందా? సమస్యల ఈ ప్రపంచంలో ఏ మానవుడైనా చూడగలుగుతాడా? అట్లాగని సృజన జరగుండా ఉంటుందా? కాబట్టి అటు ప్రక్రియ నిర్మాణాలోనూ, ఆ ప్రక్రియ వెనుక ఉన్న సామాజిక లక్ష్యసాధనలోనూ, సృజనకారుడు నిరంతర జాగ్రత్తుడై ఉండాలి. తన అడుగులకే తెలియని నడక కొనసాగుతూనే ఉండాలి. లక్ష్యసాధన విషయంగా పరిక్రమించే ఛైతన్యానికి చిన్నచిన్న విజయాలు కలుగుతాయి. అపజయాలతో పాటు రెంటిని సమతల్యంగా స్థిరప్పు అడుగు ముందుకు వేయాలి. చిరు విజయాలు, చిరు అపజయాలు కూడా మన మార్గంలో మనం దాటుతున్న గీటురాణ్ణ అని గుర్తించాలి.

సృజనకారుడికి లక్ష్యం అనివార్యం. అది సిద్ధాంతంగా పిలిచినా, వాదంగా పిలిచినా, సామాజిక జీవనంలో సాభాగ్యవంతమైన పరివర్తనే అతనికి కావలసింది. మనిషి సామాజికంగా, కళాత్మకంగా, ఆధ్యాత్మికంగా కూడా చేసే ఈ ప్రయత్నం అతనికి తప్పక లక్ష్యసిద్ధి కలుగజేస్తుంది. లక్ష్యసిద్ధి దానికోసం చేసే సాధనే జీవితం, లేక సృజనజీవితం అని విశ్వసిద్ధాం.

జై తెలంగాణ! జై జాగ్రత్త!!

కుల్కము
కుల్కము

నగరాల దెబ్బకు జీవకళా విహినమై
వన్నె తగిన పల్లెలు చెట్లను పోగొట్టుకున్న
అడవి మానంగా మూలుగుతోంది
ఇసుకను కోల్పోయిన తల్లినది గుండె అవిశిష్టున్నది.
ముక్కల్ని చేసి తరలిపెట్టున్న బండరాళ్ళను జూసి
నేలతల్లి గుండె రాయ్యెంది.

అంతులేని భీభత్సుమేదో తరుముతువ్వది
అకాల వడగండ్ల వానకు పురిట్లో
కన్నమూసిన శిశువుల్లా రైతుబిడ్డలు.
చెట్లను కోల్పోయిన రోడ్స్నీ కాంక్రీటు
రంగుదిద్దుకుని వెక్కిరిష్టుశ్వే.

పిల్లల ప్రేమ కోల్పోయిన వృద్ధ దంపతుల
ఆఖరిశ్యాసలు వృద్ధాశ్రమాల గదుల్లో...
నెత్తురోడ్డున్న రోడ్డ ప్రమాద చారికలు
గుండె మెలిపెడున్నా
పులితోలు కప్పుకున్న నక్కలు,
తోడేళ్లు గుంపులు గుంపులుగా
వికారంగా... నప్పుతూనే...

ఇంత జరిగినా...
నిరుత్సాహం వెంటాడినా
కొత్తసూర్యాని రాక కోసం
కళ్లింకా ఎదురుచూస్తూనే....

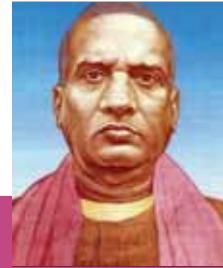
ఇంత జరిగినా...

- డా॥ కలువకుంట రామకృష్ణ, 94401 52405

ఏకలవ్య

అణచివేతను నాటకేయశిల్పంతో
సంభాషణాలలో చిత్రించిన కథ...

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి

ద్రోణ : అయితే నీ పేరు ఏకలవ్య యని వ్యవహారింపబడుచున్నదా? నీవేమి యభిలషించదను?

ఏకలవ్య : దేవా! నాకు ధనుర్ధ్యాయందుఁ జాల యభిమానము కలదు. మీ చరణముల నాళ్లయించి యావిద్యు గొంత సంపాదింపదలచితిని.

ద్రోణ : ఆవిద్యుషై నీకెట్లభిలాష కలిగెను?

ఏకలవ్య : అది వంశపారంపరేణ వచ్చు విద్య. మా భిల్ల జాతి ప్రాచీనము నుండియు నీ విలువిద్య చేతనే ప్రసిద్ధి నొందినట్టిది.

ద్రోణ : ఓహా! నీవు భిల్లుడవా? బ్రాహ్మణ క్షత్రియులు తప్ప నితరుల క్షింద్యునేర్పు దగదను సంగతి నీకు దెలియదా?

ఏకలవ్య : స్వామీ! ఏవిద్య వైన సభ్యసించుటకు జగదీశ్వరుని సృష్టియుందండుకును సమానమైన యథికారము కలదని పెద్దల వలన

ఓర్లి! నీవు నీచజనుడవు. అట్టి నీకు విడ్య నేర్చుట దైవనిత్యతమును వర్షాత్ముధర్థమునుకు విరుద్ధము. నీవి జస్తమందేమి చేసినను నుత్తమజాతి పదవి నందనేరివు. కావున నిక నీవు నీ పట్టును వదలుము.

ఆధిషత్యాన్ని నిరసించిన సురవరం ‘ఏకలవ్య’

ఈ రచన కూడా బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమంలో భాగంగా ప్రారంభమైన సమదర్శిని 1930 ఉగాది సంచికలో వెలువడింది. ఈ సమదర్శిని పత్రికలో బ్రాహ్మణుల రచనలు ప్రమరించినప్పటికీ సామాజిక, సంస్కరణ రచనలకు ప్రాధాన్యత నిచ్చి ప్రచరించేనారు. అందులో భాగంగానే సురవరం ప్రతాపరెడ్డి రచన వెలువడింది. ఈ పత్రికకు కవి, బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమనాయకుడు పింజల సుబ్రహ్మణ్యశేష్టి అనే బహుజనుడు నడిపించాడు.

తెలంగాణ ఆత్మను, ధిక్కారాన్ని అశ్వరాల్లోకి ఒంపి ఇక్కడి ఫునతను చాటిన వైతాళికుడు సురవరం రచనలు సమగ్రంగా రావాల్చిన సందర్భమిది. ఈనెల 28న ఆయన 137వ జయంతి. ఈ సందర్భంగానైనా సమగ్ర రచనలైపై ఒక కార్యాచారణను తెలుగు అకాడమీ, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ, తెలుగు యూనివర్సిటీ, తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు, సురవరం సాహాతీ వైజయంతి ఎవరో ఒకరు పూనుకొని ఆయనకి నిజమైన నివాళి అర్పించాలని కోరుకుంటూ..

- డా॥ సంగిశేష్టి శ్రీనివాస్

వింటిని.

దుర్యోధన : ఓహాహో! నీనికి గేవలము ధనుర్ధ్యాయే గాక నీతివిద్యాయు నీచిఱుత్పాయమునందే యులవడినట్లున్నది!

అర్జున : కిలికాలము సమీపించుచున్నది. కావునే బెండ్లు మునిగి గుండ్లు తేలుచున్నవి!

ద్రోణ : ఓరీ మూర్ఖ! నీవు చాల యమాయకుండవుగాఁ గాన్నించుచున్నావు. సూర్యచంద్రవంశజులకే మేమీ ధనుర్యేదమును నేర్చించువారము.

ఏకలవ్య : అయ్యా! నేనును సూర్యచంద్రవంశము వాడనే.

దుర్యోధన : ఓహాహో మాకన్న

నాలుగాకులు నీఁడెక్కువగాఁ

జదినివుట్టున్నదే!

ద్రోణ : (నవ్య) ఓరి! నీవీ యుభయవంశములందెట్లు జన్మించితివిరా?

ఏకలవ్య : స్వామీ! మాకు గుడిసెలో మేడలు. ఆ గుడిసెల సందులలో సూర్యచంద్రులు సదా తాండ్రవ మాడుచుందురు, మేమీ సూర్యచంద్రుల నిలవేల్చులనుగా వంశక్రమాగతముగాఁ బూజించున్నాము. ఇంతే కాక మా ఆదిపురుషుడు సూర్యుని కొడుకనియు, మా యాదిమాత చంద్రుని కూతురనియుగాఁ మా పెద్దలు చెప్పుచుందురు,

అర్జున : ఇదియా నీవంశము! సరే!
ద్రోణ : నీడు మూర్ఖుడని నెప్పుడే
చెప్పలేదా? ఓరి ఏకలవ్యా! నీకి జన్మమున
నాబోధ యించునేరదు. ఊరక నీ వచ్చిన
దారినే పోవలయు.

ఏకలవ్య : నాకి జన్మమునే మీ
యుగ్రహము కలుగవలయనని
ప్రార్థించుచున్నాను. మీ పాదములయాన
మిమ్ము వదలను. (అని ప్రైక్కు
బోవును)

ద్రోణ : చీ! పాపాత్మ! నీపు
దూరముననే యుండుము. నీ
వనార్థుడవు, అస్మిశ్యుడవు. నీ
గాలియైన మాకు సోకఁగూడదను సంగతిని
యెఱుగవా?

ఏకలవ్య : స్వామీ! మీరిట్లు నన్ను
బర్కీంచినను మిమ్ము వదలువాడనా? నే
నెందుండినను సర్వవ్యాపియగు
వాయుదేవుడు నాపై వీచిన విధముగే
మీ మీదను వేచుటకు మానునా?

దుర్యోధన : ఆచార్య! నీనికి
వేదాంతము ముదిరినట్టుర్చుది? నాకు
సెలవిండు. వీని నిష్పదే యమలోకమున

కంపెదను.

ఏకలవ్య : మహారాజగారి చేతు
జచ్చిన నాకు స్వర్గలోకమే ప్రాప్తించును,
గాన నదియు ననుగ్రహమే యని
భావింతును.

ద్రోణ : ఓరి! నీపు నీచజనుడవు. అట్టి
నీకు విద్య నేర్చుట దైవనిర్మితమగు
వర్ణశమధర్మమునకు విరుద్ధము. నీవీ
జన్మమందేమి చేసినను నుత్తమజాతి
పదవి నందనేరవు. కావున నిక నీపు నీ
పట్టును వదలుము.

ఏకలవ్య : స్వామీ!
అనుగ్రహింపవలయును. ఈ మీ
సేవకుడు ద్రోహమెన్నడును
పెంచనివాడని నమ్ముడు. తమ యాజ్ఞ
యయ్యేనేని తన ప్రాణముల సహితము
తమ పాదములకడ సమర్పింప
సంసిద్ధుడని యొఱుంగుఁడు.

ద్రోణ : తుచ్ఛా! చండా! వెడలెదవా?
లేదా? తళ్ళా మిచ్చబినుండి
వెడలిపామ్ము! లేదా నిన్నిప్పుడే
నాతీప్రభాణములచే భ్రస్మిభూతునిగా
జేయుదును. పొమ్ము పొమ్ము!

స్వామీ! ఇంతయేనా
తము కోలనబి. ఈ శరీర
మంతయును దమఱ కాదా!
తలకోసి యిష్టునిన నిష్టి
యుందునే. ఇబిగో యా
క్షణమే మీ కానుకను
జెల్లించుచున్నాను. (అని
చులికచే వేలు కోసి
యిష్టును) ఇంకేషైనను
నాజ్ఞించుడు. ఇంతటి
పనికీరాని దక్కిసి
యిష్టినందులకు నాకు
సిగ్గుచున్నది.

నీముఖము జూడ నొల్లను పొమ్ము.

ఏకలవ్య : చిత్తము! గురువులవారి
యాజ్ఞ యున్నలంఘనీయం! ఓ
ద్రోణాచార్యస్వామీ! ఇదే సెలవు
దీసికొనుచున్నడను. ఎస్టికైనను దామే
నా గురువులని నమ్మినాడను. మీ
నామస్వరణముచేతను, నా పరమేశ్వరుని
కరుణచేతను నేను ధనుర్వ్యద్యను నేర్చియే

తీరుదు నని విన్నవించువాడ!

కొంతకాలమునకు ద్రోణుడును,
శిష్యులును వేట కరుగుదురు.
ఏకలవ్యని బాణములు వారి పునక
ముఖమునకు చిక్కము రీతిఁ
దగుల్చినెను. ఆ బాణశిక్యములో
నా కుక్క యుర్జునుని సమీపించెను.
అర్జును డేకలప్పుని జూడనరసి
వాని విద్య కచ్చెరు వంది వాని
కెవరా విద్యను నేర్చినవాడు. తాను
ద్రోణశిష్యుడని చెప్పికానెను.
అర్జునుడు ద్రోణుని బిలచికొని
యేకలవ్యని దగ్గర వచ్చుచు-

అర్జున : ఆచార్య! తాము
నిజముగా శిష్యుద్రోహము చేసితిరి.
ఆనాడు నన్ను సర్వశిష్యులకన్న
నెక్కుడుగా మన్నించితినియు నా
కండఱకన్న నెక్కుడుగా విద్య
నేర్చితి మనియు సెలవచ్చితిరి.

ద్రోణ : అర్జునా! నే
నిష్పదును నదే మాట

చెప్పుచున్నాను. ద్రోణుని నాలుక కబద్దపు రుచి యెట్టిదో తెలియదు.

అర్జున : అనాం డేకలవ్యుడను బోయకు ధనుర్విర్యును నేర్చనని తాము నిరాకరించితిరి.

ద్రోణ : అపును ఇప్పు డాసంగతితో నేమి ప్రయోజనము?

అర్జున : ఆ ఏకలవ్యుడు మీవద్దనే ధనుర్విర్యుపాండిత్యమును నిరుపమానముగా సంపాదించినందుల కీషనకమే సాక్షమిచ్చుచున్నది.

ద్రోణ : అర్జునా! వాడు నీతో నబద్ధము చెప్పినాడు. అయినను నా యెదుట విచారించిన నంతయు లెడ్డి కాదా.

అర్జున : అదిగో వాడి గుడిసే రండు విచారింతము.

(ఏకలవ్యుడు ప్రవేశించును)
(స్వగతము) ఆహా! నే నెంత ధన్యుడను ఆ దినము నిష్టారముగా నన్ను దత్తిమినట్టి గురువే నాదగగలకు వచ్చుచున్నాడు.

(ద్రోణునితో) గురూత్తమా! ఇదే మీ శిష్యురమాఱవు మీకు నమస్కరించుచున్నాడు. (అని సాఫ్టాంగ నమస్కారము చేయిను.)

ద్రోణ : దూరమునుండియే మాటల్లాడుము. ఏకలవ్యు లెమ్ము. నీ విద్యకు నేను మెచ్చితిని. నీ పాండిత్యము నే గురుపాదములకడ నేర్చికొంటివో

అర్జునా! చూచితివా
జప్పుడైనను యథార్థము
తెలిసేనా? ఓయా! వీని భక్తిలో
సహస్రాంశమైన
మనయందుండిన మన
మందఱమును దరింతము
సుమా! వీఁడు గురువు లేకయే
యింత ప్రవీణుడయ్యెను.
గురుముఖముననే
నేళ్ళయిండిన వీఁడంతటి
జగదేకవిరుద్ధి యుండునో
కదా.

తెలుపుమా?

ఏకలవ్య : దేవా! ఇదంతయుఁ దమ యనుగ్రహమే.

అర్జున : చూచితిరా!

ద్రోణ : ఏమిరా అబద్ధము చెప్పు మీ జాతిగుణ మింకను వదలకున్నాడవు.

ఏకలవ్య : స్వామీ! ద్రోణుల శిష్యుఁ డెప్పుడును నబద్ధము చెప్పడు.

ద్రోణ : మరల యదే ధోరణిలో మాటల్లాడెదవేమి? నేను నీకెన్నడు నేర్చియుంటినిరా?

ఏకలవ్య : త్రికరణశుద్ధిగా నాగురువు ద్రోణాచార్యులే! అందులకు సాక్ష్య మిదిగో యా ద్రోణులే (అని చెట్టు కింద నొక కట్టె బోమ్మను జాపును.)

ద్రోణ : ఏకలవ్య మాకేమియు బోధయగుట లేదు. నిజము చెప్పుము. మాయర్జునుడు కూడ నింత విద్యను నేర్చులేదు.

ఏకలవ్య : మహాత్మా! ఆ దినము తాము నన్ను కరుణాదూరులై తఱిమినను నేను నా యాశ్రమమునకు వచ్చి తమ విగ్రహము వౌకటి స్థాపించి,

ద్రోణ : అదియేనా నా విగ్రహము (అని బోమ్మను జాపును)

ఏకలవ్య : చిత్తము దానిని స్థాపించి ప్రతిదినము పూజించి దాని యెదుటనే గుటి నేర్చుకొంటివి.

ద్రోణ : అర్జునా! చూచితివా ఇప్పుడైనను యథార్థము తెలిసేనా? ఓయా! భక్తిలో సహస్రాంశమైన మనయందుండిన మన మందఱమును దరింతము సుమా! వీఁడు గురువు లేకయే యింత ప్రవీణుడయ్యెను. గురుముఖముననే నేర్చియుండిన వీఁడంతటి జగదేకవిరుద్ధి యుండునో కదా.

అర్జున : ఆచార్య! వీఁడిప్పటికే మమ్ములందఱను మించి యున్నాడు. వీఁడు జీవించి యుండునంతకాల మర్జునుడు మీ శిష్యులలో నగ్రగణ్యుడను మాట నేతిచీరకాయ వంటిది.

ద్రోణ : అట్లనా! (ఆలోచించి)

ఏకలవ్య అయితే నీవు నిశ్చయముగ నా శిష్యుడవేనా?

ఏకలవ్య : అపును మహాత్మా! మీ శిష్యులందఱిలో గడవాడను.

ద్రోణ : అట్లయిన నీ యర్జునుడు గురుదక్షిణాగా ద్రుపదుని బట్టి తెచ్చి యిచ్చియుండెను. నీవును నాకు గురుదక్షిణాగా నేనడిగిన దీయజనదా?

ఏకలవ్య : గురుదేవా మీకు ధన మిత్తు ననిన నా యా ధనుర్వాణములే యావద్దనమై యున్నవి. ఏ మహావీరుని సాధింపవలయు ననిన నీ హీనుఁ డర్జునాది మహావీరుల కేపాటి సాటి అయినను గురువుల యాజ్ఞ యేదియో వినగోరుచున్నాను.

ద్రోణ : ఏకలవ్య! నీవు నాకు ధనము లీయవలదు. నాకై యేశత్రువును సాధింపవలదు. నే నడుగున దొక చిన్న కానుకయే.

ఏకలవ్య : ఆజ్ఞ యిండు సిద్ధముగ మన్నాడను.

ద్రోణ : నీవు నీ కుడిచేతి బోటన వైలిని నాకిచ్చుటయే నాకు గురుదక్షిణ.

ఏకలవ్య : స్వామీ! ఇంతయేనా తాము కోరినది. ఈ శరీర మంతయును దమది కాదా! తలకోసి యిమ్మనిన నిచ్చి యుందునే ఇదిగో యా క్షణమే మీ కానుకను జెల్లించుచున్నాను. (అని చురికచే వైలు కోసి యిచ్చము) ఇంకేమైనను నాజ్ఞాపించుడు. ఇంతటి పనికిరాని దక్షిణ యిచ్చినందులకు నాకు సిగ్గుచున్నది.

ద్రోణ : ఇంకేమియు వలదు. మేము వెచ్చేరుము.

ఏకలవ్య : స్వామీ! తమ పాదధూళిచే నా యాశ్రమమును తమ సేవచే నా తనువును ఒపితములయ్యెను.

ద్రోణ : అర్జునా! నామాట యిప్పుడైనను దక్కునా?

అర్జున : ధన్యోస్మి!

ఏకలవ్య : ధన్యోస్మి! ధన్యోస్మి!
ధన్యోస్మి!

(మే 28 సురవరం ప్రతాపరద్భ్యాసయంతి సందర్భంపా)

ఒక రోజంతా...!

గోపగాని రవీందర్, 94409 79882

Sత్త ఆశల చిగుళ్ళతో నిద్ర లేచాను
బయటంతా ఇంకా విష్ణుకోని వెలుగు
మసకమసక చీకట్టును చీల్చుకుంటూ
అలసిన శరీరాన్ని ఉత్సేజపరచడానికి
వడివడి అడుగులతో బయలుదేరిన..!

అలవాలైన బాటనే కావచ్చు
రోజు చూసే పరిచితముళాలే కావచ్చు
వేకువన పీచే పరిమిథభరితమైన గాలిలో
సమౌక్షాన పరిచే గమ్ముత్తైన మత్తుంది
నరనరాన్ని ఆత్మీయంగా కొగలించుకుంది..!

ఆశయాలను మనసం చేసుకుంటూ
ఒకటిపై ఒకటి ఇటుకల్లా పేర్చుకుంటూ
అంతర్గృధనంతో సాగుతూనే ఉన్న
తలంపుల తండ్లాట పూర్తికాదు
అదిలోనే అగిపోయేటిని మరెన్నే..!

నచ్చిన పుస్తకపరసంతో కొద్దిసేపు
మిత్రులతో సంభాషణ కొద్దిసేపు
సామాజిక బాగుకోసం కొద్దిసేపు
చరవాణితో ప్సైపూం కొద్దిసేపు
పిల్లలకు బోధించే పాఠాలతో కొద్దిసేపు..!

కాలచక్రానికి విశ్రాంతి లేదు
పోటీలు పడుతూనే ఉంటున్నా
మెరుగైన జీవిక కోసమే
అనుబంధాల ఎదుగుదల కోసమే
నిరంతర అన్యేషణలోనే సాగుతున్నా..!

ఒకరోజు చూస్తుండగానే కనుమరుగైంది
విశేషమైన అనుభూతిని మిగల్చుకుండనే
అనుకున్నవేవి కూడా అమలు కాకుండానే
అతిసాధారణంగానే మనల్ని ఒదిలిపోయింది
రేపటి ఉపోదయానికి వాగ్గానం చేస్తూ..!

తెలంగాణ చరిత్రకు నమూనా - బోధన!

నాటి అస్కృత మహాజనపదమే నేటి బోధన....

మామిడి హర్లికృష్ణ
80080 05231

We are not makers of history.

We are made by history

- Martin Luther King, Jr.

చరిత్రవరంగా తెలంగాణ ఇప్పటికీ ఒక అన్నిషేష మార్కు నిలయమే

Telangana is an Unexplored mysterious and mystic land! లక్ష్మాది

సంవత్సరాల భాగోళిక, వైసర్గిక, చారిత్రక ఆధారాలు తెలంగాణ నేల మీద ఉన్నాయి నేడి భావ కాలమానం Geographical calendar) లోని మెసోజాయిల్ యుగం తాలూకు అవశేషాల నుంచి లభిస్తున్న సమాచారం. డైనోసార్క స్వర్ణర్థయుగంగా కీర్తించబడిన 65 మిలియన్ సంవత్సరాల క్రితం ఈ నేలమీద జీవి సంచారం ఉండని చెప్పే ఎన్నో శిలాజ ఆధారాలు మంచిర్యాల జిల్లా వేమనపల్లిలో లభించిన విషయం మనందరికి తెలిసిందే. ఇలాంటి ఎన్నో చారిత్రక విశేషాలకు ఆలవాలం తెలంగాణ. అలాంటి తెలంగాణలో పోడశ మహాజనపదాల కాలంనుంచే మహేశాన్నత చారిత్రక వైభవాన్ని చూసిన ప్రాంతం కూడా ఉండడం గొప్ప విశేషం.

మరొక వైపున భారతదేశ చారిత్రిక వైభవాన్ని "India is, the cradle of the human race, the birthplace of human speech, the mother of history, the grandmother of legend, and the great grandmother of tradition. Our most

valuable and most instructive materials in the history of man are treasured up in India only" అని The Adventures of Tom Sawyer (1876), Adventures of Huckleberry Finn (1884) వంటి విభ్యాత నవలల సృష్టికర్త మార్క్ ట్వెస్ అంతటి ప్రభ్యాత సాహితీ వేత్త ఎంతగానో కొనియాడారు. అలాంటి భారతదేశ చరిత్రలో క్రీస్తు పూర్వం ఆరవ శతాబ్దపు కాలం పోడశ (16) మహాజనపదాలు (అంగ, కాంభోజ, మల్ల, కాశి, కోసల, కురు, మగధ, ఛేది, వజ్ఞి, అవంతి, కురు, పాంచాల, మచ్చ, శారసేన, గాంధార, అస్కృత) వర్ధిల్ని కాలంగా కీర్తి గడించింది. ఇలా 16 మహాజనపదాలు కొలువైన నేలలో, దక్కిణాదిలో మహాజన

పదంగా కీర్తించ బడిన భూమి "అస్కృత రాజ్యం" ప్రస్తుతం నిజామాబాద్ జిల్లా బోధన ప్రాంత పరిసరాలలో నిక్షిష్టమై ఉంది అనేది చరిత్రకారులు, పురావస్తు శాస్త్రవేత్తలు నిర్దారించిన సత్యం.

అలాంటి బోధన "తెలంగాణ చరిత్రకు ఒక శాంపుల్ స్ట్రోట్" లాంటిది. భారత దేశంలో నాగరికత పరిఫలిన అనంతరం విలసిల్లిన జైన, బౌద్ధమత భావాలు ఒకవైపు, మహాజనపదాల నిర్మాణం ఇంకొకవైపు జిగిన నాటి నుంచి ప్రాచీన చారిత్రక వైభవం, మధ్యయుగాల కాలపు గొప్పతనం, ఆధునిక కాలపు నవీనత్వం, వీటన్నిటికి ప్రత్యక్ష సాక్షిగా నిలిచిన నేల బోధన.

తెలంగాణలో ఎక్కుడ మట్టిని

ముట్టుకున్న, ఒక అద్వితీయ చరిత్రని ఆ మట్టి ఆపిష్ట-రిస్తుంది. అలా తెలంగాణ నలుచెరగులా ఇసుక రేఖలు పొరల్లో నిక్షిప్తమై ఉన్న చారిత్రక విశేషాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. తెలంగాణ మట్టి ఎన్నో పురావస్తు చారిత్రక ఆధారాలను తన గర్జంలో రాచుకున్న మహామాత. అందుకే ఇక్కడి ఏ నేలని స్పర్ధించినా వేలాది చారిత్రక విశేషాలను మనకు అది చెబుతుంది.

One of the deepest impulses in man is the impulse to record, to scratch a drawing on a tusk or keep a diary..... The enduring value of the past is, one might say, the very basis of civilisation అని Causes and Consequences (1898), Practical Agitation (1900) వంటి గ్రంథాలు రాసిన ప్రముఖ అమెరికన్ సాహితీవేత్త John Jay Chapman, (1862-1933) అన్నట్లు ఈ భగోళం మీద సంభవించిన ప్రతీ పరిశామం, సంఘం, సందర్భం గ్రంథఫ్సం చేయడగినదిగానే ఉంటుందనడంలో సందేహం లేదు.

ఇక తెలంగాణ మట్టిపొరలలో దాగి ఉన్న అసంఖ్యాక చారిత్రక విశేషాలకు ప్రతినిధిగా, దాదాపు 2600 సంవత్సరాలకు పైగా నిలిచిన మహామాత తెలంగాణ చరిత్రకు ప్రతీకగా బోధన

ప్రాచీన కాలం నుంచీ

తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని పాలించిన అందరు చక్రవర్తుల పాలనను బోధన్ ప్రాంతం కూడా చవి చూసింది. శాతవాహనులు, బాదామి చాళుక్యులు (క్రీ.శ. 500-755), రాష్ట్ర కూటులు (క్రీ.శ. 755-973) కళ్యాణి చాళుక్యులు (క్రీ.శ. 973-1189), కాకతీయులు (క్రీ.శ. 1000-1323), హరకు అన్ని దశలలోని అందరు పాలకులకు, అన్ని రకాల పాలనాలీటులకు వేదికగా మారింది.

చరిత్రని అధ్యయనం చేయాలిన అవసరం ఉంది.

బోధన్ తెలంగాణ ప్రాంతంలో గొప్ప చారిత్రక పరిశామానికి ఒక నిలువెత్తు ఉదాహరణ. ఈ నేల ఎన్నో చారిత్రక సంఘటనల్లీ చూసింది, మరెన్నో పరిపాలనలను గమనించింది, ఇంకెన్నో విశేషాలని, పురావస్తు సంస్కృతులను తనలో నిక్షిప్తం చేసుకుంది. గొప్ప తాత్ప్రికతకి, మరెన్నో ఆధ్యాత్మిక విశేషాలకి, ఇంకెన్నో మరిచిపోలేని, సామాజిక పరిశామాలకి, విస్కృతించలేని సాంస్కృతిక వైవిధ్యతకి బోధన్ ప్రాంతం నిలయంగా ఉంది. చారిత్రక

పరిశోధకులకు ఒక నిరంతర స్థాయి ప్రసాదించే ఆలయంగా ఉంది. అలాంటి బోధన్ 2600 సంవత్సరాల చరిత్రని 'కాల యంత్రం'లో విపాంగ వీక్షణం చేయడమనేది ఒక గొప్పవిశేషం.

బోధన్ ఎన్నో విధాలుగా ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్న నేల. వాటిలో ప్రధానంగా చెప్పడగినవి

- క్రీ.పూ. 6వ శతాబ్దం నాటికి భారత భూభాగంలో విలసిల్లిన పోడచ మహాజనపదాలలో ఒకటి అస్కృత మహాజనపదం. దాని ప్రధాన కేంద్రంగా బోధన్ ప్రసిద్ధి.
- మహాభారతంలో బోధన్ ప్రాంత ప్రశ్నా ఉందనే ఆధారాలు ఉన్నాయి.

● బోధన్, జైన మతానుయాయులకు ప్రాచీనకాలంలో నెలవుగా బోధన్ ప్రత్యేకతను సాధించింది.

- జైన ఇతిహాసాలను అనుసరించి చక్రవర్తి భాష్యబలి రాజధాని బోధన్.
- బుద్ధుని కాలంలో 'పోతని'గా, జైనులపరంగా 'చక్రీశ్వరపరం'గా, కాలక్రమంలో 'బహుధాన్యపురం'గా, 'బహుధనపురం'గా, 'ముక్తిపురం'గా ఎన్నో నామాంతరాలను పొందిన నేల బోధన్.

- తెలుగు, కన్నడ భాషల ఆదికవి పంపన జన్మభూమిగా బోధన్ సాహితీ స్మఱనకు కొలువుగా అలరారింది.

నిజానికి తెలంగాణలో ఉండే ప్రాచీన
నగరాలు, వాటి విశేషాలు అన్నటినీ
గ్రంథస్తం చేసి వాటికి శాశ్వతత్వాన్ని
చేలాగా, డాక్యుమెంటేషన్ చేయాల్సిన
అవసరం ఉంది. A historian ought to be
exact, sincere and impartial, free from
passion, unbiased by interest, fear,
resentment or affection. And faithful to
the truth, which is the mother of
history, the preserver of great actions,
the enemy of oblivion, the witness of
the past, the director of the future అని
B. R. Ambedkar, (1891-1956) గారు
చెప్పిన మాటలను సాకారం చేస్తూ
తెలంగాణ చరిత్రను నిక్షిప్తం చేసే దిశగా
ఎందరో చరిత్రకారులు గతంలో కృషి
చేశారు. ప్రముఖ చరిత్రకారుడు ఆదిరాజు
సీరభద్రదుర్వగారు కొన్ని దశాబ్దాల కాలం
క్రితమే 'ప్రాచీన నగరాల చరిత్ర' గురించి
వివరిస్తూ ప్రతీ నగరం ఒక పోగేసుకున్న
చరిత్ర పుట్ట అని చెప్పుతూ ప్రపంచానికి
తెలియని ఎన్నో విషయాలను తెలియ
జేశారు. అలాగే బి.ఎస్. శాస్త్రిగారు కూడా
శాతవాహనుల కాలం నుంచి తెలంగాణ
వైభవ సంపదము ప్రపంచానికి చాటి
చెప్పారు. శ్రీ వేటుఱి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు,
శ్రీ కొముర్రాజు వేంకట లక్ష్మణరావుగారు,
శ్రీ పి.వి. పరిబ్రహ్మశాస్త్రిగారు. శ్రీ గులాం
యజ్ఞస్విగారు, శ్రీ దేవు రాజారెడ్డిగారు

ఇంకా మరింతో మంది చరిత్రకారులు
తమ కాలాన్ని, శక్తిని అంతా వినియోగించి
తెలంగాణ చరిత్రను ఆవిష్కరించే
ప్రయత్నం చేశారు. శాసనాలను,
పురావస్తు ఆధారాలను తాళపత్ర గ్రంథాల
లోని విశేషాలు ఎన్నింటినో అధ్యయనం
చేసి, వాటిలోని భాషణి "డీకోడ్" చేసి,
ప్రపంచానికి తెలియని మరెన్నో
విశేషాలను వెల్లడించారు. తెలంగాణ
వైభవాన్ని, తెలుగుజాతి కీర్తిని, తెలంగాణ
ప్రాంతపు చారిత్రక వికాసాన్ని తమ
రచనల ద్వారా పరిశోధనల ద్వారా
అవిష్కరించారు. ఆ కోవలోనే బోధనకు
చెందిన సిద్ధసాయిరెడ్డిగారు 'తరతరాల
బోధన చరిత్ర' పేరుతో ఒక పరిశోధన
గ్రంథాన్ని రాయగా దానిని భాషా
సాంస్కృతికశాఖ ప్రచురించింది.

ఆ మాటకు వస్తే తెలంగాణ
ప్రాంతంలో ఉండే ప్రతి ఊరికి తనదైన
చరిత్ర ఉంది, తనదైన స్కానం ఉంది.
Toponomastics అనే శాస్త్రం ప్రకారం
ప్రతి ఊరు నిర్మాణం వెనక పెద్ద చరిత్రే
ఉంటుంది. ప్రతి గ్రామం ఏర్పాటు వెనక ఎన్నో పురిటి
నొప్పులు ఉంటాయి, మరెన్నో
సంఘర్షణాలు, పోరాటాలు, వైపుల్యాలు,
విజయాల పరంపర ఉంటుంది. వాటిన్నిం
టినీ అన్యేషించి ప్రతి ఊరి చరిత్రని కూడా
గ్రంథస్తం చేసి, భావితరాలకు అందిం
చాల్సిన గురుతర బాధ్యత ఉంది.
అయినప్పటికీ ప్రస్తుతానికి తెలంగాణ

చరిత్రకు దాదాపు రెండున్నర వేల
సంవత్సరాల రూపాన్ని ఇవ్వగలిగిన
బోధన్ ను ప్రతినిధిగా తీసుకుంటూ ఈ
తరతరాల తెలంగాణ చరిత్రని
అధ్యయనం చేయాలి.

ప్రాచీన కాలం నుంచీ తెలంగాణ
ప్రాంతాన్ని పాలించిన అందరు చక్రవర్తుల
పాలను బోధన్ ప్రాంతం కూడా చపి
చూసింది. శాతవాహనులు, బాదామి చాళు
క్యులు (క్రీ.శ. 500-755), రాష్ట్ర
కాటులు (క్రీ.శ. 755-973) కళ్యాణి
చాళక్యులు (క్రీ.శ. 973-1189),
కాకతీయులు (క్రీ.శ. 1000-1323),
వరకు అన్ని దశలలోని అందరు
పాలకులకు, అన్ని రకాల పాలనారీ
తులకు వేదికగా మారింది. వీరేకాక,
ముస్లిం పాలకులైన ఫీల్డీ సుల్తానులు,
విజయనగర చక్రవర్తులు, బహమనీ
సామ్రాజ్యం (క్రీ.శ. 1347-1482),
కుతుబ్షాహీలు (1482 -1687),
ముఖులు, అసఫజాహీల ఏలుబడిలో ఆ
తరపోలానకు కూడా సాఫ్టీగా నిలిచింది.
మిగతా తెలంగాణ ప్రాంతం కన్నా
అదనంగా కొంతకాలం బోధన్ ప్రాంతం
మహారాష్ట్ర అధీనంలో ఉన్నట్లుగా
తెలుస్తోంది.

ఈ చరిత్ర, పాలనా పరిణామాల
ద్వారా 'బోధన్' చరిత్రను అధ్యయనం
చేయడమంటే Miniature of Telangana
History అని చెప్పడంలో అతిశయ్యక్తి
ఉండదు.

మందకు నిలువెత్తు దైయర్షం

చిత్రాంత్ర రవి, 95023 78992

మా అయ్య

సూర్యుడు

చుక్కల్ని మేయకముందే లేచి
మంద చూట్టూ భూమిలా తిరుగుతడు
మాపున వలల పడ్డ
దొంగ గౌర్భ, బిత్తిరి మ్యాకల విముక్తి చేసి
తోటోళ్ళ నిద్ర లేపుతడు

అలిగిన తల్లిస్థల్లల కలిపి
అనాథ గౌర్పెల్లల కుడిపి
ఆకుల మందు పశర్లు నూరి కట్లు గట్టి
పానం బాలేని జీవాలకు పానం పోసే డాక్టరైతడు
ఈనే గౌర్భకు పురుడుపోసి మంత్రసావైతడు
కడుపునిండా పాలు తాగి

గంతులేసే గౌర్పెల్లల్ని చూసి
ఆకాశమంతెత్తు సంబరపడుతడు
మా అయ్యది అమ్మ గుణమే
అంబట్టాడుకు మాయమ్మ
అంబలి అన్నం మెతుకుల గంజి
పచ్చిమిరపకాయ కారం
మమకారంతో మెత్తగా నూరి
సిక్కంలో సద్గి గట్టుకొని వప్పది

మా అయ్య
పొద్దుతో పోటీపడుతూ
కొండలు కోనలు వాగులు వంకలు
అడవులు గుట్టలునట్లు
బీడు భూమిలు పచ్చిక బయళ్ళనీ పరివ్యాప్తితడు
తప్పిపోయిన తుంటరి గౌర్పెల్లను
“టారే కూవో” యని వ్రేమగ కూతేని పిలుస్తడు
కల్రెగౌరె, ఎర్రగౌరె, బింగిగౌరె
కన్నెగౌరె, బట్టగౌరె, సుక్కగౌరె అంటూ
సూడముచ్చటైన పేర్లతో పిల్పుకుంటం
అక్కచెల్లెండ్లు, అన్నతముక్కని తల్లుకుంటం
మందలో బింగిగౌరె పోడేలుంటే మందకు బిగువు

మెలితిరిగిన కొమ్ములతో

గండులిరుతల సైతం
ఒక్కగుద్దుతో దెబ్బతియగల
మేలైన రెండు టగారలు (పోడేళ్ళు)
మల్లన్న బీరన్న దేవండ్లలాగ
మా మందకు నిలువెత్తు దైయర్షం

పొలాల్లో పొడ్డంతా

తిట్టమూటలు మోసిన మా అయ్య
సాయంత్రం కడుపారా తిన్న గౌర్భ
కడుపుతుంటే గౌర్పెల్లల్ని
ఆ దృశ్యాన్ని చూసి
తల్లి పిల్లల వ్రేమ పరిమళాలను చూసి
ఎంతటి భారాన్ని అలుకగా దించుకుంటడు

మాపున మందకాడ

కాల్పిన చింతవలకాయలు కమ్మగా తింటూ
పగటీలి సుద్దుల మూటలు విప్పి
తోటోళ్ళ మందు గుమ్మరిస్తడు
ఏ గుట్టల ఏ చెట్టు ఉందో
ఏ పుట్టల ఏ పాముందో
ఏడేడా ఏం జరుగుతుందో విలేకరిలా
అన్ని పొల్లపోకుండా పూసగుచ్చిపట్టు
అందరికి వివరంగా ఇగురంగా ఎరుకజేస్తడు

మా అయ్య

అచ్చరం ముక్క రాకున్నా
అద్భుతంగా మందలోని గౌర్ లెక్క పెడుతడు
మహజ్ఞాని కాకున్నా
మాయమైన గౌర్పెల్లల్ని గుర్తువడతడు
భుజాన గొంగడి, చేత దుడ్డుక్కర్తతో
అన్నెం, పుణ్యమెరుగుని అమాయకపు మనిషి
నిత్యం ప్రకృతి ఒడిలో పెరిగి
మాసిన తల, మురికి బట్టలతో
నిర్మలమైన హృదయపుట్టం
మా అయ్యది సాత్మీక రూపమే

పూసింది

పెడికిలై లిగుసుకోవలసిన ఆడతనం...

రామా కిరణ్సు
82475 66615

టీదయం పారశాల ప్రారంభం కావడానికి ఇంకా అరగంట షైన్ ఉంది. రోజులాగే ఊర్లోబన్కు వచ్చి ఆ రోజటి పేపర్ తిరగేస్తున్న ఆ పారశాల ఉపాధ్యాయిని దగ్గరకు ఆయసంతో పరుగెత్తుతూ వచ్చిన ఏడవ తరగతి విద్యార్థి శారద “టీచర్! టీచర్! మన వసంత కెనాల్లో పడిపోయింది” అని మొన పోస్తూనే చెప్పి వాళ్ళ అమృతాన్నలకు చెప్పడానికి అన్నట్లు ఊర్లోకి పరుగు తీసింది.

ఒకి, కెనాల్ రెండూ ఊరవతలే. కెనాల్ షైన్ జనసంఖారం తక్కువ అనేకంటే అసలు ఉండదనే చెప్పాలి. స్వచ్ఛ భారత పుణ్యమాని అటువైపు చెంబుతో వెళ్ళివారుకూడా ఉండరు. వసంత మునిగి పోయి ఉంటుందని భయపడుతూనే, తామస కెనాల్ దగ్గరకు చేరి క్షణం ఆలస్యం చెయ్యకుండా కెనాల్లోకి దూకి ఒక దగ్గర నీళ్ళలో మునుగుతూ, తేలుతూ ఉన్న వసంత షైన్ వేగంగా ఈదుతూ వెళ్లి గట్టిగా ఒడిసి పట్టుకొని పిపు మీదకు ఎక్కించుకుంది, కానీ బరువు వల్ల వేగంగా ఈదలేక అవస్థ పడుతుంటే శారద చెప్పడంతో బండ్లమీద వచ్చిన యువకులతో ఉద్దరించి ఉన్న వసంత షైన్ పడిపోయింది. రోజులాగే ఊర్లోబన్కు వచ్చి ఆ రోజటి పేపర్ తిరగేస్తున్న ఆ పారశాల ఉపాధ్యాయిని దగ్గరకు ఆయసంతో పరుగెత్తుతూ వచ్చిన ఏడవ తరగతి విద్యార్థి శారద

వసంత తల్లి జానకమ్మ తామస కాళ్ళై పడి బోరున ఏడ్సాగింది. ఇవన్నీ తరువాత, ముందు వసంతను పి.హెచ్.సి.కి తీసుకొళ్ళండి అని ఇంతకు ముందు బండ్లై వచ్చిన యువకులతో చెప్పి పంచించి వేసింది.

తామస చుట్టూ చూసింది శారద కోసం, శారద కనిపించలేదు. తడిచిన డ్రెస్‌తో తడబండుతూ నడుస్తూ బడికి చేరింది.

ఒక్కొక్కరూ ఊరిజనం ఎలా జరిగింది? అయ్యా! అయ్యా! టీచర్ లేకుంటే ఎలా ఉండేది? అంటూ ఆరాలు తీస్తూ రావడం మొదలుపెట్టరు.

ఈ పాడావుడిలోనే తామసతో పాటు వనిచేసే ఉపాధ్యాయులు వచ్చేశారు. పూర్తిగా తడిసిపోయి తన దగ్గరున్న స్వార్థులో తుడుచుకుంటున్న తామసను, జనాన్న ఆశ్చర్యంగా చూస్తుండగా, సురేష్ అనే టీచర్ మాత్రం తడిసి ముద్దులున తామసను చూపులతోనే తడిమి తడిమి ఎగాదిగా చూడసాగాడు.

ఆమె భరించలేక స్వార్థ్ మొత్తం క్రేసుకుంది. ఇస్పటికిష్టుడు ఇంటికి వెళ్లాలన్న వెళ్లలేని పరిస్థితి. తన వేసుకున్న డ్రెస్ కొంచెం ఎండే వరకైనా ఆగాలని అనుకున్నది.

ప్రార్థనా సమావేశం అనంతరం హెచ్ మ్ గారు తామసను పిలిచి, “మేడం!

మీరు చేసిన ఈ సాహసం హర్షించదగినది. మీరే గమక లేకుంటే వసంత బతికేదే కాదు. మిమ్మల్ని చూస్తే నాకు చాలా గర్యంగాను, సిగ్గుగాను ఉన్నది. ఎందుకంటే ఆ సమయానికి మేము పారశాలకు వచ్చి ఉన్నా కాపాడలేక పోయేవాళ్ళం. ఎందుకంటే మాకెచ్చర్కి ఈత రాదు. ఈ విషయంగానే నేను సిగ్గుపడుతున్నాను. ఏది ఏమైనా మీకు మరొకసారి మా అందరి తరుపున అభినందనలు తెలుపుకుంటున్నాను. మీరు సంతకం చేసి ఇంటికి వెళ్లండి. తడిసిన బట్టలతో ఇఖ్యందిగా ఉండి ఉంటుంది” అన్నాడు.

“థాంక్యూ సర్! కొంచెం ఆరగానే వెళ్లిపోతాను” అన్నది.

“ఇప్పుడు ఇలా క్లాస్‌కేం వెళతారు? కానీ ఇక్కడే, ప్యాన్ కిందే ఉండండి. నాకూ క్లాస్ లేదు, మీకూ హాయిగా ఉంటుంది” అన్నాడు సురేష్ వెకిలిగా నవ్వుతూ ఎక్కరే కళ్ళతో చూస్తాడు.

తామసకు చాలా చిరాకుగా అనిపించింది, అయినా షైన్ శాంతంగానే “పరవాలేదు సర్! మీ సహాదయతక చాలా చాలా ధన్యవాదాలు” అంది అంతే వెటకారంగా.

గౌండ్లోకి వచ్చి కూర్చున్న, వాడు మాత్రం తన చుట్టే చూపులు తిప్పడం గమనిస్తునే ఉండగా శారద కవర్తతో

వచ్చింది.

తన కోసమే వెతుకుతున్నట్టగా తన క్లాస్‌కు వెళ్లండడంతో “శారదా! నేను ఇక్కడ, ఇలా రా!” అని పిలిచింది.

శారద పరుగు పరుగున వచ్చి, నిలబడింది.

వసంతకు ఎలా ఉంది? ఇంత నేపు అక్కడే ఉన్నావా? అడిగింది.

వసంత బాగానే ఉంది టీచర్. నేను అప్పుడే ఇంటికి వెళ్ళి మీ కోసం మా అమృ చీర తీసుకొచ్చాను, టీచర్, మీ బట్టలు తడిసిపోయాయి కదా! అందుకని, మార్పుకుంటారని అన్నది ఇష్టానికి సంశయిస్తున్నే.

ఏం వద్దు, నేను కాసేపటి తరువాత ఇంటికి వెళుతున్నాను అన్నది.

హిట్! టీచర్! మీరు బట్టలు తడిసాయని ఇంటికి వెళ్ళి ద్వారా టీచర్! నేను మీతో చాలా మాట్లాడాలి. రెండు రోజులు పండుగ, ఆదివారం కలుపుకొని మూడు రోజులు వరుసగా సెలవులు వస్తున్నాయి. నేను చాలా ముఖ్యమైన విషయం మీతో మాట్లాడాలి టీచర్! స్టీజన్! అంది ఏడుస్తూనే. ఇంకా, ఇది మా అమృ కొత్త చీరనే టీచర్, ఈరోజుకు కట్టుకోండి అంటూ చేతుల్లో పెట్టింది.

తామసకు శారదను చూస్తే చాలా బాధగానూ, వింతగానూ అనిపించింది.

ఏమిటి? ఈ అమృయి, దేని గురించి చెప్పాలని అనుకుంటున్నది. ఎంత ముఖ్యమయిన విషయం కాకుంటే ఇంత సాహసం చేసి, పెద్ద ఆలోచనతో చీర పట్టుకువస్తుంది? అదేమిటో తెలుసు కోవాలంటే తను ఉండవలసిందే. ఉండాలి అంటే తడిసి బిగుతుగా ఉన్న డ్రెస్ మార్చాల్సిందే, అని అనుకుంటూ మారు మాట్లాడకుండా చీరను అందుకొని మధ్యహన్ని భోజనం వంటగది వైపు కదిలింది.

స్టీజన్! టీచర్! మీరు బట్టలు తడిసాయని ఇంటికి వెళ్ళి ద్వారా మీతో చాలా మాట్లాడాలి. రెండు రోజులు పండుగ, ఆదివారం కలుపుకొని మూడు రోజులు వరుసగా సెలవులు వస్తున్నాయి. నేను చాలా ముఖ్యమైన విషయం మీతో మాట్లాడాలి టీచర్! స్టీజన్! అంది ఏడుస్తూనే. ఇంకా, ఇది మా అమృ కొత్త చీరనే టీచర్, ఈరోజుకు కట్టుకోండి అంటూ చేతుల్లో పెట్టింది.

తామసకు శారదను చూస్తే చాలా బాధగానూ, వింతగానూ అనిపించింది.

ఏమిటి?

ఈ అమృయి, దేని గురించి చెప్పాలని అనుకుంటున్నది. ఎంత

ముఖ్యమయిన విషయం కాకుంటే ఇంత

సాహసం చేసి, పెద్ద ఆలోచనతో చీర

పట్టుకువస్తుంది?

అదేమిటో తెలుసు

కోవాలంటే తను ఉండవలసిందే.

ఉండాలి అంటే తడిసి బిగుతుగా ఉన్న డ్రెస్

మార్చాల్సిందే, అని అనుకుంటూ మారు

మాట్లాడకుండా చీరను అందుకొని

మధ్యహన్ని భోజనం వంటగది వైపు

కదిలింది.

వంటలమ్మ నీలమ్మ అడ్డుపడి, ఏంటి మేడం? మీరు ఆ పిల్ల తెచ్చిన చీర కట్టుకోవడమేమిటి? ఆ పిల్ల కులం ఎరికేనా? అన్నది దీర్ఘం తీస్తా బుగ్గలు నొక్కుకుంటా.

కులం, మంతం అనే భేదభావాలు ఉండకూడదని చేపే పనిత్రి విద్యాలయంలో గురువుగా ఉన్నాను. నేను వాటిని ఖండించి చూపించినప్పుడే కదా! పిల్లలు వాటిని ఖండించేది. ఇంకెప్పుడూ ఇటువంటి చౌకబారు అలోచనలు చేయకు. ఇంకొకరికి కల్పించకు. అని చక చక చీరలోకి మారిపోయి క్లాస్‌కి వెళ్ళింది. శారదను చూస్తే చాలా సంతోషంగా కనిపించింది.

ఉపాధ్యాయులు కూడా నీలమ్మ లాగే ఆలోచించారో! ఏమో! తెలియదు, కాసీ, అలాగే చూస్తూ ఉండిపోయారు.

మేడం! మీరు వెళ్లడం లేదా?

అడిగాడు పోచెవం.

“లేదు సర్, పిల్లలకు వరుసగా సెలవులు వస్తున్నాయి కదా! ఈ రోజు ప్రాజెక్టు ఇద్దమని ఉన్నాను” అన్నది.

నరే, మీ ఇష్టం అన్నాడు.

తరువాత, ఏడవ తరగతి క్లాస్‌కు వెళ్లి, పీల్లలకు వర్స్ ఇచ్చి, శారదను ప్రత్యేకంగా పిలిపించుకుని కొద్ది దూరంలో కూర్చోబెట్టుకొని నెమ్ముదిగా “శారదా ఏదో మాట్లాడలన్నావ్ ఏమిటది?” అడిగింది ఎంతో లాలనగా.

శారద అటూ ఇటూ చూసి, ఎవరి పనుల్లోవారు ఉండడం గమనించాకే, వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ

టీచర్! ప్రాద్యున వసంత కావాలనే కెనాల్లో దూకింది. మీరు లేకుంటే బతికేదే కాదు. నేనే జారిపడినట్టుగా అబద్ధం చెప్పాను. అలా చెప్పకపోతే ఎందుకు చావాలనుకున్నావని అందరూ ఇంకా తనని బాధపెడతారని, వాళ్ళ అమృ వాళ్ళు దానిని కొడుతారని భయంతో అలా చెప్పాను టీచర్!

వెరీగుడ్! వసంత ఫ్రైండ్‌గా చక్కగా ఆలోచించావు. మరి ఎందుకు చనిపోవాలనుకుండో నీకైనా తెలుసా?

తెలుసు టీచర్! వసంతకు ఓణీల పంక్కన్ అయినప్పటి నుండి కొంతమంది వాళ్ళ ఇంటికి మందు కోసం, చికెన్ కోసం, మిరీల కోసం వచ్చేవాళ్ళు “పువ్వు పూసిందిరా వసంత రాణి, కనిపించకుండా కప్పేస్తూ వేసిందిరా ఓణీ” అంటూ ఆకతాయిగా నప్పుతూ ఏడిపిస్తున్నారట.

మరి, వాళ్ళ అమృన్నాన్న ఎవరూ అడగడం లేదా?

అడిగితే, ఏదో మనపిల్లే అని తమాపా చేస్తున్నామని చెప్పి తప్పించుకుంటున్నారట.

మొన్నోకడు చేయి పట్టి పిచ్చిపిచ్చిగా ప్రవర్తించాడట. అక్కడున్నవాళ్ళు తాగిన మత్తులో ఏదో తెలియక చేశాడు, వదిలెయ్యండి అన్నారట.

మరి, తనెందుకు ఉండాలి పోవ్లో బడికి రావాలి కదా! అడిగింది తామస.

వాళ్ళకు ఆ షెష్ తప్ప వేరే బతుకు తెరువు లేదు. వాళ్ళ అమృ ఎక్కువ సేపు కూర్చోలేదు. వాళ్ళ నాన్న సరుకులు తేవడం, చిరుతింఢ్లు చెయ్యడంలాంటివి చేస్తుండడం వల్ల వసంతకు తప్పడం

లేదు.

అలాగా! అయినా, ఈ మాత్రం దానికి చనిపోతారా? ఎవరయినా?

లేదు టీచర్! మొన్న ఒకడు రాత్రికి నాతో రాకున్నా, ఈ విషయం ఎవరికైనా చెప్పినా మీ అమృనాన్నలను చంపేస్తానని బచ్చిరించాడట. దానితో ఎవరికీ చెప్పుకోలేక ఇలా చేసింది.

ఎంత దారుణం. పన్నెండేళ్ళ అమృయిని కూడా వేధించాడంటే వాడంతటి మూర్ఖుడు? ఇలాంటి వాస్తి ఊరికి నదిలిపెట్టుకూడదు. కానీ, కర్త విరగకుండా పాము చావాలన్నట్టుగా నిర్మయం తీసుకోవాలి అనుకున్నది మనసులో.

టీచర్! మిరంటే వసంతకు చాలా ఇష్టం, మీరు చేపే తప్పకుండా వింటుంది. మీరే ఎలాగైనా తనకు ధైర్యం చెప్పి మల్లెప్పుడూ ఇటువంటి పని చెయ్యకుండా చూడండి టీచర్! ఈ విషయాలన్నీ ఎవరితోనూ చెప్పకండి టీచర్! నేను తనకు మాట ఇచ్చాను. కానీ ఇప్పుడు తనను కాపాడుకోవడం కోసం మీకు చెప్పక తప్పలేదు అన్నది.

పన్నెండేళ్ళ వయసులోనే ఎంతో మెచ్చారిటీతో మాట్లాడుతున్న శారదను మెచ్చుకోకుండా ఉండలేకపోయింది.

“శారదా! నువ్వు ఎవరికీ చెప్పక, ఇక నేను చూసుకుంటాను. నువ్వు మాత్రం ఎప్పటిలాగానే వసంతను ఒక కన్నేసి ఉంచు” అని చెప్పింది.

మధ్యప్పుం లంచ్ కాగానే తామస పరీమణ్ తీసుకొని, శారదను వెంట బట్టుకొని వసంతను చూడడానికి వాళ్ళంటికి వెళ్ళింది.

ఇల్లు ఓ మెస్తురుగా ఉంది, ఇంటి ముందు మిరీ బండి, చికెన్ సెంటర్, సిగరెట్లు, బీడిలు, మందు, కూల్ డ్రింక్ లాంటి వాటితో షాష్ కొంచెం పెద్దదిగానే ఉంది. పక్కనే గుడిసె లాంటి ఏర్పాటు కూడా ఉంది. తాగేవాళ్ళ చాటుగా కూర్చోడానికి వీలుగా. ఇవనీ నిశితంగా చూస్తా, లోపలికి వెళ్ళింది తామస.

చూడగానే జానకమ్మ కుర్చీపేసి, నిద్ర

పోతున్న వసంతను లేపబోయింది.

తామస వారించింది. “నేను మీతోనే మాట్లాడాలి. వసంతను రోజు బడికి ఎందుకు పంపించడం లేదు?” అడిగింది.

చూస్తిరి గదమా! వసంత బోద్ధుగా ఉండి ఎంత పెద్దదానిలా కనిపిస్తుందో! అందుకే చిన్నచిన్నగా పనులు నేర్చి వచ్చే ఏడు పెళ్ళి చేస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాం, నాకూ పొద్దుస్తమానం కూర్చోవడం చేతకావడం లేదు అంది.

“అందుకని ఆమె భవిష్యత్తు పాడు చేస్తారా?” అన్నది చాలా సీరియస్‌గా.

“అమృ! పేద ఇంట్లో ఆడపిల్లలంటే అందరికి శులకనే. మీరు చేపే పుస్తకాలలోని ముచ్చట్లు వినడానికి బాగుంటాయి కానీ, నిజంగా మాలాంటి వాళ్ళకు అచి ఇమడవమా!” అన్నది.

“మువ్వు ఈ ముచ్చట్లోనీ పక్కన పెట్టి బడికి పంపించకుంటే నీ మీద పైవారికి కంప్లెంటు ఇవ్వవలసి వస్తుంది, జాగ్రత్త” అని కాస్త కటువుగానే పోచ్చరించింది.

“అమృయిని జాగ్రత్తగా చూసుకో!” అనిచెప్పి బడికి వచ్చేసింది.

వచ్చేటప్పుడు వసంత వాళ్ళ నాన్న తననే తదేకంగా ఎందుకు చూశాడో అర్థం కాలేదు.

★ ★ ★

బడి వదిలేశారు. బన్ రావడానికి ఇంకా సమయం ఉండడంతో అక్కడే కూర్చుంది పోయింది తామస, ఒక్కతే ఉంది. చుట్టూ ఎవరూ లేరు. దూరంగా సైకిల్సై వసంత వాళ్ళ నాన్న తన వైపే రావడం గమనించింది.

ఈయన ఎందుకు వస్తుపుట్టు? ఇంటి దగ్గర ఏమీ మాట్లాడని వాడు ఇప్పుడెందుకు వస్తున్నాడు అనుకుంది మనసులో.

అమృ! మీతో ఒక విషయం చెప్పి పోదామని వచ్చాను. మా వసంతను మిరీ ఈ డారి బడిలో కాకుండా వేరే ఎక్కులైనా దూరంగా ఉంచి చదివించడంమా! తన ఎక్కుడున్నది మాక్కుడా తెలియనంత దూరంగా అన్నాడు.

ఏం? ఎందుకని?

ఎందుకంటే, ఈ ఊర్లో వసంత మీద చాలామంది కన్నేసి ఏడిపిస్తున్నారు, ఇలాగే నా పెద్దబిడ్డను కూడా చేస్తే తను తట్టుకోలేక బావిలో దూకి చనిపోయింది. ఇప్పుడు ఇది కూడా అలాగే చేస్తుందేమానని భయంగా ఉండమా! నా భార్యకు చదివించడం ఇష్టం లేదు. తను లేకుంటే ఇంటిపని, దుకాణంపని జరుగదు కాబట్టి, ఇక్కడే ఉంచి పని నేరిస్తూ ఎవరికో ఒకరికి అప్పగిస్తే బాధ్యత తీరిపోతుందని అనుకుంటున్నదమా!

ఇంకో విషయం, సిగ్గు విధిచి చెప్పున్నాను, వసంత పొవేలో ఉంటే మాకు గిర్ాకీ కూడా బాగా జరుగుతుండడంతో తను చూసి ఎవడైనా ఏమీ అడుగుకుండా పెళ్ళి చేసుకుంటాడనే అలోచన వల్ల కూడా ఒడికి తోలడం లేదు. నాకు ఇది ఏమాత్రం ఇష్టం లేదు. నా బిడ్డను మీరే ఒకదారికి తెండమా! అని ఏడుస్తూ ప్రాథేయపడ్డాడు.

తామస చలించిపోయింది. వసంతపై ప్రేమ ఉన్నా, పరిష్కారం ప్రభావం వల్ల నిస్పహాయతను కొందరు ఆకతాయిలు ఎలా సామ్మా చేసుకోవాలని చూస్తున్నారో

నెమ్ముది నెమ్ముదిగా అర్థమవుతుండగా, అతనికి ధైర్యం చెప్పి పంపించింది.

★ ★ ★

తామసను చీరలో చూసి ఆశ్చర్య పోతూ అడిగాడు తమన్. ఏం జరిగిందని? కాప్ట్రేవ్ అలున తరువాత, ఉదయం జరిగిన సంఘటన పూసగుచ్చి నట్టుగా చెప్పింది.

మరి నువ్వో చెయ్యగలనని అనుకుంటున్నావు? అడిగాడు, వంటలో సాయం చేస్తూ.

ఈ రోజు వీళ్ళకు భయపడి ఊరు వదిలిపోయి చదువుకుంటే వసంత ఒక్కతే బాగుంటుంది. వాళ్ళు మళ్ళీ ఇంకో అమ్మాయిని ఎడిపించరని ఏమిటి గ్యారంటీ? అందుకే అదే ఊర్లో ఉంటూ వాల్ కశ్యాదురుగానే ఉంటూ ఆత్మ విశ్వాసంతో, ఆత్మరక్షణతో బతికే విద్యనూ అందిస్తాను అన్నది దృఢంగా.

మీకు తెలుసుగా నాకు మార్పుల్ ఆర్పు ప్రాశ్నిక్ ఉండని, త్రైక్యాండోలో శిక్షణ తీసుకున్నానని. ఇక మీదట పిల్లలకు వాటిని నేనే స్వయంగా నేర్చిస్తూ ఆత్మ విశ్వాసాన్ని, స్వీయరక్షణను కూడగడతాను

అన్నది ఫీరంగా.

తమన్, వెరీగుడ్ తామస! అదొక్కటే కాదు, ఇంకో ముఖ్య అంశం డిజిటల్ మాధ్యమంగా జరుగుతున్న దారుణాలైనై కూడా వారికి కొంత అవగాహన కలిగిప్పే ఇంకా ఏ విషయంలోనూ ఎదురుండదని ప్రోత్సహించాడు.

★ ★ ★

అలా తామస బడి అయిపోయిన తరువాత ఉచితంగా తరగతులు తీసుకొని పిల్లలలో మానసిక ధైర్యాన్ని నూరిపోసింది. వసంత, శారద వంటి బడి పిల్లలే కాక కాలేజికి వెళ్ళే పిల్లలు కూడా ఎంతో ఆసక్తిగా నేర్చుకొని తిరుగులేని శక్తిగా తయారయ్యారు.

తమన్ చెప్పినట్టుగా ఆశ్వేస్ మోసాల గురించి డిజిటల్ వెల్మీయంగ్ పాల్సీ గురించి పరిచయం చేసింది. పూసింది పూసింది రాణి... అని ఏడిపించిన ఆకతాయిలే కాక, సురేవు కూడా వెకిలిగా చూడకుండా గట్టి ట్రీట్మెంట్ ఇచ్చింది. ఇప్పుడు అమ్మాయిలందరూ ఆత్మ విశ్వాసంతో, స్వీయరక్షణతో పూస్తున్నారు.

మళ్ళీ మొదలవ్వాలి...

కొమ్మెట్ కళ్యాణి, 80084 42908

తప్పుగా రాసిన పదాలని చెరిపి మళ్ళీ రాసినట్టు గతం తాలూకు జ్ఞాపకాలని చెరిపి మళ్ళీ మొదలవ్వాలి... వడబోసిన తేనీటిలా మనసులోని మలినాలను మచ్చక్కుడ మిగలనీయక మళ్ళీ కొత్తగా మొదలవ్వాలి...

పడి లేచి నడిచే పసిపిల్లలా ఓడిన ప్రతీసారి ఆత్మపైర్యంతో లేచి మళ్ళీ మొదలవ్వాలి... కనుకొలనుల్లో కన్నీటిని కనిపించకుండా చేసి మళ్ళీ మొదలవ్వాలి.. మనిషి మనసుకి వేసిన సంకెళ్ళను తెంచి మళ్ళీ మొదలవ్వాలి... మళ్ళీ మళ్ళీ మొదలపుతూనే ఉండాలి..

తెలంగాణ అంతర్వ్యహిని...

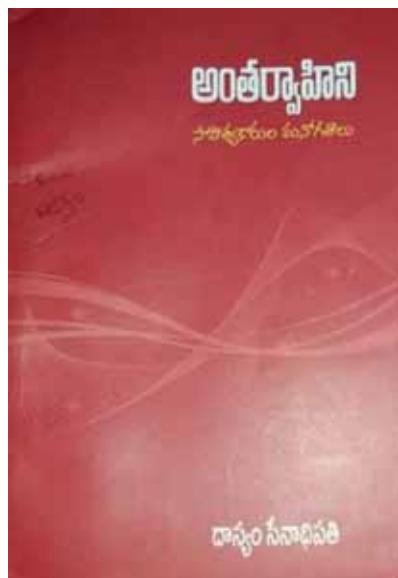
ఆత్మలను పట్టుకున్న అజ్ఞరాలు...

సి.పెంచ. ఉఘారాణి
94412 28142

కవి మనసు అంతర్లీనమైన ఆలోచనల, ఆవేశాల, ప్రవాహాల సమూహా వ్యక్తికరణ దాస్యం సేనాధిపతి “అంతర్వ్యహిని”.

భూమి తన గర్భపారలలో అనేక ఖనిజాలను, నీటి వ్యాటలను దాచుకొని పైకి నిశ్శబ్దంగా వుంటుంది. అలాగే ప్రతి మనిషిలో ఒక భావుకుడు, చిత్రకారుడు, తత్వవేత్త దాగి వుంటాడు. అది అనేక సందర్భాలలో అనేక విధాలుగా వ్యక్తపరుస్తాడు. వ్యక్తపరిచిన విధానాన్ని బట్టి ఒక ప్రక్రియలో ఒదిగిపోతాడు. భూమి పొరల్లో నీరు, చెరవు, నది, బావులుగా ఏవిధంగా రూపాంతరం చెందుతుందో లలితకళలు, సాహిత్య ప్రక్రియలు అంతే.

సాహిత్యం... ఈ ప్రక్రియ ప్రజలలోకి చాల తొందరగా చొచ్చుకొని పోయేది. ఒక కవిని ఇంటర్వ్యూ చేసినప్పుడు అతని అభిప్రాయాలు చాల విలువను సంతరిం చుకుంటాయి. ఈ అంతర్వ్యహినిలో 53 మంది అమూల్యమైన రచయితల అభిప్రాయాలను ఒక్కచోటే చేర్చడం జరిగింది. ఇంతమంది ప్రముఖులను గురించి ఒకేవోట తెలుసుకునే అవకాశం దాస్యం సేనాధిపతి “అంతర్వ్యహిని”. ఈయన ప్రముఖ కవి, ప్రసిద్ధ విమర్శకులుగా అందరికీ సుపరిచితులు. 13 గ్రంథాలను ప్రచురించినారు.

ఈ పుస్తకాన్ని మనం చదువుతున్నట్లు కాకుండా మనమే స్వయంగా రచయిత ముందు కూర్చుని వారి మనోగతాల గురించి, అనుభవాలను, అనుభూతుల మాలికలను అల్లుకుంట ముచ్చట పెట్టిన అనుభూతిలోకి తీసుకొని పోతుంది.

ఈ 53 మంది రచయితల యొక్క అమూల్యమైన అభిప్రాయాలను, అనుభవాలను చదువుతున్నప్పుడు వారిచనారంగ ప్రవేశానికి కారణం చాల మంది ఒకే రకమైన సమాధానం ఇచ్చారు. వారియొక్క ఉపాధ్యాయులుడే కారణమని. దీనిని బట్టి ఉపాధ్యాయులు పాఠాలు బోధిస్తూ విద్యావంతులుగా తీర్చిదిద్దడమే కాదు ఎంతోమంది రచయితలను కూడా సమాజిశాఖానికి అందిప్పడంలో కీలక పాత్ర వహిస్తున్నారు. సిధారెడ్డి “నా అన్ని కళాషైపుణ్యాలకు శివారెడ్డి మార్గదర్శకులు” అని అనడం వారి మనసును పట్టిస్తుంది. కవిత్వం ఎలా వుండాలో సిధారెడ్డి చెప్పిన నిర్వచనం నేటి కవులకు మార్గదర్శకం.

అయితే తెలంగాణ ఉద్యమ కాలంలో వచ్చిన సూర్యీ తరువాత కాలంలో కూడా రచయితల్లో కొనసాగాలి అంటారు.

రచయితలను రచనలే నిలబెడతాయి కాని పురస్కారాలు కావు, రచయితకు విష్ణుత అధ్యయనం అవసరం అంటారు. నేటి రచయితలకు ఇట్లాంటి ఈ

ఈ 53 మంది రచయితల
యొక్క అమూల్యమైన
అభిప్రాయాలను, అనుభవాలను
చదువుతున్నప్పుడు వారి
రచనారంగ ప్రవేశానికి కారణం
చాల మంది ఒకే రకమైన
సమాధానం ఇచ్చారు. వారియొక్క
ఉపాధ్యాయుడే కారణమని. తీవ్రిని
బట్టి ఉపాధ్యాయులు పాఠాలు
బోధిస్తూ విద్యావంతులుగా తీర్చిదిద్దడమే
కాదు ఎంతోమంది రచయితలను కూడా
తీర్చిదిద్దడమే కాదు.

లక్ష్మాలు కొరవడినవి. ఇలాంటి లక్ష్మాలను అలవరుచుకోవలసిన ఆవశ్యకతను తెలియజ్ఞారు.

సంగీనేని రపీంద్ర తాను పెరిగిన వాతావరణం, తన చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలు, కష్టాలు, కవిత్వాన్ని ఎంతైనా ప్రభావితం చేస్తాయి అంటారు. ప్రతి జాతి అస్తిత్వ పోరాటం చేస్తుంది, ఇందుకు కవిత్వాన్ని ఆయుధంగా వాడుకుండి అని అన్నారు. ఇలాంటి విలువల్ని ఈ అంతర్మూహిని తనలో పొదువుకుంది.

కపిలవాయి లింగమూర్తి ప్రాచీన, ఆధునిక కవితా లక్ష్మాలను ఆకళింపు చేసుకుంటూ సామాజిక సమస్యలతో ప్రజల పక్కన నిలిచి రచనలను చేస్తూ కవులు, రచయితలు తమ కలాలకు పని కల్పించాలని బాధ్యతను గుర్తుచేసినారు. వీరి సాహాతీ కృష్ణికి నివాళి అర్పించవలసే వుంది.

ప్రతిజాతికి గర్యించదగ్గ త్వాపిచ్చిన క్షణాలుంటాయి. తెలంగాణ రాష్ట్రానికి దాచుకుంది. ప్రతి రచయిత పోతోటి కూడా అంతర్మూహిని తనలో దాచుకుంది. ప్రతి రచయిత పోతోటి కూడా పెడితే మరింత అందాన్ని ఇచ్చేది.

“బతుకు పోరులో” ఓటమిలేని బి.యస్. రాములుగారి అమూల్య అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి.

ఉద్యమకాలంలో ఉన్నానియా విశ్వవిద్యాలయంకు ఎంత ప్రాధాన్యత ఉందో అందరికి తెలుసు. ఆ సమయంలో ప్రత్యక్షంగా విద్యార్థి కార్యకలాపాలలో పాల్గొన్న మసన చెప్పుస్వారి అనుభవాల ముచ్చట చదవాల్సిందే.

దేవులవల్లి ప్రభాకరరావు సామాజిక స్పూన్స్, సమాజం పట్ల బాధ్యతలేని కవిత్వం పదికాలాలు నిలువలేదంటూనే, తెలంగాణ ప్రాచీన కవుల, ఆధునిక కవుల రచనలను పారకులకు అందుబాటులోకి తీసుకు రావాలి అంటారు. కాంచనపల్లి తెలంగాణ ఉద్యమంలో వెలువరించిన “తండ్రాట” దీర్ఘకావ్యం వీరి కృష్ణికి మారు పేరుగా నిలవడమేకాదు వీరు కవి, కథకులుగా

భావితరాలకు పాతంగాక ఏమైతది? విస్తుత అధ్యయనం కొండపల్లి నీపోరిణి రచనా వ్యాసంగాన్ని మరింత ముందుకు తీసుకు పోతుంది. బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి సరోజ బండ పాల్యాంశాలలో ప్రాంతీయతను చేర్చడమనే అభిప్రాయాన్ని వెలుబుచ్చారు. శ్రీ గన్నమరాజు, అయాచితం సట్టేశ్వర శర్మ, శ్రీమతి గిరిశక్తర్ శ్యామల, శ్రీ ఎం.వి.నరసింహరెడ్డి, తెలంగాణ పోరాట నవలల్లో ప్రీతి అనే గొప్ప అంశమువై పరిశోధన చేసిన సుజాతగారి జీవితం సూట్రి దాయకమైనది.

జె.చెన్నయ్య తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు ద్వారా అనేక సాహిత్య కార్యక్రమాలతో సాహితీ ప్రయాణం సాగిస్తున్నారు. కందాకై రాఘవాచారి, ఎస్. వేంకట్రామ, టి. శ్రీరంగస్వామి, కన్నోజు లడ్జీకాంతం, లింగంపల్లి రామచంద్ర, శ్రీమతి పొద్దుటూరి మాధవిలత, రేగులపటి కెష్వరావు, బండారు విజయ, బి. మురళీధర శర్మ, వెలిగాండ కాంతారావు, మానశ్రీ, వాసాల నర్జయ్య, జ్యోతిరాణి, హనుమండల రమాదేవి, జగత్తిధర్, చిదెళ్ళ సీతాలష్ట్రీ, సుజనాదేవి, దేవరాజు మహరాజు వంటి ప్రముఖుల అభిప్రాయాలు నిక్షిప్తం చేసుకుంది అంతర్మూహిని.

వర్ధమాన కవులకు, పరిశోధనలు చేసేవారికి, ఈ అంతర్మూహిని ఒక చికటిలో దీపంలా దారి చూపుతుంది అని చెప్పుచ్చు. అంతేకాదు తెలంగాణ సాహిత్యంలో నచ్చిన గ్రంథాలు, జరిగిన సాహిత్య కృష్ణి జరగబోయే మార్పులు ఇవన్నిటినీ కూడా ఈ అంతర్మూహిని తనలో దాచుకుంది. ప్రతి రచయిత పోతోటి కూడా పెడితే మరింత అందాన్ని ఇచ్చేది. ఇంతమంది రచయితలను ఒక తాటిష్టేకి తీసుకరావడానికి ఎంతగా కష్టపడి ఉంటారో పుస్తకం చూస్తే అర్థం అవుతుంది. వారికృష్ణికి ఎంతైనా జోహర్లు.

వర్ధమాన కవులకు, పరిశోధనలు చేసేవారికి, ఈ అంతర్మూహిని ఒక చికటిలో దీపంలా దారి చూపుతుంది అని చెప్పుచ్చు. అంతేకాదు తెలంగాణ సాహిత్యంలో వచ్చిన గ్రంథాలు, జలిగిన సాహిత్య కృష్ణి, జరగబోయే మార్పులు ఇవన్నిటినీ కూడా ఈ అంతర్మూహిని తనలో దాచుకుంది. ప్రతి రచయిత పోతోటి కూడా పెడితే మరింత అందాన్ని ఇచ్చేది.

భావితరం వారికి ప్రోత్సాహంగా నిలిచారు. డా॥ పట్లేరు వీరాస్వామి చిన్ననాడే సాహిత్యంలోకి ప్రవేశించి తెలుగుభాష లోనే కాకుండా ఆంగ్లభాషలో వచ్చే సాహిత్యాన్నితంటించి పరిశీలించడం అవసరం అంటారు. వారాల ఆనంద్ మనిషి శ్యాస తీసుకున్నంత సహజంగా తనను తాను వ్యక్తికరించుకునే రూపమే స్ఫుజన. కవిత్యం, పాట, వచనం ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క రూపాన్ని వ్యక్తికరణ కోసం ఎంచుకుంటాడు అంటారు. డా॥ కూరెళ్ళ విరలాచార్య ఇంటినే గ్రంథాల యానికి అంకితమిచ్చారు. చిన్నప్పుడు చదువుకోడానికి పుస్తకాలు లేక వేరే విధార్థులు పండుకున్నంక వారు లిగిసేలోపు వారి పుస్తకాలు చదువేవారు అంటారు. వీరి అనుభవాలు, వీరి జీవితం

రగిలే వేసవి వెన్నెల్లో...!!!

కందకట్ట జనార్థన్, 78936 31456

ఎండకు తట్టుకోలేవు
ఎంతగానో తట్టుకుంటావు..
ఎండమావుల్ని చూసి
ఎందుకో భ్రమపడి
బ్రహ్మరథంపట్టి పరిభ్రమిస్తుంటావు..!?
అయినా...
ఎండిన జీవితాలు మళ్ళీ చిగురిస్తాయి
నిత్యవసంతం - నీ సాంతం
అది మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తూంది
మది.. లేచి లేచి వేచి వేచి చూడాల్సిందే
వేసవి రవిలా-వేగుచుక్కలా...
సీలోకి సీవు లీనమై విలీనమై
నీ-నా మనోవీధికి వీణాగానమై
కొన్ని చన్నీటి మధురానుభూతుల్లో
వేసవి తాపానికి వేఱువూదుతూ...

మండుటెండలను
మంచుటెడారిగా మచ్చిక చేసుకుని
వేనవేల వెండివెన్నెల వేడుకలా..
పట్టపగలే విరబూనే పున్నమి పూవులా...
చెమటోఢ్హిన
స్వేదబిందువులన్నీ స్వేచ్ఛగా
చివరికి స్వ్యాతిముత్యాల్యగా
మారుతూ మెరిసి మురిసేందుకు...
ఉక్కునరాలు ఉపైనలై
ఉక్కపోతల కూడలిలో కూడా
దేదీప్యమానంగా-జ్యోజ్యల్యమానంగా
దారి దౌరికే దాకా
దాహాల్ని తీరిగ్గా తీర్చుకునేదాకా
ప్రజ్ఞలిస్తునే ఉంటాయి...!

ఈ కాలవలయంలో
నిప్పులు కురిసే ఎండ
పూలవాన చినుకులై
చలిపులితో
వేసవిని వేకువనే
మరల మరల వేడుకుని
గ్రీష్మాన్ని శిరసుకెత్తుకుని
ఆ ప్రకృతికాంత-
ప్రతీ బుతుపులోని
కష్టముఖాలకలంఱుకని
కొత్తగా స్వస్మిస్తూంటుంది...!!
పుణ్యం కొర్దీ-
మూడుకాలాల పునరాగమనమే
పుట్టి పెరిగిన కొర్దీ-
పురివిపుకునే పురోగతి కోసమే
అపుడే... మన జీవనగమనం
రమ్యమైన గమ్యసుగమం...!!!

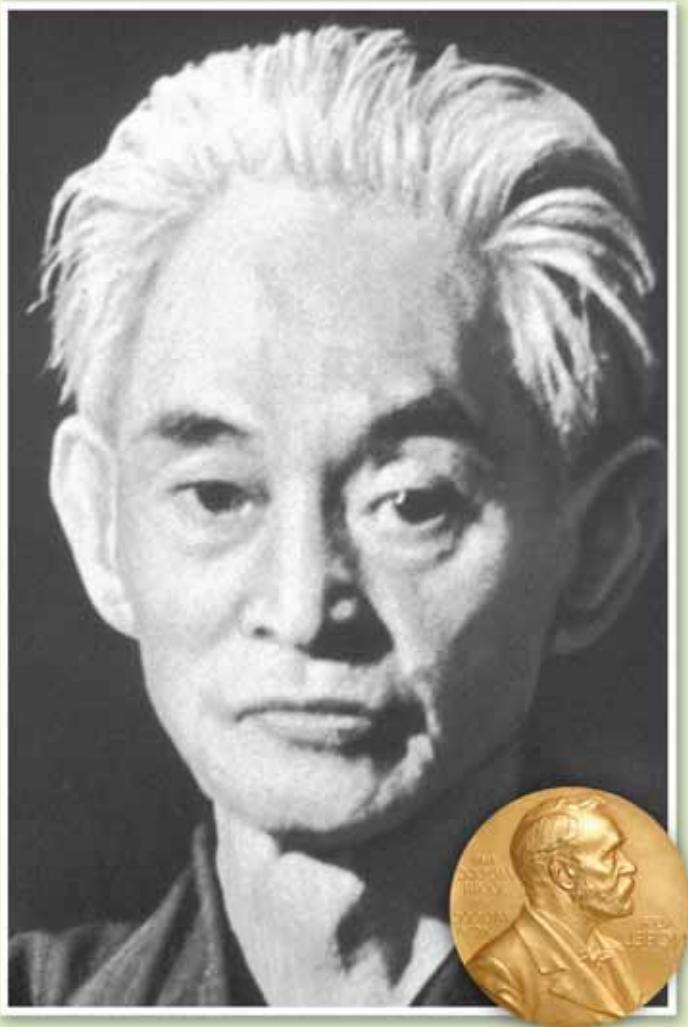
యసునారి కవాబాటా 1899లో జపాన్‌లోని ఒసాకాలో జన్మించారు. జపనీన్ ప్రభుత్వ పారశాలలో చదివాడు.

1920 నుండి 1924 వరకు, కవాబాటా టోక్యు ఇంపీరియల్ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకున్నాడు, అక్కడ

అతను తన డిగ్రీని పొందాడు. ఆధునిక జపనీన్ సాహిత్యంలో కొత్త ఉద్ఘమానికి మాధ్యమం అయిన బంగీ జడై ప్రచురణ వ్యవస్థాపకులలో ఆయన ఒకరు.

జపానీయుల మనస్సును ఆవిష్కరించిన

యసునారి కవాబాటా

19 అక్టోబర్ 1968న, జపాన్‌లోని స్వీడిష్ రాయబారిగా పని చేస్తున్న కార్ల్ ప్రెడిక్ అల్గ్రైక్స్పె, రచయిత యసునారి కవాబాటాను పిలిచి, ఆయనకు 1968కి గాను సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతిని పొందినట్లు అధికారికంగా తెలియజేసారు. జపనీన్ రచయిత యసునారి కవాబాట సాహిత్యంలో ప్రదర్శించిన “జపనీన్ మనస్సు యొక్క సారాంశాన్ని గొప్ప సున్నితత్వంతో వ్యక్తికరించే అతని కథన వైపులాయికి” 1968 లో సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతి వరించింది. 1927లో, యసునారి కవాబాటా ఇజా నో ఒడోరికో (ఇజా నర్కి) అనే చిన్న కథతో రచయితగా అరంగేట్రిం చేశారు. అనేక విశ్ిష్ట రచనల తర్వాత, నవల యుకిగుని (1937) (మంచుదేశం) జపాన్‌లోని ప్రముఖ రచయితలలో ఒకరిగా కవాబాటా స్కోన్స్ పొందినారు. 1949లో, కవాబాటా సెన్సోజిరు (వెయ్యి క్రేస్టు) మరియు యమ నో ఓటో (ది సాండ్ ఆఫ్ ది మాంట్లెన్) సీరియల్స్ ప్రచురణమ ప్రారంభించారు. యసునారి కవాబాటా 1899లో జపాన్‌లోని ఒసాకాలో జన్మించారు. జపనీన్ ప్రభుత్వ పారశాలలో చదివాడు. 1920 నుండి 1924 వరకు,

కవాబాటా టోక్యు ఇంపీరియల్ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకున్నాడు, అక్కడ అతను తన డిగ్రీని పొందాడు. ఆధునిక జపనీన్ సాహిత్యంలో కొత్త ఉద్ఘమానికి మాధ్యమం అయిన బంగీ జడై ప్రచురణ వ్యవస్థాపకులలో ఆయన ఒకరు. అతను 1953లో ఆర్ట్ అకాడమీ ఆఫ్ జపాన్‌లో సభ్యడయాడు మరియు నాలుగు సంవత్సరాల తర్వాత అతను క్లబ్ ఆఫ్ జపాన్ P.E.N ఛైర్మన్‌గా నియమితుడయాడు. అనేక అంతర్జాతీయ కాంగ్రెసలలో కవాబాటా ఈ క్లబ్కు జపనీన్ ప్రతినిధిగా ఉన్నారు. ది లేక్ (1955), ది స్లీపింగ్ బ్యాటీ (1960) మరియు ది బిల్డ్ క్యాపిటల్ (1962) అతని తరువాతి రచనలుగా వేర్గైనవచ్చు. ది బిల్డ్ క్యాపిటల్ రచయిత యొక్క స్వదేశంలో మరియు విదేశాలలో లోతైన ముద్ర వేసింది. 1959లో, కవాబాటా ప్రాంక్షప్టులో గోథే-పతకాన్ని అందుకున్నారు. 11 జూన్ 1899న ఒసాకా, జపాన్ జన్మించిన ఆయన 1972 ఏప్రిల్ 16న జూమె, జపాన్ మరణించారు.

యసునారి కవాబాటా సాహిత్యంలో ప్రముఖ రచయితగా జపనీన్ సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతిని పొందినట్లు అధికారికంగా తెలియజేసారు. జపనీన్ రచయిత యసునారి కవాబాట సాహిత్యంలో ప్రదర్శించిన “జపనీన్ మనస్సు యొక్క సారాంశాన్ని గొప్ప సున్నితత్వంతో వ్యక్తికరించే అతని కథన వైపులాయికి” 1968 లో సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతి వరించింది. 1927లో, యసునారి కవాబాటా ఇజా నో ఒడోరికో (ఇజా నర్కి) అనే చిన్న కథతో రచయితగా అరంగేట్రిం చేశారు. అనేక విశ్ిష్ట రచనల తర్వాత, నవల యుకిగుని (1937) (మంచుదేశం) జపాన్‌లోని ప్రముఖ రచయితలలో ఒకరిగా కవాబాటా స్కోన్స్ పొందినారు. 1949లో, కవాబాటా సెన్సోజిరు (వెయ్యి క్రేస్టు) మరియు యమ నో ఓటో (ది సాండ్ ఆఫ్ ది మాంట్లెన్) సీరియల్స్ ప్రచురణమ ప్రారంభించారు. యసునారి కవాబాటా 1899లో జపాన్‌లోని ఒసాకాలో జన్మించారు. జపనీన్ ప్రభుత్వ పారశాలలో చదివాడు. 1920 నుండి 1924 వరకు,

ఎటులైనా

నిలబెడుతా.....

ఇంటిల్లిప్చారి ఏకమైనా చలించని తండ్రి....

దాసరి మోహన్
99853 09080

మా ఇంటిలో ఇప్పుడు ఒక ప్రత్యేక సమావేశం జరగనుంది. ఒక అసెంబ్లీ సమావేశం కంటే తక్కువేం అనిపించడం లేదు... అధికార పష్కంలో నేను, ప్రతిపక్ష పాత్రలో కొడుకు కూతురు ఉన్నారు.. మా ఆవిడది ప్రత్యేక పార్టీ, ఎటువైపు మధ్యతు పలుకుతుందో చూడాలి మరి. ఇక స్పీకర్ కురీలో మా పెద్దన్నయ్యా... మొదటిసారి ఒక పోశాదాలో పిలిచానని మహా ఆనందంగా వున్నారు.

ఎజిండా ప్రకారం వారి వారి వాదనలు తయారు చేసుకున్నారు అనే కంటే ఆయుధాలు పదును పెడుతున్నారు అంటే బాగుంటుంది. ఒక వేటు పడితే కానీ శాంతించేలా లేరు. ఈ కోపాలకు, ఈ సమావేశానికి కారణం నా కోరిక. అప్పును. నా కోరిక వారిని కలవర పెట్టడమే కాదు, దూరం చేసేలా వుంది. అయినా నా కోరికకు కట్టబడి ఉన్నాను. వారు నాతో విభేదించినంత మాత్రాన నేను తగ్గను. ఇన్ని రోజుల తరువాత నేను ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటే ఇంటిల్లిప్చారీ నన్ను వింతగా చూస్తున్నారు..

పెద్దన్నగారు, ఇక మొదలు పెడదాం అన్నట్లు, ఒక్కసారి దగ్గి, గొంతు సవరించుకుని “అందరూ జాగ్రత్తగా వినండి. మీ అందరికి అవకాశం ఇవ్వబడుతుంది. నేను అవకాశం ఇచ్చినప్పుడు సద్గానియోగం చేసుకోండి...

అభ్యంతరకర్మన అంశాలు కానీ, అధారం లేని ఆరోపణాలు కానీ, బాధ పెట్టే భాష కానీ వాడరాదు... ముఖ్యంగా క్రమశిక్షణ తప్పరాదు... ఇంకొకరు మాట్లాడేటప్పుడు మరొకరు మధ్యలో దూరకూడదు. అన్నయ్య పెద్దరికాన్ని తనిఖి తీరా అనుభవిస్తూ, నా ద్వారా వచ్చిన ఈ అవకాశాన్ని సద్గానియోగం చేసుకుంటున్నారు. ప్రసంగం చేసే అవకాశం ఎప్పటికి రాదుగా ముందుగా వెంకటేశ్వర్రు మాట్లాడతారు” అని నా వంక సైగ చేశాడు...

“ఆయన మాట్లాడేది ఏముంది... పట్టు విడవకుండా వున్నాడు కదా... మళ్ళీ మళ్ళీ వినడానికి ఇచ్చేమన్న రామాయణమా” శ్రీమతి గారు ఎప్పటిలాగానే తన అస్తిత్వాన్ని, జండాను ఎగురచేస్తున్నారు.

“సువ్య వుండవమ్మా... నీకు అవకాశం ఇస్తోను కదా... తొందర ఎందుకు...”

“ఆయన్న తొందర పడకండి అని చెప్పండి... తన ఇష్టం వచ్చినట్లు చేస్తోనంటున్నాడు.. ఆయనికి చెప్పరేం సుజాత ఆమె పూనకం వచ్చినట్లు పూగుతుంది.. పంతులు అంత పెద్ద తప్ప చేశారా...!?”

“సరే సరే... ముందు వెంకటేశ్వర్రు మాట్లాడిన తరువాత నువ్వు ఏం చెప్ప దలచుకుంటే అది చెప్పు”.

అన్నయ్య గారూ అసహనం

ప్రకటించారు...

“నాన్న మాట్లాడేది ఏముంది పెద్దన్నాన్న.. ముందు మాతోని మాట్లాడి నిర్ణయం తీసుకోవాలికాని, పెద్ద రాముడులాగా నిర్ణయం తీసుకుని మాకు చెబితే ఎలా.. కనీసం అమృకు కూడా చెప్పకుండా అంత డబ్బుపై తను ఒక్కడే ఎట్లా నిర్ణయం తీసుకుని.. వూరంతా చెప్పి చివరకు ఇంబ్లో చెబుతాడా...” కొడుకు కూడా సభా మర్యాద పాటించకుండా మాట్లాడడం అన్నయ్యను మరింత బాధ పెట్టింది... కానీ ఏమీ అనలేకపోతున్నాడు..

“అవి నా డబ్బులు నా ఇష్టం.. మీ అనుమతి అక్కర్లేదు..!” సంపాదన పరునిగా తగ్గరలచుకోలేదు.

“మేము మీ వాళ్ళం కాదా... పరాయి వాళ్ళమా...” కొడుకు లాజిక్ లాగాడు.

“మీకు చాలా చేశాను... ఇక నన్న వదిలిపెట్టండి..” పంచ వదిలాను.

“ఏం చేశావు నాన్నా... నా కట్టు డబ్బులు పూర్తిగా ఇచ్చారా? నా కొడుకు పుట్టిన రోజుకు కనీసం ఒక తులం గొలుసు చేయించారా” కూతురూ అందుకుంది పాతవి కొత్తవి కలిపి.

“ముందు చెప్పినవి ఇచ్చాను కదా! Extra అడిగితే వన్నప్పుడు చూస్తాను అన్నాను. అది కూడా బాకీ ఉన్నట్టేనా? అయినా మీకేం తక్కువ అయ్యంది. గవర్నమెంట్ ఉద్యోగమే కదా...”

“గవర్నర్‌మెంట్ ఉద్యోగం అయితే
కోట్లు వస్తున్నాయా...? అయినా మా
అత్తమ్మవాళ్ళు సగం వాటా కోసం కోర్పు
కేసే పెట్టామన్నారు నేను పెట్టానా?
అన్నయ్యకు ఇచ్చినంత
ఇయ్యమన్నానా...!?” కూతురు తక్కువేం
కాదుగా నాన్నను నిలదీయడంలో.

“అత్తమ్మవాళ్ళు అన్నారా? నువ్వే
పడియా ఇచ్చావా తల్లి” కొంత
వెటకారకంగా అన్నాను.

“చూసావా అమ్మ... నాన్న ఎంతమాట
అంటున్నాడు. అత్తమామలతో ఎన్ని
మాటలు పడ్డా, మీ దాకా తీసుకురాలేదు.
అయినా కూడా నాన్న నన్నే అంటు
న్నాడు” ఏడుపు అనే వజ్రాయుధాన్ని
అందుకుంది.

“ఆపండి... ఆపండి...” ఆర్డర్ ఆర్డర్
అన్నట్లు అరిచాడు నేటి స్పీకర్ పెద్దన్న..

“నేను అవకాశం ఇస్తా అన్నా కదా...
ఎవరికి వారే మాట్లాడడం ఒక క్రమశిక్షణ
అంటూ ఉండాలిగా పైగా ఏడుపు ఒకటి
ఇంట్లో ఏదో జరిగినట్లు.

“ఎవరి ఇష్టం వచ్చినట్లు వారు
మాట్లాడితే నన్ను ఎందుకు పిలిచినట్లు”
పెద్దన్నయ్య ఆవేశంగా గట్టిగా అన్నారు.

“సారీ అన్నయ్య దానికి
తెలియదులే..” కొంత వెనకేసుకు
రావడానికి ప్రయత్నము చేసాను.

“తెలియదు, తెలియదు అనే కదా
మోసం చేస్తున్నారు..” ఏడుస్తూ లాజిక్
జత చేసిందీ కూతురు.

“ఏడుపు ఆపమన్నాన...” గట్టిగా
అరిచాడు అన్నయ్య..

“ఎలా ఆపుతది అండి... ఆడకూతురు
అని చూడకుండా ఎలా మాట్లాడుతున్నారో
చూడండి..” తల్లి ఎప్పుడూ కూతురు సైదే
సుమీ...

“ముందు తను ఏమనుకుంటున్నారో
చెప్పాక కదా, మీరు మాట్లాడవల్సింది....
మీకు ఏమైనా క్లారిటీ కావాలంటే
ఇస్తాడు...”

అన్నయ్య అసెంబ్లీ సమావేశాలు బాగా
చూసినట్లు వున్నారు...

“ఎన్నడు విన్నారండి... మొన్న దీపా

“నాన్న మాట్లాడిన

తరువాత మాకేం
మాట్లాడడానికి మిగలదు.
పెద్దాయన మాట
తీసేయకూడదు అని మీరు
నీతి వాక్యాలు చెబుతారు.
రిటైర్డ్ ఐట్కు వచ్చిన డబ్బులను
అందరికి సమానంగా
పంచాల్ఫిందే...” ఏకవాక్య
తీర్థానం ప్రవేశ పెట్టాడు..
పెద్దకొడుకు.

వళికి నాకు గౌలుసు చేయిస్తా అన్నారు.
చేయించారా. పోయిన సంక్రాంతికి
పట్టుచీర కొనియ్యమంటే ఈం వయస్సులో
నీకు పట్టుచీర ఎందుకు ఎక్కడికి
వెళుతున్నావు అని తప్పించుకున్నాడు”
సుజాతగారు పాతవి అస్తి
తోడుతున్నారు.

“Zero hourలో మాట్లాడవలసినవి
ఇప్పుడెందుకు అమ్మా... అంటే మీరు
ఇద్దరు వన్నప్పుడు మాట్లాడుకునేవి

అందరి ముందు ఎందుకు ఆని నా
ఉద్దేశం ఇది చీరలు.. గౌలుసు
పంచాయితీయు” అన్నయ్యగారు స్పీకర్
పాత్రలో జీవిస్తున్నారు.

షైక్ ఇవ్వకపోయినా ప్రతిపక్ష
నాయకుడు, ఇక ఆగను అన్నట్లు పెద్ద
కొడుకు లేచాడు..

“నాన్న మాట్లాడిన తరువాత మాకేం
మాట్లాడడానికి మిగలదు. పెద్దాయన
మాట తీసేయకూడడు అని మీరు నీతి
వాక్యాలు చెబుతారు. రిటైర్గ్ ఐట్కు
వచ్చిన డబ్బులను అందరికి సమానంగా
పంచాల్ఫిందే...” ఏకవాక్య తీర్మానం ప్రవేశ
పెట్టాడు.. పెద్దకొడుకు.

“మీకు ఇల్లులు ఇచ్చాను. పొలం
కూడా పంచి ఇచ్చాను. ఇంకా నా
రిటైర్గ్ డబ్బుల పైన కన్న
ఎందుకు?” నాకు కోసం వస్తుంది.

“పోనీ డిపాజిట్ ఆయినా చేసుకోండి.
ముందు ముందు ఏం అవసరాలు
పడతాయో. ఎప్పరికి తెలుసు.” సుజాత
గారు ఇంకో ఆష్టన్ చెప్పారు.
కొడుకు కూతురు తల్లి అస్తి

ఆలోచించి చాలా ఉపాయాలు
ఆలోచించారు.

యుద్ధంలో ఒక వ్యాపాం చెడినప్పుడు
వెంటనే ఇంకో వ్యాపాం అమలు చేస్తారు..
అలా వుంది ఇక్కడ..

రిటైర్మెంట్ కంటే కొన్ని రోజుల
ముందు డబ్బుల్ని ఏం చెయాలి అని
నేను మథనపడ్డాను. కానీ... కొడుకు
కూతురు సంపత్సరము ముందు నుండే
సన్మద్ధం అయ్యారు. పంతులును కదా
పసి కట్టలేదు.

నీ డబ్బుల గురించి నీ కంటే నీ పక్క
వాళ్ళే ఎక్కువ ఆలోచిస్తారు. నిన్న ఎలా
కొల్గాట్లో ఎన్నో ప్రణాళికలు రచించ
బడతాయి కలికాలం.

“అన్నగారు నేను మాట్లాడవచ్చా...”
ప్రాథేయపడ్డాను.

నా ఇంటిలో నేనే దోషిగా నిలబడ్డాను.
‘తొందరగా చెప్పి... నీతో బాటు నన్ను
ఏడించేలా ఉన్నారు’ అని అందు
కున్నాడు పెద్దన్నయ్య.

“అందరూ వినండి... విన్న తరువాత
మాట్లాడండి” పెద్దన్న మళ్ళీ ఒకసారి
హకుం జారీ చేశాడు..

నేను గంభీరంగా మొదలు పెట్టాను.

“ఇన్ని సంపత్సరాలు, నా స్తోమతను
బట్టి, అవకాశాలను బట్టి కుటుంబాన్ని ఒక
పొజిషన్లో పెట్టగలిగాను. ప్రతి నెలా
జీతంలో పొదుపు చేసి.. చాలా కోరికలు
చంపుకుని... పిల్లల భవిష్యత్తు కోసం కొన్ని
ఫలాలు పొలాలు కొనిపెట్టాను. ఎవ్వరికీ
తక్కువ చేయకుండా పెళ్ళిళ్ళు చేశాను.
పెద్ద అయ్యారు అని పంచి ఇచ్చాను. ఇక
పోతే ఇప్పుడు నేను రిటైర్మెంట్
అవుతున్నాను. ఒక వ్యక్తి రిటైర్మెంట్
అవుతున్నాడు అంటే, ఇక రెస్ట్ తీసుకుం
టాడు అని.. చాలా డబ్బులు వస్తాయని
అసూయ పడుతుంటారు. కానీ తనకు
ఇంకేదో చేసే అవకాశం అని ఎవరూ
ఆలోచించరు. నాకు రిటైర్మెంట్ పెన్న
వస్తుంది. నెలవారీ అవసరాలు
తీరుతాయి. అందుకే రిటైర్మెంట్ వచ్చే
నలబైలక్షల్తో ఒక మంచి పని చేయాలను
కుంటున్నాను.. స్కూల్ గోడల పరిస్థితి

బాగా లేదు ఎప్పుడో కట్టిన స్కూల్..
ఎప్పుడు కూలిపోతుందో తెలియదు.. ప్రతి
వర్షకాలం పిల్లల పుస్తకాలు కాదు
ప్రాణాలు అరచేతోలో పెట్టుకుని
బతుకుతారు. రెండు పెద్దరూమ్మలు
కట్టించి, ఒకటి మా అమ్మ వేరు, ఇంకోటి
నాన్న వేరు పెట్టాలనుకుంటున్నాను. ఇలా
అమ్మనాన్నల బుఱాం, బడి బుఱాం
ఏకకాలంలో తీర్చుకోవాలని అనుకుం
టున్నాను. నేను అందరికి ఆదర్శంగా
నిలబడాలని అనుకుంటున్నాను. నన్ను
చూసి ఇంకొంత మంది ముందుకు వచ్చి
వారి బడిని వారు బాగు చేసుకోవచ్చు. నా
అశయానికి అడ్డు పడకండి.”

మాటలతో నేను చచ్చిపోతాను” అని వాక్
బౌట్ చేసి వెళ్ళింది.

“బాబూ నువ్వేం అంటావు”
కొడుకుతో అన్నాడు పెద్దన్న..

“ఇక కొడుకు లేదని అనుకోండి...
చచ్చినా తలకొరిని పెట్టడానికి రాను...”

ఆవేశంగా అనుకుంటూ వెళ్ళాడు.
“నీ నిర్ణయంలో ఏమైనా మార్పు
వుండా తమ్ముడు..

పెద్దన్న అడిగాడు...

“లేదు అన్నయ్యా... వీళ్ళ ప్రవర్తన
చూసాక నా నిర్ణయం మరింత
బలపడింది. తలకొరిని పెట్టడానికి నాకు
చాలా స్పాడెంట్ పున్నారు. నా ఆశయాన్ని
అర్థం చేసుకోని కొడుకు అక్కరలేదు.. నా
అత్య శాంతించరు కూడా నేను నా
రిటైర్మెంట్ డబ్బును బడికి ఉపయోగి
స్తాను. ఎవరు అడ్డు వచ్చినా. ఎటులైనా
బడిని నిలబడతాను...”

“శభావ్ తమ్ముడు.. కుటుంబం
అంతా కాదన్నా.. నీ ఆదర్శానికి కట్టబడి
వున్నావు.. ఆశయ సిద్ధిరస్తు..”

“ధన్యవాదాలు అన్నయ్య”
“ఇక ఈ సభ ముగిస్తున్నాను”

“ముగించడానికి ఏముంది మనిద్దరమే
మిగిలాం. ఇంటిలో ఎవరూ లేరు...
పదండి బజారు కెళ్ళి టీ తాగుదాం”

“టీ పడాల్చిందే... తల పట్టినట్టు
అయ్యింది..”

“మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెట్టినట్టు
పున్నాను సారీ అన్నయ్య.

“సారీ ఎందుకులే .. నాకూ కొంత
మేలు జరిగింది.. ఇన్నాళ్లు నాకు పిల్లలు
లేరని బాధగా వుండేది... ఇప్పుడు తోలిగి
పోయింది.. నేను పోయే లోపల నీలాగే
ఏదైనా మంచి పని చేస్తాను”

“మీది పెద్దమనసు అన్నయ్య”
“నీ అంత కాదులేరా” భుజం

తట్టుతూ అన్నాడు.

ఇద్దరం మాట్లాడుకుంటూ వెళ్ళి టీ
తాగాము.. మళ్ళీ అన్నయ్యకు థాంక్స్ చెప్పి
బడిపై బయలుదేరాను గర్వంగా.

చక్క ప్రపంచంలో...

ఎం.వి. ఉమాదేవి, 78423 68534

సోరిడార్ల నిండా ఎదురుచూపుల కావ్యాలు
సందిగ్దంతో కొన్ని,
నమ్మకపు ప్రతిబింబాలై మరిన్ని...
అక్కడ నయనాల భాష మాత్రమే నడుస్తూ..!
పసితనపు చూపులు ఔతం
ప్రజ్ఞా వైర్య విశేషంతో
ఇంద్రధనస్యులై..!
ముడతలు పడిన చర్చలు
ఇంకా జవబీవాలనే ప్రదర్శన
ఆత్మవిశ్వాసం చాళ్లగా దున్నిన చెలకలు
నరాలు తేలిన కాళ్లుచేతుల్లో
నడమంత్రపు శక్తిని కూర్చుకునే ప్రయత్నం!
చీకటి నిండిన కనుపాపల
చిరకాల నిరీక్షణి...
గాయవడితేనే గంధపు పరిమళ భాగ్యం
కుర్చీల వరసల్లో
కూర్చి నిండిన ఆరోగ్యం
పక్కింట్లో వాళ్ళకీ, ఆత్మబంధువులకీ
రంగుల ప్రపంచం తిరిగి పరిచయం చేసేక
నల్లకళ్లద్దాల నెనుక నందనవన చిత్రాలు!

యంత్రాల ముందు కొలువుల నాగరికత
విద్యా శైతన్య వనమై
సరిచూసుకునే చికిత్స పద్ధతి!
భాసుకిరణ ఆగమనం కంటే ముందే
ధవళ వస్తోల్లో నయనదేవతలు
చెరగని చిరువమ్ము...
ఇనుడు పశ్చిమాది కేగాక
హాత్తుగా నిర్మానుమ్య
అర్పుతున్న దీపాలు...
మసకబారిన చక్కవుల్లో ఆశ కిరణాలు!!
గోడలు మాట్లాడుకుంటాయి
రేపటి చూపు గురించి!

అప్పుడ్డుడు...
వైఫల్య చాయలు పర్చుకున్నా..
విక్రమార్గ విజయమే
పైకి లేచిన బొటనవేలు
సహచరుల కంటివెలుగు!
శ్రీలు చెలగిన ఆరోగ్యం
నేవావిపంచి విశ్వవీధుల్లో
మోగించే నయన “ప్రసాదం”!!

బడిపలుకులు

పలుకుబడులు....

భాషా పరిణామాన్ని వివరించిన వ్యాపం...

కాలువ మల్లయ్య
91829 18567

(గత సంచిక తరువాయి)

ఉర్దూ ప్రభావిత నాముడులు...

తెలంగాణ భాషపై సమాజంపై ఉర్దూ ప్రభావమెక్కువ. కోస్తాంధ్ర ప్రాంతం వందలేండ్లు బ్రిటీష్ పాలనలో ఉన్న మద్రాస్ ప్రైసిడెన్సీ పాలనలో ఉంటే తెలంగాణ ముస్లిం నవాబుల పాలనలో ఉంది. కోస్తాంధ్ర సాహిత్యంపై ఇంగ్లీషు, బెంగాలీ ప్రభావమెక్కువగా ఉంటే, తెలంగాణ సాహిత్యం, సమాజంపై ఉర్దూ, హిందీల ప్రభావముంది. ఉర్దూ, హిందీ దాదాపు ఒక తీరులో ఉండటం. కోస్తా ప్రాంతంలో వచ్చిన హిందీ వ్యతిరేక ఉద్యమం తెలంగాణలో రాలేదు. ఉర్దూ ప్రభావంతో తెలంగాణ భాషలో అనేక జాతీయాలు చోటు చేసుకున్నాయి. జాన్వో, బాంచోత్, బహాన్ కేలవ్డే లాంటి బూతుపదాలను వదిలిపెడితే ఊరు గాలది పీరి లేవది, అరబ్బులోని భాకి, లిఫాఫోలే మల్యుక పన్నడు, ఎండలుమ వాన తురక, బాంచె బతుకులు, నీ బాంచెన కాల్హోక్కు లాంటి అనేక నుడికారాలు తెలుగు భాషలో చేరాయి. జమీందారీ, ఖరారునామా, జబర్దస్త్ బందోబస్తు లాంటి పదబంధాలు చేరి తెలంగాణ వాడుకభాషలో భాగమ య్యాయి. పీరీలు లేవాలంటే ఊరు పొగిపేరులి. వాని వల్ల ఏ పనీ కాదు అనే అర్థంలో ఈ పదబంధం వాడుతారు.

అరబ్బులోని భాకి అంటే తప్పకుండా చెల్లించాల్సిన భాకి చెల్లించకుండటే అప్పు ఇచ్చినవాడు ఊరోడ్డుడు. ముస్లిం నవాబుల కాలంలో వచ్చిన పదబంధమిది. ఎండకు కొంతవరకు బిర్యుకోగలిగినా వానబ్బిందంటే పరుగెత్తాల్సిందే. ఆ కాలంలో వసూల్కు ముస్లిం అధికార్సు వస్తే ఉన్న పరిస్థితిని వివరిస్తుంది. బాంచె బతుకులు, బాంచెన కాల్హోక్కు లాంటిని పూడుల్ వ్యవస్థ తెలంగాణలో చాలా కాలం కొనసాగిందని చెప్పడానికి ఉదాహరణలు. ఇలా ఎన్నో పదబంధాలు తెలంగాణ, తెలుగుభాషలో విడదీయలేనంతగా కలిసిపోయాయి.

ఆర్థిక సంబంధితాలు...

ఎవరి జీవితంలోనైనా ఆర్థికం అనేది అతిముఖ్యమైందే. అదే అన్ని కాకున్న ముఖ్యమైందన్నది వాస్తవం. కాని గ్రామాల్లో చాలా జీవితాలు ఇకా ఆర్థిక పరిస్థితులను చక్కబెట్టుకోవడానికి సరిపోతాయి. పేదరికంతో జీవనపోరాటాలూ తప్పవు. అలాంటి అనుభవాల్లోంచి అనేక పదబంధాలను రూపొందించుకున్నారు. పేదలు అన్నం తింటారు. ఉన్నవారూ తింటారు. కాని పేదలు తినేది ఎందుకు? ఆకలి తీర్చుకోవడానికి. ఉన్నవారు రుచికోసురం, పేదలిండ్లలో రుచి పచి లేని తిండి అనే పదం వినబడుతుంది. రుచిగా లేదన్న భర్తతో అన్నం తినడం రుచికోసు

రమా? అంటుంది భార్య, కడుపు నింపుకోవడానికి ఇందులో ఎంతో లోతైన తాత్పొకార్థముంది? పండుగనాడే మెతుకుల బువ్వ అనే పదబంధముంది. రోజూ జోన్ గడుకలాంటివి తినేవారికి, దళితులకు పండుగనాడు మాత్రమే మెతుకుల బువ్వ తినే అవకాశం దొరుకుతుంది. మెతుకులు కావాలన్న పిల్లలతో మనకు రోజూ మెతుకులన్న మేడ దొరుకుతుంది బిడ్డా! పండుగనాడు తప్ప అనే తల్లిదండ్రులెంతో మందున్నారు. ఈ పరిస్థితి ఇప్పటికే గ్రామాల్లో ఉంది. ఆకలి తెలియీనీ కుండా ఉండడడానికి పేద బ్రాహ్మణులు తినకుండానే తాంబూలం వేసుకుంటారు. దీన్నే ఆకలి తాంబూలం అంటారు. కాలక్రమంలో కావచ్చు, స్వయంకృతం వల్ల కావచ్చు ఉన్నవాడు లేనివాడుగా, లేనివాడు ధనవంతుడుగా మారడాన్ని ఓడలు బండ్లు కావడం, బండ్లు ఓడలు కావడం పదబంధాల ద్వారా చెబుతారు. చిన్నమాటల్లో ఎంతద్యుత అర్థం వస్తుంది. ఇదే పదబంధాల ప్రత్యేకత. ఇంట్ల జ్యేష్ఠక్క కూసుంది అనే పదబంధంతో ఆ ఇంటి ఆర్థిక దుస్తితిని చెబుతుంది. జ్యేష్ఠక్కను దరిద్రానికి ప్రతీకగా వాడుతారు. కోడలచిన వేళ అనే నాముడి ఉంది. ఇంటికి కొత్తకోడలు వచ్చినపుడు మంచి జరుగుతే అద్భుతజ్ఞతకమని, ఏదైనా చెడు

జరిగితే ఆమెను కారణం చేస్తారు.
ఎవరొచ్చినా కాలక్రమంలో జరిగేదే
జరుగుతుందని, మన దుష్టిత్వానా,
మంచిస్థితికైనా మన పనులే కారణమన్న
విషయాన్ని తెలుసుకుంటే ఏ చిక్కులూ
ఉండవు.

పండుగలు, అదృష్టంపై పదబంధాలు...

జానపదులు కాని ఈనాటి
విద్యావంతులు కాని మన అదృష్టాన్ని బట్టే
అంతా జరుగుతుందని నమ్మేవాళ్ళు
న్నారు. దేవడు రాసిన రాత తప్పదనే
వాళ్ళూ ఉన్నారు. ఇలాంటి అదృష్టం,
గ్రామాల్లో చేసుకునే పండుగలు,
పబ్బులనుసరించి కూడా చాలా
పదబంధా లేర్పుడ్డాయి. నొసటి రాత,
అదృష్టంతుడు, జాతకవ్రకం,
అష్టమిచంద్రుడు, అమాసచీకటి, ఉంటే
ఉగాది లేకుంటే శివరాత్రి, పశువుల
పండుగ, బోనాల పండుగ లాంటి అనేక
పదబంధాలున్నాయి. నొసటిరాత అనే
పదబంధంలో ఉన్న నొసలు, రాత
పదాలకు ఈ పదబంధంలో పదాల అర్థం
పోయి నుదిటిపై గీసిన బ్రహ్మాత
తప్పించరానిదనే అర్థం వస్తుంది. ఉగాది
నాడు అన్ని రకాల వంటలు, భ్రాంతులు,
చేసుకొని హాయిగా తింటారు. శివరాత్రి
నాడు ఉపవాసమే. మనిషి జీవితం
అర్థికంగా ఉన్నవాడికి రోజు ఉగాదే.
లేనివాడికి రోజు శివరాత్రి ఉపవాసాలే
అనే అర్థంలో ఈ పదబంధాలేర్పుడ్డాయి.
అదృష్టంతుడు మంచిజాతకం అనే
అర్థంలో ఈ పదబంధాలేర్పుడ్డాయి.
అష్టమిచంద్రుడంటే అష్టమీ కాదు
చంద్రుడూ కాదు. నిందలు మౌనే వాడని.
అష్టమి నాడు చంద్రున్ని చూస్తే
సీలాపనిందలు పడుతాయని జూనపదుల
నమ్మకం. వాని ముఖంలో
అమాసచీకటుంది. అంటే అమావాస్య
రోజున్నంత దట్టమైన చీకటి
సీడలున్నాయని. తెలంగాణలో బోనాల
పండుగ ప్రసిద్ధి. సంక్రాంతిని పశువుల
పండుగగా పిలుస్తారు. ఇలా వందలాది
జాతీయాలు, తెలంగాణ సమాజంలో

వాడుకలో ఉన్నాయి.

అనుకరణ శబ్దాలు...

ప్రతి సమాజంలోనూ అనుకరణ
శబ్దాలతో పదబంధాలున్నట్టే తెలంగాణ
భాషా సమాజంలోనూ ఉన్నాయి. ఇందులో
కొన్ని మొరటుగా, కరినంగా అనిపించినా
ఈ పదబంధాలు విష్ణుతార్థమిస్తున్నాయి.
బర్రున పిత్తుడు, చిర్రున చీదుడు,
లబలబ మొత్తుకునుడు, కవ్వర కవ్వర
వదురుడు, గజగజ వణుకుడు, ముస
ముస మాటలు, సలసల కాగుడు,
నసవెట్టుడు లాంటి అనేక పదాలు
వాడుకలో ఉన్నాయి. ఈ పదబంధాలు
అయి పనులు ఎంత తీవ్రతతో చేస్తున్న
విషయాన్ని తెలుపుతాయి. కాకోలే కవ్వర
కవ్వర బర్రకురా అనడంలో ఎంత లోతైన
అర్థముంది. అనపసర్పు ఒర్రుడు
చాలించుమని పొచ్చరిక ఉంది. నీ ఒర్రుడు
కాకిగోల తప్ప మరేం కాదన్న
నిగూడార్థముంది. చిర్రున చీదడం
అనడంలో బాగా ఏడ్డి ఏడ్డి ముక్క
నుండి కూడా నీరు కారుతుంటే చీదేంత
ఎక్కువగా ఏడ్చాడని, లబలబ
మొత్తుకోవడమంటే ఇంకేమీ చేయడం
చేతకాక నిస్ప్యాయంగా తీవ్రధ్వనితో
ఏడ్చడం. తీవ్ర ప్రమాదాన్ని ఊహిస్తూ
భయంతో గజగజా వణికిపోవడాన్ని,
భయంతోని తీవ్రతను తెలుపుతుంది
గజగజ వణకడం అనే పదబంధం, నీప్పు
పాగలు వచ్చేట్టు కాగడాన్ని సలసల
కాగడమంటారు. ఇలా అనుకరణ శబ్దాలు
వాడి ఏడ్డి, నవ్వే, బాధపడే, ఉరికే క్రియల్లో
తీవ్రతను తెలివే పదబంధాలిని.
కంటికోధార అనే పదబంధముంది. ఇది
ఏడ్డి సందర్భంలో వాడేది. కంటి నుంచి
ధారాపాతంగా నీశ్చ కారడాన్ని, ఏడ్చుల్లో
అత్యధిక డిగ్రీని చూపే పదబంధం. తల్లి
చనిపోతే ఆమె కంటికోధారై ఏడ్డింది కాని
అత్త చనిపోతే చుక్క కన్నీరు కూడా
రాల్చేదు. ఇలా పదబంధాల
నుపయోగించి విశేషార్థాన్ని రాబట్టచుచ్చ.
మానసికపరమైన నుడికారాలు...

మానసిక, హృదయసంబంధమైన
జాతీయాలు, తెలంగాణ సమాజంలో

నదగినవి ఎన్నో ఉన్నాయి. ఆ
పదబంధాలు వింటేనే పొక్క అయ్యంత
తీవ్ర ప్రభావం కలిగించేవీ ఉన్నాయి.
చాపుకబురునుగాని, బాగా బాధ కల్గించే
విషయాన్ని గాని హతాత్తుగా
చెప్పుకూడదంటారు. ఎంత తొందరగా
చెప్పాల్సిందైనా అతిమామాలుగా
కొంతనేపు మాటల్లాడి నెమ్ముదిగా చెప్పాలి.
తండ్రి చాపు కబురు విన్న తర్వాత ఆమె
'గుండె గుబేలు' మంది అంటారు. అంటే
వినకూడని తీవ్రమైన దుఃఖకరమైన
విషయాన్ని విన్న గుండె ఆగిపోయినంత
పనయిందని. చెప్పలేనంత బాధ కల్గిందని.
అతినంతంపుకరమైన విషయాన్ని
హతాత్తుగా విన్న అలాంటి ఉద్యేగమే
కలుగుతుంది. గుండె పగలడం, గుండె
ఆగిపోవడం లాంటివస్తే ఇలాంటి
తీవ్రార్థాన్ని చెప్పేవే లాటరీలో కోటి
రూపాయలు వచ్చిందని అకస్మాత్తుగా విని
ఉద్యేగంతో గుండాగి పోయినవాళ్ళూ
ఉన్నారు. కోర్కె తీర్చులో అతని ఆస్తులన్నీ
పోయిన ఆతని పరస్పీతి 'మిన్ను విరిగి
మీద పడ్డట్టు' అయింది. మిన్ను విరిగి
మీద పడుడు. ఈ పదబంధంలో
పదాలకున్న అర్థం కాక ఆకాశం విరిగి
మీద పడితే ఎంత భారంగా, కష్టంగా
ఉంటుందో అంత కష్టంగా ఉందని అర్థం.

ప్రతి సమాజంలోనూ

అనుకరణ శబ్దాలతో
పదబంధాలున్నట్టే తెలంగాణ
భాషా సమాజంలోనూ ఉన్నాయి.
ఇందులో కొన్ని మొరటుగా,
కలినంగా అనిపించినా ఈ
పదబంధాలు విష్ణుతార్థమి
స్తున్నాయి. బర్రున పిత్తుడు,
చిర్రున చీదుడు, లబలబ
మొత్తుకునుడు, కవ్వర కవ్వర
వదురుడు, గజగజ వణుకుడు,
ముస ముస మాటలు, సలసల
కాగుడు, నసవెట్టుడు లాంటి
అనేక పదాలు వాడుకలో
ఉన్నాయి.

అపరిమితమైన భారాన్ని మోసినట్టయిందని అర్థం. ఆ విషయం తెలిసిన తర్వాత ఆయన నోటిమాటు రాశేదు అంటారు. అంటే అత్యంత ఆశ్చర్యపోయాడని అర్థం. అది సంతోషమంతో కావచ్చు. దుఃఖం తోనూ కావచ్చు. ఆ బాబుకు విమానం బొమ్మను కొనిస్తే గుర్రమెక్కినంత సంతోషం అయిందన్న పదబంధమూ ఉంది. ఆ బొమ్మ వల్ల గుర్రమెక్కిందీ లేదు. కానీ చిన్నపిల్లలు గుర్రమెక్కితే ఎంత సంతోషపడుతారో అంత సంతోషపడ్డాడని అర్థం. ఇలా తెలంగాణ భాషా సమాజంలో హృదయాలను కదిలించే, హృదయాలకు హత్తుకునే అర్థానిచ్చే అనేక నాసుడులున్నాయి.

శరీరవయవాల సంబంధితాలు...

శరీరవయవాలకు సంబంధించిన పదాలు, పోలికలతో అనేక పదబంధాలు న్నాయి. పోల్చోడు, కొమోడు, బోల్చోడు, నల్లికుట్టోడు లాంటి అనేక పదాలున్నాయి. వాంది పెద్దబోక్కు ఏనుగంత పెయిలు అనడం గ్రామాల్లో చూస్తుంటాం. ఏనుగుతో పోల్చి చెప్పగలం. పండ్లు సరిగ్గా తోముకోక పాసుబట్టుంటే వాన్ని బంగారు పండ్లోడు అంటారు. పాసుపండ్లోడు తిట్టుపదంగా చెప్పుడం ఒక పద్దతయితే బంగారం రంగులో పాసుపట్టిన పండ్లన్నోడు అని కొంత మర్యాదగా చెప్పడం మరో పద్దతి. బంగారు పండ్లోడు అనే పదబంధం గౌరవంగా చెబుతూనే దెవిపాడవడం. గజం పుల్లగాడు, బింగి చెవులోడు, గడ్డముక్కోడు లాంటి పదబంధాలు కొంచెం మొరటుగా చెప్పినట్టు అనిపించినపుటీకి విశేషమైన అర్థాన్నిస్తాయి. వాడెప్పుడు ఎట్లనో ఉంటాడేంది అనే ప్రశ్నకు మాడ్పు మొకపోడు, వానిమొకమే గంత అనే జపాబులు రావడం చూస్తున్నాం. ఆస్తిమూరెడు, ఆశబారెడు అనే రెండు పదబంధాలు కలిసి రూపొందాయి. మూరెడు అంటే గజంలో సగం. మోచేతి నుండి నడిమి వేలు చివరివరకున్న పొడవు. మూరెడు కంటే బారెడు చాలా పెద్దది. ఆస్తి తక్కువగా ఉండి, ఖర్పులు,

అశలు ఎక్కువగా ఉంటే ఈ పదాలను పయోగిస్తారు. ఎంత సంపాదించినా చివరకు మిగిలేది మూడుమూరల జాగ అని తాత్పొకంగా అంటారు. మనిషి చనిపోయిన తర్వాత బొంద పెట్టడానికి, లేదా సమాధి చేయడానికి ఉపయోగపడేది మూడు మూరల నేలే. సంపాదనేది వెంటరాదు అనే అర్థంలో ఈ పదబంధాన్ని వాడతారు. నీ పరిస్థితి ఎలా ఉందని అడిగితే పీకల లోతుకు మనిగున్న అనే జవాబొస్తుంది. తెలంగాణాలో దీనే బొండిగెల్లాక మునిగున్నారంటారు. తేరుకోలేనంత చాలా క్లిప్పపరిస్థితిలో ఉన్నారని అర్థం. ఇంకా పీక్కబలం, మోకాళ్ళబలం దిగుబాటు, తలతిక్క, తలబిరుసు, కళ్లు నెత్తికెక్కడం లాంటి అనేక పదబంధాలు నిత్యవాడుకలో ఉన్నాయి.

బూతు, శాపనార్థ పదబంధాలు...

తెలంగాణ సమాజంలో మాత్రమే కాదు ఏ భాషా సమాజంలో నయినా బూతు, శాపనార్థలకు సంబంధించిన పదాలు, పదబంధాలు విరివిగానే ఉంటాయి. ఈ బూతులు వాడటంలో మాటలుగా అసభ్యత కనిపించినా వాళ్ళ మనసుల్లో ఏ కల్పనమూ ఉండదు. నోటినుంచి ప్రహాంలా ఈ పదజాలం వస్తునే ఉంటుంది. తాతలు మనుమలు మనుమరాండ్రను, భార్యాభర్తలు ఒకర్నోకరిని, తల్లిదండ్రులు పిల్లలను, వరుసైనవారు ఇతర్నను ఈ పదాలను అలవోకగా ఉపయోగించి తిడుతారు. శాపాలు పెడుతారు. ఇందులో ఏ కల్పనమూ ఉండదు. వాళ్ళ నోటినుండి మాటలు అలవోకగా వస్తాయి. అద్భుత అర్థాన్నిస్తాయి. మొల్లారం తెంప అసడంలో నువ్వు చచ్చిపోతి అనే అర్థం వస్తుంది. కానీ మొలకున్న దారం, తెంపడం అనే అర్థాలేం రావు.

తాతలు మనుమలు

మనుమరాండ్రను, భార్యాభర్తలు ఒకర్నోకలని, తల్లిదండ్రులు పిల్లలను, వరుసైనవారు ఇతర్నను ఈ పదాలను అలవోకగా ఉపయోగించి తిడుతారు. శాపాలు పెడుతారు. ఇందులో ఏ కల్పనమూ ఉండదు. వాళ్ళ నోటినుండి మాటలు అలవోకగా వస్తాయి. అద్భుత అర్థాన్నిస్తాయి. మొల్లారం తెంప అసడంలో నువ్వు చచ్చిపోతి అనే అర్థం వస్తుంది. కానీ మొలకున్న దారం, తెంపడం అనే అర్థాలేం రావు.

బంధమిది. నిన్నెత్తుకపోను అనే పదం కూడా నువ్వు చచ్చిపో అనే అర్థంలో వాడేదే. మనిషి చనిపోతే పాడెగ్గటి దానిపై పడుకోబట్టి నలుగురు మనుమలు కాప్పం వరకు ఎత్తుకుపోయే ప్రక్రియ ఇది. నీ ఇంట దీపం పెట్టి దిక్కులేకుండగాను అనీ శపిస్తారు. అంటే ఇంటివాళ్ళందరూ చనిపోవాలని శాపం. నీతలపండు పలుగ అంటే కూడా నువ్వు చావాలనే.... శాస్త్రి కాట్లో పెట్టి కాల్చినప్పుడు తలపగిలిపేలి పోతుంది. అదే తలపండు పగలడం. రాష్ట్రమిముండ, సాటుకు సమర్పుడు లాంటి పదబంధాలూ ఉన్నాయి. రేగు చెట్టుకింది భాగోతం లాంటి వ్యభిచార సంబంధ తిట్లు ఉన్నాయి. ఏ మనిషులు చదువు నేర్చుకోవాల్సిన సమయమెప్పుడంటే చన్న విచిచి చన్న బట్టే సమయం మధ్యలో నంటారు. తల్లిపాలు మరిచి పెళ్ళయే వరకే మగువాడులు, ఆడవాడులు చాలా పోతారు. విధానికి అందుకే విధానికి అన్నప్పటికీ విధానం తర్వాత కూడా చదువులు కొనసాగించడం చూస్తూ ఉన్నాం. మహాత్మాగాంధీ, బి.ఆర్. అంబెద్కర్ లాంటివాళ్ళు కూడా విధానం తర్వాత కూడా పెద్ద చదువులు చదివారు. ఇప్పుడు

అరవై డబ్బె ఏండ్ల పైబడినవారు
చాలామంది తెలంగాణలో బాల్యవివాహాలు
చేసుకొన్న చదువును కొనసాగించినవారు
చాలా మందే ఉన్నారు.

ఆంగ్ర భాషా ప్రభావంతో వచ్చినవి...

అనేక కారణాల వల్ల తెలుగు సమాజంలో చదువురాని మహిళలు, పురుషులు కూడా ఇరవై ముపై ఆంగ్లపదాలను ప్రతిరోజు అనేక సందర్భాలలో ఉపయోగిస్తున్నారు. అలాగే రచయితలు, చదువుకున్నవాళ్ళు తమ రచనల్లో, మాటల్లో ఆంగ్లపదాలను విరివిగానే ఉపయోగిస్తున్నారు. ఈ క్రమంలో తెలుగు, ఆంగ్ల పదాల మిళమంతో దుష్ట సమాసాలుగా అనేక పదబంధాలు ఏర్పడ్డాయి. సంస్కృతం, తెలుగు పదాలలో దుష్టమాసాలు ఏర్పడినట్టే ఇవీ ఏర్పడ్డాయి. వీటిని దుష్టమాసాలు అనడం కంటే జనం

వాడుకలో ఉన్న ఇతర భాషా ప్రభావంతో ఏర్పడిన పదబంధాలుగా పేర్కొనవచ్చు. జనం వాడితే, రచయితలు రాష్ట్ర అది దుష్ట సమాసం ఎలా అపుతుంది? హుయమరసం, ప్లాస్టిక్ సంతతి, గ్లోబలి, హోంశాఫ మంత్రి, టింగరోడు, టింగరిది.. లాంటి ఎన్నో పదబంధాలు న్నాయి. హుయమర్ ఇంగ్లీషు ఏ సెంటిమెంటూ లేని ఈ తరాన్ని ప్లాస్టిక్ సంతతి అంటారు. గ్లోబలి, గ్లోబును బలితీసుకోవడం. ప్రపంచీకరణకు మరో వేరు గ్లోబలైజేషన్. భార్యను హోం మినిస్టర్ లేదా హోంశాఫా మంత్రిగా పిలువడం చాలా కుటుంబాలో ఉంది.

ఇవన్నీ కొన్ని మాత్రమే. తెలంగాణ సమాజంలో వేలాది పదబంధాలు ఇంకా అనేక విభాగాలుగా విభజించేవి ఉన్నాయి. గుంపగుత్త, కాళ్ళబ్యారం, కొయ్యాడు, కోఱుల కంటం, కత్తులవంతెన,

ఖంగుతినడం, జబర్డన్... లాంటి పదబంధాలు వేలసంభ్యలో ఉన్నాయి. వీటి నన్నిటినీ గుమ్ముల్లో, గరిసెల్లో నింపి భద్రపరచాల్సిందే. ఇలా తెలంగాణ భాష (పదబంధాలు, సామెతలు, పదాలు) తమ ప్రత్యేకతను కాపాడుకుంటూనే సోదర తెలుగు ప్రాంత పదాలను, సరిహద్దు ప్రాంతాల భాషా పదాలను, ఉర్రూ ఇంగ్లీషు పదాలను తనలో సంలీనం చేసుకుంటూ సుసంపన్నమవుతుంది. ఈ భాషకు ఇంతవరకున్నవి చాలా వరకు బడిపలుకుల నిఘంటువలే. ఇంగ్లీషు భాషకున్న ఆంగ్లేష్ నిఘంటువులా తెలంగాణ పలుకులు, పలుకుబడులు - సామెతలకు గుమ్మి గిరిసె జీవద్వాపా నిఘంటువులు కావాల్సిన అవసరముంది. అలా భాషమ తరతరాలకు సజీవంగా ఉంచవచ్చు.

కరిన ప్రేమ

సైదాచాలి మండ్రీజు, 6300 235 079

నో ప్రేమ నదిలో నువ్వు కాగితం పడవ

నా మనసు భావనలో

- నువ్వో క్షట్టిక తరంగ మాయ

ఎన్ని ప్రేమ పల్లవులు

నన్ను పరించి పలకరించినా

ఉత్కూపాపు గగనంలో విహారించలేను

విషాద సంధ్యల్లో నిద్రోను

ఆనంద డోలికలో ఊగిపోను...!

వలపువలలో చిక్కుబడను

వలపు గాలం విసరకుండా వుండలేను

మాయను మర్కుంతో కనిపెట్టినోడిని

మర్కుపు లోగుట్టు కనుగొన్నవాడిని

తత్కసారం ఎరిగినవాడిని

వివరం తెలిసిన సన్మాన సంచారిని

ఆ మత్తులో కాస్త సేద తీరుతా

శోకిస్తా రోదిస్తా విరహిస్తా విరహంలో

రగలిపోతా... విరహిగ్ని చితిలో కాలిపోతా

మరుపేలేని నా మదికి మరణం

దాక ఎదురు చూస్తా...!!

నాటి 'పచ్చికి' కథే నేటి 'బలగం'

గతపడ్డం 'పచ్చి'కి కథాషై పారకుడి స్వందన...

చిట్టుకుల మైసారెడ్డి
94905 24724

Xడ్డం సతీవ్ అంటే మనకు తెలియని రచయిత కాదు. 'నమస్తే తెలంగాణ' దినపత్రికలో పాటు పలు సామాజిక మాధ్యమాల్లో ఆయన రాసిన వ్యాసాలు వందల్లో ఉన్నాయి. ఆయన ఈతరం యువ తెలంగాణ తేజం. ఉడుకుడుకు అన్నంలో మామిడికాయ తొక్కు కలుపుకొని తింటే ఎంత కమ్మగా ఉంటుందో 'గడ్డం సతీవ్' రాసే వ్యాసాలు కూడా అంతే కమ్మగా ఉంటాయనడంలో అనుమానమే అక్కర్లేదు. 'నమస్తే తెలంగాణ' దినపత్రిక వేదికగా ఆయన రాసే 'సామాన్యడి మాట' కాలం పూర్తిగా తెలంగాణ భాషలోనే కొనసాగుతున్నది. ఈ కాలంలో గడ్డం సతీవ్ ఎన్నో అద్భుతమైన కథలు రాశారు.

'బలగం' సినిమా విడుదల కాకముందే ప్రివ్యూ పో చూసిన గడ్డం సతీవ్ సామాజిక మాధ్యమాల్లో తన అభిప్రాయాన్ని పంచుకున్నారు. 'బలగం సినిమా సూడురి. నేను రాసిన పచ్చికి' కథ లాగే ఉంది' అని చెప్పాడు. అప్పటికే 'పచ్చికి' కథ చదివి ఉన్న నాకు పలు రివ్యూలు చదివితే కూడా అతను చెప్పింది నిజమే అనిపించింది. అందుకే మార్చి 3న 'బలగం' సినిమా మా సిద్ధిపేటలోని వెంకటేశ్వర థియేటర్లో చూసిన. కాకితో మొదలయ్యే కథ కాకితోనే ముగుస్తుంది.

కాకి 'పచ్చి' ముడితే మరశించిన వ్యక్తి ఆత్మ శాంతిస్తుంది. ఈ వస్తువుతోనే

'పచ్చికి', 'బలగం' కథలు నడుస్తాయి. 'పచ్చికి' కథ చదివిన నేను, గడ్డం సతీవ్ 2022 జూన్ 25న 'నమస్తే తెలంగాణ'లో రాసిన 'మన బలగం మనకు బలం' అనే ఆర్టికల్ కూడా చదివాను. తర్వాత 'బలగం' సినిమా చూసిన నాకు 'పచ్చికి' కథకు ఏ మాత్రం తేడా కనిపించలేదు. పాత్రల పేర్లు మాత్రమే మారాయి. 'పచ్చికి' కథ ఆధారంగా దర్శకుడు వేణు, నిర్వాత దిల్ రాజులు, 'బలగం' సినిమా తీసినట్టు స్పృష్టింగా తెరమీద కనిపించింది. అంతే 'నూటికి నూరుపాళ్లు 'బలగం' సినిమా 'పచ్చికి' కథ నుంచి పుట్టిందే అని సోషల్ మీడియా ద్వారా నా అభిప్రాయాన్ని రాశాను.

'పచ్చికి' కథలో తాత పాత్ర మల్లయ్య అయితే 'బలగం' సినిమాలో తాత 'కొమురయ్య, 'పచ్చికి' కథలో హిరో పాత్ర

రాజు 'బలగం' సినిమాలో హిరో పాత్ర సాయిలుది. 'పచ్చికి' కథలో కొడుకు పాత్ర భూమయ్యది అయితే 'బలగం'లో కొడుకు పాత్ర ఖలయ్యది. అంతే సేర్లు మారాయి. ముఖ్యమైన అంశం ఏమంటే 'పచ్చికి' కథ ఆరంభంలో 'అవ్వల్లో' ఏ ఊకోరి, పోయినోడు లేసత్తుడా...? వాడేమన్న పసివోరడా, ఎప్పుడో భూమి పుట్టినప్పుడు పుట్టిందు. సూడాల్చినయన్ని సూసిండు. చేయాల్చినయన్ని చేసిండు. ఇంతకుమించి ఇంకేం గావాలి' అని కథను ముందుండి నడిపించే రాజయ్య పాత్ర చెప్పంది. 'బలగం' సినిమా ఆరంభంలో 'జిరి మీ ఏడ్సు పాడుగాను, ముసలాయన బంగారు సాపు సచ్చిండు. సంబురంగా పంపియ్యలె.. సప్పుడు జేయిల్రా సప్పుడు జేయిద్రి' అని ఒక ముసలాయన కథ నడిపిస్తాడు.

‘పచ్చికి’ కథలో హిరో రాజుగాడు పాలం కాడ దాసిపెట్టుకున్న కాకిని తీసుకొచ్చి పచ్చి కాడ ఇడిసిపెడుతడు. ‘బలగం’ సినిమాలో హిరో సాయిలు మర్చిచెట్టు కాడ ఉన్న ఫ్యామిలీ ఫాట్ తీసుకొచ్చి పచ్చి కాడ ఇడిసిపెడుతడు. రెండు కథల్లో అఖరికి కాకి పచ్చి ముట్టడంతోనే అక్కడున్నోళందరు పకపకా నవ్వుతరు. ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే ‘బలగం’ సినిమా మొత్తం ‘పచ్చికి’ కథలోని ప్రతి అక్కరం కన్నిటి సిరా కనిపిస్తుంది. ఈ రోజు తెలంగాణలో ‘బలగం’ సినిమా ఇంతటి ప్రభంజనం స్పష్టిస్తున్నదంటే దానికి కారణం రచయిత గడ్డం సతీవ్ రాసిన పచ్చికి’ కథ మూలమే అని ఘంటాపథంగా చెప్పవచ్చు. తెలంగాణ ప్రతి పట్లలో ‘బలగం’ సినిమా ప్రదర్శన జరుగుతుంది. ఇంతగా ఈ సినిమా ప్రజల హృదయాలను తట్టి లేపుతున్నదంటే కథకు ఉన్న బలం. ఆ బలం ఎవరిచ్చారు? ‘పచ్చికి’ కథ

రచయిత బలం ఇస్తే నేడు అది తెలంగాణ బలగం అయింది. తెలంగాణ జీవితాలు ఎట్లుంటయి? కుటుంబ బాంధవ్యాలు ఎంత బలంగా ఉంటాయి. సతీవ్ రాసిన పచ్చికి’ తెలంగాణ జీవనచిత్రం ద్వారా ‘బలగం’ పురుడు పోసుకున్నది. పురిటి నొప్పుల బాధ అమ్మకే ఎరుక. ఆ పురిటి నొప్పుల బాధలన్ని తెలంగాణ తల్లికి ఎరుకే. ఆ తెలంగాణ జీవిత గాధల మట్టికెరుక. ఆ మట్టిబిడ్డ గడ్డం సతీవ్ రాసిన పచ్చికి’ కథ పురిటి నొప్పుల జీవనే బలగం బంధాలను గుండెలకు హత్తుకున్నది. ఇది నిజం. ఇదే నిజం, పచ్చి నిజం. అవను పచ్చికి వెట్టే సంప్రదాయం తెలంగాణాది అని వెల్లండి వేఱు మొండిగా వాదిస్తున్నాడు. ఆయన అనుకున్నదే మనం మాట్లాడుకుండా. కథ తెలంగాణ సంప్రదాయం అయితే గడ్డం సతీవ్ వలె పచ్చికి వెట్టే సంప్రదాయాన్ని కథ రూపంలో వేరే ఎవరు ఎందుకు తీసుకురాలేకపోయారన్నది నేను

వేఱుకు వేస్తున్న ప్రశ్న. నేను చెప్పేరొక్కటే మిత్రులు వేఱు, దిల్చొరాజులు ఈ సందర్భంగా ఆత్మ పరిశీలన చేసుకోవాలిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ‘మనోని కంట్లే మన వేలుతో పొడినే వైజం మన తెలంగాణది కాదు’ అని సినియర్ విశ్లేషకులు శ్రీశైల్మరణ్ పంజగుల ‘బలగం’ సినిమా చూసిన తర్వాత చెప్పిన గొప్ప మాట ఇది. ఈ సినిమా వివాదంలో ఒక్క పంజగులనే కాదు, యావల్ తెలంగాణ సమాజం మొత్తం సోషల్ మీడియా వేదికగా ‘పచ్చికి’ కథా రచయిత గడ్డం సతీష వెంట ఉన్నది. ‘నాటి పచ్చికి కథే నేటి ‘బలగం’ సినిమా అని కోడై కూసున్నది. ఇప్పటికైనా పచ్చికి’ రచయిత గడ్డం సతీవ్ కు న్యాయం జరిగితేనే తెలంగాణ సమాజం హర్షిస్తుది. అవార్డులు మీరు అందుకుంటుండవచ్చు. కానీ, సినిమాలు, కథల మీద అవగాహన ఉన్నోళ్లు ‘గడ్డం సతీవ్’ దే వైతిక విజయం అని అభినందిస్తానే ఉన్నారు.

రచయితలకు సూచనలు

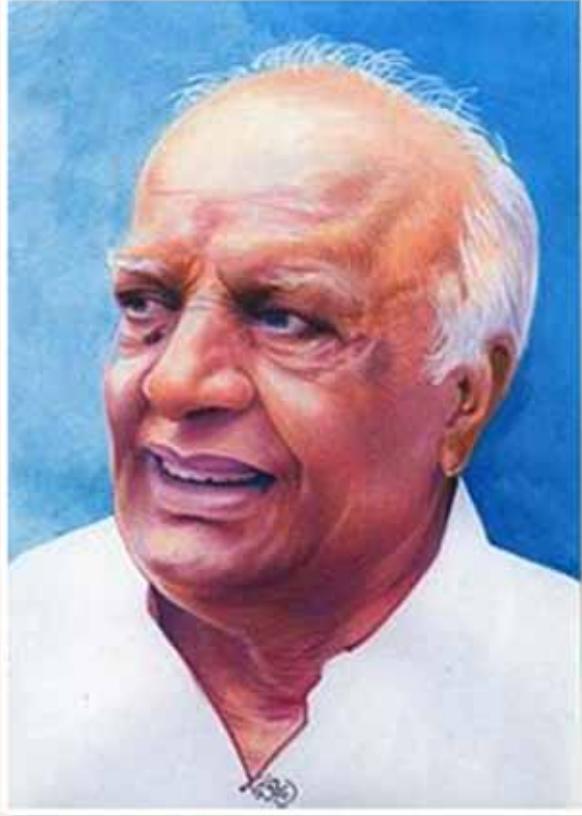
- ✓ సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు విధిగా రెండు కాపీలు పంపాలి.
- ✓ పత్రిక కోసం రచనలు పంపించే వారు యునికోడ్లో ఉంటే ఓపెన్ ఐవెన్ హైల్ మరియు పిడిఎఫ్లో మెయిల్ చేయండి.
- ✓ మా పత్రికకు రచనలు పంపినవారు ఇక్కడ అచ్చయాకనే ఫేన్ బుక్లో భ్లాగ్లో పెట్టండి.
- ✓ ప్రతి రచనకు ఇది ఎక్కుడా ప్రచురణ కాలేదని, ఏ భ్లాగ్లో పోస్ట్ చేయలేదని, ప్రచురణ ప్రసారం కోసం ఎవరికీ పంపి ఉండలేదని పామీ పత్రం జత చేయండి.
- ✓ పత్రికలో ఒక కథ లేదా వ్యాసానికి నాలుగు పేజీలు మాత్రమే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ లెక్కన పదమూడు వందల పదాలకు మించకుండా వ్యాసం, కథ పంపించండి.
- ✓ కవితలు 15 పాదాలకు మించకుండా పంపించండి.
- ✓ వ్యాసాలు, కథలు, కవితలు ఏపైనా పోస్ట్లో కూడా ఈ క్రింది చిరునామాకు లేదా ఇ-మెయిల్కు పంపవచ్చు.
- ✓ ప్రచురణకు స్వీకరించిన రచనల్ని పత్రికనుగుణంగా మార్చు చేసుకునే హక్కు సంపాదకవర్గం కలిగి ఉంటుంది.

తెలంగాణ జాగ్రత్త

పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్థి, ఎన్.టి.ఆర్. ప్లైట్స్ డామ్మెంట్, దగ్గర్ అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

1920 జనవరి 29 న జన్మించిన బాలాంత్రపు రజనీకాంతరావు బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. వాగేయకారుడు, రచయిత, స్వరకర్త. తొలితరం సంగీత దర్శకుల్లో ఒకడు. 1920 జనవరి 29 న పశ్చిమగోదావరి జిల్లా నిడదవోలులో రజనీకాంత రావు జన్మించారు. ఆయన తండ్రి బాలాంత్రపు వేంకటరావు ప్రసిద్ధి చెందిన వేంకటపార్శ్వతీశ కవుల్లో ఒకడు. 1961లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం ఆయన రాసిన ఆంధ్ర వాగేయకారుల చరిత్ర ఉత్తమ పరిశోధనా గ్రంథానికి లభించింది. ఇంకా ఆయనను వరించిన ఎన్నో అవార్డులు సార్ఫకతను పొందినాయి. లాగూర్ అకాడమీ రత్న - రవీంద్రనాథ్ లాగూర్ 150 జయంతి సందర్భంగా సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రదానం చేసింది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం 1981లో బహుకరించిన గౌరవ డాక్టరేట్ కళాప్రపాదన ప్రదానం చేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 2007లో ఇచ్చిన పురస్కారం కళారత్న అవార్డు.

అమెరికాలోని అప్పుజోస్యుల విష్ణుబోట్ల ప్రాండేస్ వారి ప్రతిభామూర్తి జీవితకాల సాఫల్య బహుమతి పురస్కారం, మదరాసు మురళీరవళి ఆర్ట్ అకాడమీ నాటసుధారణ పురస్కారం, పుంభావ సరస్వతి, నవీన వాగేయకార, 2008లో తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం నుండి సాంస్కృతిక రంగంలో విశిష్ట పురస్కారం మొదలైని ఆయనను వరించినవి. ఆకాశవాణి కేంద్రంలో స్వరకర్తగా, గీతరచయితగా, సంచాలకునిగా పలు బాధ్యతలు నిర్వహించిన పలుపురు కళాకారుల్లో రజనీకాంతరావు అగ్రగణ్యులు.

సాహిత్య సంగీత సమాచి

బాలాంత్రీపు ర్జగీకాంతరావు

ఆయన ఎన్నో రచనలు చేశారు. ఆయన రాసిన శతవర్త సుందరి గీతసంపుటిలో 200కు పైగా గీతాలున్నాయి. (దీనికి 1953లో తెలుగు భాషా సమితి పురస్కారం లభించింది). విశ్వవీణా రేడియో నాటకాల సంకలనం (1964లో ప్రచురణ), ఆంధ్ర వాగేయకారుల చరిత్ర ఉత్తమ పరిశోధనా గ్రంథం. (దీనికి 1958లో తెలుగు భాషా సమితి పోటీ బహుమతి లభించింది), తండ్రి రచించిన ఏకాంతేసవను అంగ్లంలో అలోన్ విత్ స్టోన్ డివైన్గా అనువాదం చేశారు. కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీవారి కొరకు క్లైటర్మ్ పదాలకు అంగ్లానువాదం అమవరస్ అఫ్ ద డివైన్ కవహేర్ట్ రాశారు. అకాడమీ వారికొరకే క్లైటర్మ్, రామదాసు జీవిత చరిత్రలు రాశారు. 'రజనీ భావతరంగాలు' - ఆంధ్రప్రభలో శిర్మికగా వచ్చాయి. క్లైటర్మ్ పదాలు, గాంధారగామ రాగాలు, గీతగోవిందం, భారతీయ సంగీతంలో ప్రాచీన రాగాలు మొదలైనవాటి మీద పరిశోధనావ్యాసాలు (మద్రాసు మ్యాజిక్ అకాడమీలో), జేజిమామయ్ పాటలు,

ముఖ్యగోపాల పదావళి, త్యాగరాజు, శ్యామశాప్రి జీవితచరిత్రలు, ఏటికి ఎదురీత (కవితలు), చతుర్భాణీ (4 సంస్కృత నాటకాలకి తెలుగు అనువాదం), అన్నమాచార్య కీర్తనలకి ఆంగ్లానువాదం రాశారు. ఇవేకాక చండీదాసు, మేఘసందేశం, సంద్యాదీపకళిక, మథురానగరిగాఢ, సుభద్రార్జునీయం, గ్రీష్మముతువు, త్రైక్లష్టశ్వరణం ముమ, మేనకావిశ్వామిత్ర, క్లీరసాగర మథనం (స్వరచన), విప్రసారాయణ (స్వరచన), క్లైటర్మ్ గ్రామింగ్ అతిథిశాల (ఉమర్ భయం) (స్వరచన) - పర్సియన్ బాణిలో కూర్చున సంగీతం. దీనికి చాలా సేరు వచ్చింది. దివ్యజ్యోతి (బుద్ధుడు), విశ్వవీణా (బిర్చియన్), కళ్యాణాత్మినివాసం, నమోస్తుతే పారి మొదలైనవసంగీత, నృత్య రూపకాలు ఆయన రాశారు. లలిత సంగీతాన్ని అభివృద్ధి చేసి జనరంజకం చేసి, లలిత సంగీతానికి ఆద్యల్లో ఒకడిగా పేరొందాడు. ఆయన 2018 ఏప్రిల్ 22న మరణించారు.

కవన గోదారి

డా॥ బుర్ర మధుసూదన్ రెడ్డి, 99497 00037

గీరి శిఖరాల్లో జన్మించి..
 ఓందువు ఓందువు తోడై..
 సమూహంగా ప్రవహించి..
 పరుగులిడుతోంది గోదారి!

 మానవ మేధా పొరల్లో పుట్టి..
 ఆలోచనామృతాలు ఉంరి..
 భావ ఉంటలు గలగల పారుతూ..
 ప్రవహించు కవనం గోదారిలా!

 నిర్మల గోదారి నది వేషమేసి..
 ఇరుకు దారుల్లో వేగాన్ని పెంచి..
 లోలోన ఆవేశ సుడులు ఎగిసి..
 భూమాతను తానమాడిస్తు తరలి!

 అక్షర గుంపే అర్థాన్ని నింపుకొని..
 నరుల అవలక్షణాలకు మందు వెతికి..
 మదిలోన మథనపడి నిలదీసి..
 జనాన్ని జాగ్రుత పరిచేదే కవనం!

 సకల జీవుల గౌంతులు తడిపి..
 పచ్చని పైర్ల దాహన్ని తీర్చి..
 పారిత క్షేత్రాలన్నింటిని వికసింపజేసి..
 లోకాల ఆకలి తీర్చును కదా తల్లి గోదారి!

 సర్వ జనుల మనసును తడిపి..
 సద్గువులకు ఉంపిరి పోసి..
 ఆమపచ్చ ఆలోచనలు వికసింపజేసి..
 నరుల అజ్ఞాన చీకట్లు చిదిమేదే కవనం!

చార్ ధామ్ యాత్ర - అనుభూతి చిత్రణ

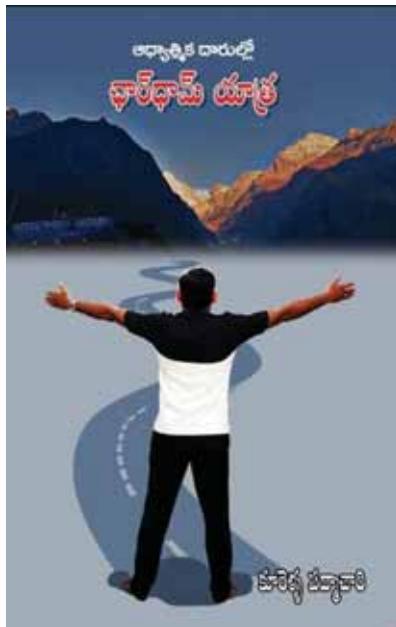
అలంకారాలు తోడైన యాత్రాచరిత్ర...

సాగర్ సత్తయ్య
79891 17415

‘యాత్ర’ కేవలం తేదీల సంఘటనల వివరాలు మాత్రమే కాకుండా అక్కడ ఆ యాత్రికుడు పొందే అనుభవాలు, అనుభూతి, ప్రతిస్పందనల సమాపోర రూపం కావాలి. అలా జరిగినప్పుడే ఆ యాత్ర నిజమైన యాత్ర అప్పటిని దేలుగులో యాత్రా చరిత్రలు పట సంఖ్య 99) అంటారు డాక్టర్ మచ్చ హారిదాసు. ఇట్టి యాత్రను అష్టాబుద్ధం చేసినప్పుడు అది సాహిత్య చరిత్రలో యాత్రాచరిత్రగా నిలిచి పోతుంది. కూరెళ్ల పద్మాచారి ఇట్టివల వెలువరించిన ‘ఆధ్యాత్మికదారుల్లో చార్ ధామ్ యాత్ర ‘గ్రంథం చదివినప్పుడు హారిదాసగారి మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి. ఆలంకారికమైన సాగసులో ఆయా ప్రాంతాలను, వాటాని చూసినప్పుడు మనసులో కలిగిన భావాలను తనదైన శైలిలో వ్యక్తికరించి పారకుడిని తన వెంట ఆయా ప్రాంతాలకు తీసుకు వెళ్గాలిగారు.

“యాత్రాచరిత్రలో స్మఱనకారుడు తాను దర్శించిన విధి ప్రదేశాలను గురించి వివరిస్తాడు. దానికి తోడు అక్కడి తన అనుభవాలను అనుభూతులను పారకులకు నచ్చే విధంగా ఉటంకిస్తాడు. ఇని కేవలం యాత్రాకథనాలుగా మాత్రమే కాకుండా, చారిత్రక స్మఱతలో కొనసాగుతాయి. విశేషంచి కవి,

యాత్రాచరిత్ర రాస్తే తగు మోతాదులో అలంకారాలు తోడై మనోహరంగా నిలుస్తుంది”. (తంగేడు పష్టపత్రిక, సంపాదకీయం 15-30, ఏప్రిల్ 2023)

ఈ మాటలు కూరెళ్ల పద్మాచారి యాత్రా చరిత్రకు సరిగ్గ వర్తిస్తాయి. ఆధ్యాత్మిక దారుల్లో “చార్ ధామ్ యాత్ర”లో చారిత్రక స్మఱనా ఉంది. ఆలంకారిక సాగసు ఉంది.

కూరెళ్ల పద్మాచారిలో గొప్ప భాషుకుడున్నాడు. యాత్ర ప్రారంభంలోనే ప్రాదర్శాదులో ఎయిర్ పోర్టుకు వెళ్ల

క్రమంలో పర్సం అడ్డంకిగా మారినప్పుడు సాధారణంగా ఎవరైనా చిరాకు పడతారు. కానీ ‘వానదేవుడు ఉరుములు మెరుపులతో మాకు శుభాకాండ్కలు తెలుపుతున్నాడు’ అని భావించటం ఆయన సానుకూల దృష్టికానికి నిదర్శనం. కొద్దిపాటి వర్షానికి రోడ్డంతా మడుగులు కట్టింది. ఆకాశంలో నెలుతురు కరువైంది. విమానం మబ్బులతో సయ్యటలూ డుతుంది మొదలైన వాక్యాలు ఆయన వర్షానా చతురశ్శకు నిదర్శనాలు. తమలో ఉండకలెత్తుతున్న ఉత్సాహాన్ని పారకుల ముందు పరిచేందుకు ‘మా ఉత్సాహం ముందు కొండలు చిన్నపుతుతున్నవి’ అంటారు. అంటే అక్కడి పర్యాటకుల ఉత్సాహము హిమగిరుల కంటే ఉన్నతంగా ఉంది అని చెప్పకే చెప్పారు. హారిద్వారకు వెళ్లే మార్గంలో ‘బస్సు చిటుపటలాడే ఎండను చీల్చుకుంటూ పోతుంది.’ అనే వాక్యం పారకుడి మదిలో అందమైన భావచిత్రాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది.

అగంానదిని వర్షించే సందర్భంలో పద్మాచారిగారి వాక్యాలు ఉత్సుంగ తరంగాలతో గంగ దుముకుతున్నట్లుగా కనిపిస్తాయి. ‘డమడమ డమరుక ధ్వనులతో అన్నార్థుల దాహర్థుల మనోరథ సంతుష్టి కొరకు తన స్థానాన్ని పతనం చేసుకుంటూ లోక కళ్యాణి గంగ కొండ కోనలు దాటి సుడులు తిరుగుతూ

వయ్యారంగా తన మలుపులను
అనుసరిస్తున్నది' (ఆధ్యాత్మిక దారుల్లో
చార్ధామ్ యూత్ పట 62). ఎంత
అద్భుతమైన వర్ణన..!! నిజంగా గంగా
ప్రవాహాన్ని పారకుల కళ్ళముందు
నిలుపగలిగిన వాక్య ప్రవాహం ఇది.
బదరినాథ్ కొండల అందాలను వర్ణించే
క్రమంలో 'చీకటి దుష్పట్లను కప్పుకున్న
కొండలు దూచ్చటి దిగినట్లు తెల్లని మంచు
వస్త్రులను ధరించి సేద తీరుతున్నాయి.
ఉదయభాసుని లేత కిరణాలు సోకి
బంగారు మయ్యై ప్రజ్ఞలిస్తున్నవి.' అని
చెప్పే మాటలు అక్కడి ప్రకృతి
రమణీయతను పారకుల మనోఫలకంపై
అద్భుతంగా ముద్రించగలుగుతున్నాయి.
ఇట్లాంటి అనేక రూపకాలు ఆయా
సందర్భాలలో అలవోకగా ప్రయోగించారు.
ఈకే విషయాన్ని అనేక సార్లు చెప్పాల్సి
వచ్చినప్పుడు వచ్చిన పదాలే పునరావృతం
కాకుండా విభిన్నమైన ప్రతీకలతో
పారకులకు ఎక్కడా బోర్డ్ కొట్టుకుండా
చెప్పడం పద్మాచారిగారి రచనలో
ప్రత్యేకత. ఉదాహరణకు వీరు చేసిన
పదిహేను రోజుల యాత్రలో అనేక
సందర్భాల్లో నిదించాం లేదా నిద్ర లేచాం
అని చెప్పవలసి వస్తుంది. అలా చెప్పడానికి
ఎన్ని రకాల వాక్యాలు ప్రయోగించారో
క్రింది వాక్యాలను గమనిస్తే
అర్థమపుతుంది.

'సెల్ఫోన్లో వారు పెట్టే పాటలు
ప్రయాణబడలికలో అలసి సాలసిన
రెప్పలకు జోలపాటల జిగురు
అంటించినట్లు ఉంది'.

'డిన్వర్ కానిచ్చి అలసిన శరీరాలను
పరుపుల మీదకు నెట్టేసాం'.

'చలికి మందపాటి రగ్గుల కింద
శరీరాన్ని దూర్చేసి ధవళకాంతుల గంగోత్రి
దేవాలయ సందర్భం కోసం
ఉన్నిట్లారుతూ పెందలాడే నిద్రాదేవిని
అప్పునించాను'.

'నిద్రాదేవి ఉక్కు కొగిలిని కష్టంగా
విడిపించుకుని...'

'నిద్రాదేవి గాఢ పరిష్యంగాన్ని
విడిపించుకోవడం'

'చలికి ఒద్దకంగా కళ్ళ
తెరుచుకున్నాయి.'

'నిద్రా దేవి వశికరణ మంత్రాలకు
దాసోహాష్ట్రోయాం'.

'ఆ యుగళగితం నాలోని కూని
రాగాల తుట్టేమ నిద్రలేసింది' వంటి
వాక్యాలు గర్య రచనలో పద్మాచారి శిల్ప
శ్రద్ధకు మచ్చుతునకలు.

'తాను చెప్పవలసిన విషయం
అనందమైనా విషాదమైన చక్కని
ప్రతీకలతో పారకులకు ప్రత్యుష
అనుభాతి కలిగించడం వీరి ప్రత్యేకత.
శ్రీనివాస్కు కుక్క కరిచినప్పుడు 'బస్సంతా
భీత హరింఛణ అయింది. ప్రశాంతిగారి
కళ్ళలో యమున కన్నిరై కాలువలు
కట్టింది'. అనే మాటలు అప్పటి విషాద
వదనాలను ఉట్టిగ్రస్తితిని తెలియజేస్తాయి.

'చెప్పడలుచుకున్న విషయాన్ని
అందంగా చెప్పడంలో పద్మాచారి
అందవేసిన చేయి. గ్రావ్ పోలో దిగడాన్ని
'కెమోరా సూత్రంతో బంధించడం'

అంటారు. నది అంచున లోయల వెంట

ప్రయాణించే సందర్భాన్ని పారకులకు
దృశ్యమానం చేస్తూ 'కుడివైపు ఆకాశాన్ని
తాకే కొండలు, ఎడమవైపు అగాధముల్లో
ప్రవహించే యమున భూమి గుండెలను
ఒరుసుకుంటూ మృదంగ ధ్వనుల
సమ్మచులతో అంతరాంతరాల
కవితావేశాన్ని 'తట్టి లేపుతున్నాయి' అని
అభివర్ణించారు. ఈ వాక్యాలు
చదువుతున్నప్పుడు మనం కూడా చార్దామ్
యాత్రలో రచయితతో కలిసి ప్రయాణం
చేస్తున్నామా అన్న అనుభాతి పారకులకు
కలగక మానదు.

ఆయా సందర్భాలను తెలిపే
క్రమంలో చక్కని ఆలంకారిక సాగసు ఈ
యాత్రాచరిత్రలో కనిపిస్తున్నది. అనేక
ఉపమా అలంకారాలు చెబుతున్న
విషయానికి మరింత వస్తే చేకూర్చాయి.

'యమున మెలికలు తిరిగిన తాచులా
మెల్లగా ప్రవహిస్తున్నది', 'మంచివాడి
మనసులా యమున పరిశుభ్రంగా
సాగుతుంది', 'ఆకాశానికి సూదుల్లా
పొడుచుకుని ఎదిగన షైన్ వ్యక్తాల
సోయగం', 'వారంతా మాకు కాలకేయ
సైన్యంలా కనిపించారు', 'ప్రయాణికులను
ఎక్కించుకొని పౌలికాష్టర్లు తుమ్మెదలూ
ఎగురుతున్నాయి'. మొదలైన ఉపమా
అలంకారాలు ఇందుకు నిదర్శనాలు.

ఎన్నో ప్రయాణసలకోర్చి చేసిన
ప్రయాణం దగ్గరికి పోయే వరకు
దేవాలయం కనిపించకసోయేసరికి కొంత
నిరాశ... తీరా కనిపించాక వాళ్ళ పడ్డ
కష్టమంతా దూడిపింజల్లా ఎగిరపోయింది
అంటానే. భక్తి పారవశ్యంలో మనసు తేలిక

పడింది అనడానికి దూదిపింజలను
ఉపమానంగా వాడుకోవడం
గమనించవచ్చు. భారతదేశపు అంచున
ఉన్న మాన గ్రామం సమీపంలోని
వసుధారా జలపాతాన్ని అభివర్ణిస్తూ
సుమారు నాలుగు వందలకుటైగా
అడుగుల నుంచి దుముకుతున్న జలం
'దివిజగంగ భూమికి ఇక్కడే దిగినట్లు
ఉంటుంది' అంటారు. అక్కడి నీటి
తుంపర్లు 'పైనుంచి విభూతి చూర్చాన్ని
కిందకు బుట్టల కొద్దీ కుమ్మరించినట్లు,
ఆ చూర్చం గాలికి తెరలు తెరలుగా
విస్తరించినట్లు' ఆశ్చర్యం గొలుపుతాయని
పారకులు అచ్చెయవు చెందేలా చెప్పారు.

సహ ప్రయాణికుల మనస్తత్వాలను
తెలియజేసే సందర్భంలోనూ అక్కడి
ప్రకృతితో మనేషుకై అక్కడికి
ఉపమానాలే వాడడం ఔచిత్యంగా
కనిపిస్తుంది. గలగల మాటల్లాడే భారతిని
కొండ నుండి దూకుతున్న ప్రవాహంతో
పోల్చారు. నెమ్మదస్తురాలైన భారతి
చెల్లెలు రాజేశ్వరిని ఒద్దికతో కూడిన
నిలకడ నదులతో పోల్చాడు.

సందర్భాన్ని బట్టి చక్కని ఉత్సైష్కలతో
తన యాత్ర అనుభవాలను పారకులకు
ఉత్సంత కలిగించేలా చెప్పడం పద్మాచారి
గారి రచనాతైలో కనిపిస్తుంది 'భక్తులంతా
బారులు గట్టి స్వగ్రారోహణ చేస్తున్నారా!
అస్తుల్లన్నదా సుందరశ్యం' కేదారనాథ్
వెళ్లే దారిలో కొండల పైకి భక్తులు
ఎక్కుతున్న ఛైనాన్ని ఈ వాక్యాల ద్వారా
తెలియపరిచారు. కేదార్శాంస్ స్వగ్రథామం
అని చెప్పకనే చెప్పారు. అక్కడి ప్రాకృతిక
సాందర్భం మనోహరమైన శబ్దాలు తన
మనసును ఓలలాడించిన విధాన్ని
తెలియపరచడానికి 'అసంఖ్యాక గుర్తాల
మెడల్లో ఉన్న కంచుగంటల శబ్దం,
అలకనంద నది మడ్డెల చప్పుడు రెండు
కలిసి సంగీత జుగల్యందిలా చెవులకింపుగా
రససొద్దూజ్యంలోకి తీసుకెళుతుంది అని
అతిమంపారంగా వర్ణించారు.
అనుభూతులను వ్యక్తికరించే క్రమంలో
కవితావేశం అపహించినట్లుగా చక్కని
వ్యత్యన్పాసలు కనిపిస్తాయి.' తరులు

ఒకే విషయాన్ని అనేక సార్లు
చెప్పాలి పచ్చినప్పుడు పచ్చిన
పదాలే పునరావృతం కాకుండా
విభావ్యాసైన ప్రతీకలతో
పాఠకులకు ఎక్కడా బోర్

కొట్టుకుండా చెప్పవడం
పద్మాచాలగాల రచనలో
ప్రత్యేకత. ఉదాహరణకు వీరు
చేసిన పదిహేసు రీజుల
యాత్రలో అనేక సందర్భాల్లో
నిర్మించాం లేదా నిద్ర లేచాం అని
చెప్పవలసి వస్తుంది.

దాటి గిరులు దాటి రురుల తుంపరల
తడుస్తూ... ఇలా సాగుతుంది వాక్యం.

భూకి పారవశయంలో ప్రాకృతిక
తన్నయంలో మునిగిపోయినా అక్కడి
సామాజిక జీవనం పద్మాచారిగారి ద్వారా థం
నుంచి జారిపోలేదు. గుర్తాన్ని నడిపే
అంకేష్ జీవితాన్ని తడిమి చూశారు.
అతనికి ఉన్న జీవకారుణ్య భావనను
సూక్ష్మదృష్టితో పరిశీలించాడు. అతని
గుర్తం చేతక్కకు అతనికి మధ్య
అనురాగాన్ని గమనించారు.
యమునోత్తీలో గుర్తము, పల్లకి నడిపే
వారికి, అక్కడి వ్యాపారస్ఫులకు ఆరు
నెలలే పని దొరుకుతుందన్న ఆవేదనా
స్వారాన్ని ప్రకటించారు. డ్రైవర్ శర్మాజీ
పట్ల మిక్కెలి సానుభూతి భావాన్ని వ్యక్తం
చేశారు. చివరకు కొంత నగదును
సమీకరించి అందజేయడంతో మానవతను
చాటుకున్నారు. సీజన్లో నేపాల్ నుండి
పట్లకి మోయడనికి వచ్చే బీదల బాధలను
ఏకరువు పెడుతూ 'ఏం చేస్తాం.. ఆకలి
దేశాల్ని దాటిస్తుంది' అంటూ వారి
దుస్తుటికి అవేదన చెందుతారు.

భారతీయ ఆచారాలలో ఉన్న
శాస్త్రీయతను కూడా సందర్భానుసారంగా
తెలియజేప్పడం ఈ యాత్రాచరిత్రలో
గమనిస్తాం. 'అనేక బింబధులతో తనిసిన
నదుల్లో స్నానం చేయడం వల్ల ఆరోగ్యం
స్థిరంగా ఉంటుందని నదీస్నానానికి
ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి, వాటికి దేవతలతో

సమానంగా గుర్తింపు ఇచ్చి పుష్టురాల
పేరుతో కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాడు
భారతీయుడు' ఇట్లా నదీస్నానం వల్ల
ప్రయోజనాలు పుష్టురాల వెనుక ఉన్న
శాస్త్రీయత తెలియజేప్పారు.

సందర్భానుసారం ఆయా ప్రదేశాల
పోరాణికి, చారిత్రక ఘట్టాలను
వివరించడంతో పాటు అక్కడి సంస్కృతిని,
నమ్కాలను తెలియపరిచారు. ఈ
కోణంలో చూసినప్పుడు ఈ యాత్ర
చరిత్ర ఒక విజ్ఞానదర్శిని మాత్రమే కాక
కొత్తగా వెళ్లే పర్యాటకులకు ఒక గైడ్లు
మార్గదర్శనం చేస్తుంది. అక్కరధామ్
వైపువం, ఆ కట్టడం నిర్మాణ విశేషాలు,
హరిద్వార్ నామాచిత్యం, గంగాపోరణి
చండిచేవి ఆలయం, యమునోత్రి వద్ద
సూర్య కుండం, గంగ భూమికి దిగిన
వృత్తాంతం, గంగోత్రి దేవాలయ
ప్రాశ్యం, దేవాలయ చారిత్రక నేపథ్యం,
పంచప్రయాగల గొప్పదనం, కేదారేశ్వర
జ్యేష్ఠమాహప్త్రుం, గౌరికుండ, నారాయణ
తెంపుర్, కర్ణప్రయాగ విశేషాలు,
బద్రినాథ్ దేవాలయం, గోవింద పూట,
తప్పకుండ, బ్రహ్మకాలం, వ్యాసగుహ,
మొదలైన పోరాణికాంశాలతో పాటు చిప్పే
ఉద్యమం వంటి ఇటీవల సామాజిక
చారిత్రాకాంశాలను, భారతదేశపు
చిట్టచివరి గ్రామం మానగ్రామ విశేషాలను
కూడా సందర్భానుసారం చక్కగా
వివరించారు.

పద్మాచారిగారి చార్ంధామ్ యాత్ర
చదువుతుంటే ఆచార్య నాయిని
కృష్ణకుమారిగారి కాశీశ్వర దీపకథిక
స్వరూపకు వస్తుంది. వర్షానల్లో కాశీశ్వర
దీపకథికకు 'ఆధ్యాత్మిక దారుల్లో చార్ం
ధామ్ యాత్ర' ఎంతమాత్రం తీసిపోదు.
ఒక విషయాన్ని చెప్పడానికి ఆ అంశం
లోతుల్లోకి వెళ్లి పరిశోధనాత్మక
దృష్టధంతో సాందర్భాత్మక స్వపూతో
చెప్పగలిగిన పద్మాచారిగారు ఇప్పటికే
ఎన్నో పుష్టకాలు వెలువరించవలసి ఉండి.
జరగని దానికి చింతించడం కంటే ఇక
ముందైనా కలాన్ని పరుగులు పెట్టిస్తారని
అశపడుతున్నాను.

చెలియలి కట్టట

వకుళ వాసు, 99891 98334

ఎక్కడికో ఈ పయనం కాలాన్ని
 వెంటబెట్టుకొని చెలియలికట్ట దాటుతూ
 ఎన్నో కరినరాత్రుల కన్నీటి నదులలో
 కొట్టుమిట్టాడుతూ ఉదయపురోపుల తీరాన్ని చేరి
 గుప్పెడుగుండెలో పిడికడు ధైర్యాన్ని నింపుకొని
 పాదాలలో సంకల్పశక్తిని ఆసరాగా చేసుకొని
 అడుగులేస్తూన్న బతుకుపయనానికి
 తూలిపాద్మలోని కెంజాయిరంగును మోముకు
 పులుముకొని నాలుగు పువ్వుల నవ్వులను
 అరువుగా అడిగి వెదాలకు అద్దుకున్న
 ఎక్కడో అల్లంతదూరం నుండి త్రష్ణాపేయముగా
 వినపడే శుభశకునాల పిల్లతెమ్ముర మోహనరాగాలను
 ఎదనిండా నింపుకొని
 నీకు నేనున్నాను ముందుకు నడుపుమంటూ
 వాకిలిలో వెలుగుపూలు జల్లి బంగరుకిరణాలతో
 బాటను పరిచిన పొద్దులరేడే తోడుగా
 చెమటచినుకులు జల్లుతూ బతుకు
 పాలాన్ని దున్నతున్న ఆశలపంట పండించేరాక
 ఆగదు ఈపయనం కాలరేఖలపై...
 ఎన్ని పోటురాళ్ళు తగిలినా మాటలముండ్లు
 గుచ్ఛినా బెదరక అదరక అక్కరలేకుండా
 పుట్టుకొచ్చే వెన్నుపోటు కలుపుమొక్కలను ఏరిపారేస్తూ
 మొక్కానోని ధైర్యపు ఎరువును విరివిగా వెదజల్లుతూ
 నవ్వులసెలయేరులను పారించి కన్నులనిండుగా
 ఆనందపు పంట పండించనా
 నా ఆయువు వాయువులో కలిసేవరకు ...

అనువాదం మౌలిక స్పృజనాత్మక రచనకు ఏ మాత్రం తీసిపోదు...

- డా॥ జె. చెన్నయ్య

చెన్నయ్య, పత్రిపాక మోహన ముచ్చట్లలో మురిసిన
అనుభవాలు, జ్ఞాపకాలు...

ప్రతిష్టాత్మక తెలంగాణ సారస్వత
పరిషత్తు కార్యదర్శిగా మీ స్పందన
తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు
ఎనిమిది దశాబ్దాల మన చరిత్ర కలిగిన
సంప్తి. గొప్ప వాళ్ళు అధ్యక్షులుగా,
కార్యదర్శులుగా ఉన్నారు. దానికి నేను
కార్యదర్శి కావడం గర్వకారణం. అయితే
గొప్ప బాధ్యత కూడా. ఈ బాధ్యతను
సక్రమంగా నిర్వర్తించడం, అందరి మన్నన
పొందడం సామాన్యమైన విషయం మాత్రం
కాదు. జర్రులిస్టుగా, తెలుగు విశ్వవిద్యాల
యంలో తెలుగు భాషా సాహిత్యాలు, కళా
సంస్కృతులతో ముడిపడిన నా 30 ఏళ్ల
అనుభవం సారస్వత పరిషత్తు కార్యదర్శి
బాధ్యతల నిర్వహణకు ఎంతగానో
దోషాదవడుతున్నది. మొదటినుంచి నా
వృత్తి, ప్రవృత్తి భాషా సాహిత్యాలే కావడం
వల్ల పరిషత్తు అప్పగించిన బాధ్యతలను
నిర్వహించడం కష్టంగా అనిపించడం లేదు.
వేతనం అనేది లేకుండా ఇంతకుముందు
పెద్దలు చేసినట్టుగానే నా సేవలు
కొనసాగిస్తున్నాను.

సాహిత్యం, జర్రులిజం రెంటిలో మిది
అపార అనుభవం, రెండింటినీ ఎలా
సమన్వయం చేస్తున్నారు?

సాహిత్యం, జర్రులిజం రెండూ కూడా
భాషతో కూడుకున్నావి. అందువల్ల రెండూ
ఏకకాలంలో నిర్వహించడం సమన్వయ
లోపానికి ఇఖ్యంది లేని రంగాలే. మొదట

ప్రత్యేకంగా 10 సంవత్సరాల పాటు
పూర్తిస్థాయి పత్రికారచన వృత్తిలో
ఉన్నాను. తర్వాత విశ్వవిద్యాలయంలో
ప్రజా సంబంధాల అధికారిగా ప్రవేశిం
చాను. ప్రజా సంబంధాల రంగం పత్రికా
రంగంలో అనుబంధం కలిగిన వ్యాపకం.
ఒకరకంగా సేదరతుల్యం. దాంతో
పాటుగా ఆకాశవాణిలో రేడియో జర్రులిజం
వృత్తి నిర్వహణ 32 ఏళ్లగా కొనసాగు
తున్నది. వారటులు ఆంగ్లం నుంచి
తెలుగులోకి అనువదించడం, చదవటం,
రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి వంటి
ప్రముఖుల ప్రసంగాలను అనువదించడం,

జాతీయ అంతర్జాతీయ సంఘటనల
సమాచారం ఇక్కడ శ్రేతలకు వార్తలు
రూపంలో అందించడం కొనసాగిస్తున్నాను.
ఈ రెండూ నాకు విరుద్ధ అంశాలుగా
కాకుండా ఏకాలంలో రెండు ఇఖ్యంది
లేకుండా కొనసాగించేవిగానే ఉన్నాయి.
ప్రతిష్టాత్మక మీరు రచయిత,
అనువాదకులుగా విశేష కృషిచేశారు.
రెంటిని గురించి చెప్పండి?

రచయితగా, అనువాదకుడిగా
ప్రయాణం కొనసాగుతున్నది. మొదట్లో
కవిత్యం, కథ, వ్యాసం, సమీక్ష వంటివి
రాశాను. పత్రికా రచన వ్యత్రి చేపట్టిన
తరువాత స్పృజనాత్మక ప్రక్రియలు
వదిలేసి భాషకు సంబంధించిన గ్రంథాలు,
అనువాదాలు చేస్తున్నాను. ఉస్కానియా
విశ్వవిద్యాలయంలో పరిశోధనాస్కి వల్ల
తెలుగు దినపత్రికలు - భాషా సాహిత్య
స్పృహపం అనే అంశంపై ప్రింట్ చేశాను.
తర్వాత పత్రికా రంగంలో ఉన్న వారికి
ఉపయోగపడే విధంగా భాషకు సంబంధిం
చిన మెళకువల గురించి కొన్ని గ్రంథాలు
వెలువరించాను. ముఖ్యంగా పత్రికా
రచనలో తెలుగు నుడికారం ప్రయోగించ
వలసిన ఆవశ్యకతను నా గ్రంథాల్లో
ప్రధానంగా ప్రస్తావించాను. అనువాదం
మొదటి నుంచి ఇష్టమైన రంగం. మొదట్లో
ఈతరాని వ్యక్తి భావిలో దూకిసట్టే నేను
అనువాదం ప్రారంభించినా తర్వాత విశేష

కృషితో పరిణాతి సాధించే ప్రయత్నం చేశాను. ముఖ్యంగా అనువాదం చేసేటప్పుడు మూలానికి విధీయంగా ఉంటూనే లక్ష్యభాషలోని పారకులకు అర్థమయ్యే తైలిలో రాయాలన్న సూత్రాన్ని పాటించాను. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నర్గా పనిచేసిన బర్మాల ఆత్మ కథాత్మక రచనను ఆంగ్లం నుంచి తెలుగు లోకి అనువదించి ఉత్తమ అనువాద సాహిత్య పురస్కారాన్ని పొందాను. ఆ తర్వాత నేపచల్ బుక్ ట్రస్ట్, ఇండియా వంటి సంస్థలు ఇచ్చిన అవకాశంతో మరికొన్ని గ్రంథాలు వెలువరించాను. అనువాదం మాలిక స్పుజనాత్మక రచనకు ఏమాత్రం తీసిపోదు. మూలభాషలోని వాక్యాన్ని లక్ష్యభాషలోకి తీసుకొస్తున్నప్పుడు స్పుజనాత్మకి పదును పెట్టివలసి ఉంటుంది. అట్లా వాక్యాలు, పుటలు, మొత్తం పుస్తకం అనువదించడం పూర్తి చేసినప్పుడు కలిగే ఆనందం చెప్పనటలని కానిది.

ఆకాశవాణితో మీ అనుబంధం చాలా వాళ్ళగా ఉండి.. ఎలా మొదలయ్యాంది... అర్థాన్న అనుభవాలు.. జ్ఞాపకాలు పంచుకోండి.

ఆకాశవాణితో నా అనుబంధం 45విళ్ళ పైనే. మొదట రేడియో కార్యక్రమాలు విని శ్రోతగా ఉత్తరాలు రాసేవాళ్ళి. ఆకాశవాణి కళాకారులను అభిమానించేవాడిని. వాళ్ళలాగా

నేను కూడా నువ్వున్ లీడర్ కావాలి అనే పట్టుదలతో అను వాదం, వార్తా పరిహం రెండు పట్టికల్లోను నెగ్గి నువ్వున్ లీడర్, త్రాన్స్ఫోర్మెంట్ అయ్యాను. వార్తలు అనువదించి చదపటంతోపాటుగా రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి, గవర్నర్ వంటి అత్యంత ప్రముఖులు స్వాతంత్యదినోత్సవం, గణతంత్ర దినోత్సవం వంటి ప్రత్యేక సందర్భాల్లో దేశప్రజలును దీంచి చేసే ప్రసంగాలను అనువదించి చదపడం కొనసాగించాను.

మాట్లాడాలని శ్రోతల మెప్పు పొందాలని తపున కలిగింది. మొదట కవితలు కథానికలు మొదలైనవి రాసే ప్రసారం చేశాను. తరువాత ఆడిషన్లో నెగ్గి అనొస్పర్ కం ప్రాడక్షన్ అసిస్టెంట్గా ఎంపిక అయ్యాను. కార్యక్రమాలు స్వయంగా రూపొందించే వైపుణ్యం సంపాదించాను. రూపొందించిన కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేసే బాధ్యతలు కూడా నిర్వహించాను. తొలితరం న్యాయ రీడర్లు అడ్డంకిమన్నారు, కందుకూరి సూర్యనారాయణ, దుగ్గిరాల పూర్ణయ్య, జూలీ పాలం మంగమ్మ, తిరుపులశేట్టి, శ్రీరాములు, డివి వెంకటరామయ్య వంటి ప్రముఖుల వార్తలు వింటున్నప్పుడు

వారిలాగా న్యాయ రీడర్ కావాలని కోరిక కలిగింది అప్పటివరకు యువవాణి అనొస్పర్గా ఉన్న నాకు వయోపరిమితి పెరగడంతో సరిగ్గా అప్పడి న్యాయ రీడర్ ట్రాన్స్ఫోర్మెంట్ అడిషన్ రావడం ఎంపిక కావడంతో 1991లో ఆకాశవాణి వార్తలు అనువాదం చేయడం చదపడం ప్రారంభించాను. ఇప్పుడి దాకా కొనసాగుతూ ఉంది వార్తలు అనువాదం పట్టణంతో పాటుగా రాష్ట్రపతి ప్రధాన మంత్రి గవర్నర్ వంటి అత్యంత ప్రముఖులు స్వాతంత్య దినోత్సవం గణతంత్య దినోత్సవం సందర్భంగా దేశ ప్రజలు ఉద్దేశించి చేసిన ప్రసంగాలను అనువదించి చదివాను. అనువాదంలోనూ, పరిస్థితిలోనూ మంచి పేరు వచ్చింది. ఈ విధంగా శ్రోతల అభిమానం పొందాను.

తెలుగు విశ్వ విద్యాలయం ప్రజా సంబంధాల అధికారిగా, విష్ణురాజు సేవా విభాగం ముఖ్యులుగా, కొంతకాలం పచోయ ఆచార్యులుగా భాధ్యతలు నిర్వహించారు. వాటిని గురించి తెలపండి.

తెలుగు విశ్వ విద్యాలయం ప్రజాసం బంధాల అధికారిగా నేను జ్ఞానపీఠ పురస్కార గ్రహీత, మహాకవి డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డి గారి ఆశీస్యులతో చేరాను. ప్రజా సంబంధాల అధికారిగానే కాకుండా విష్ణురాజు సేవా విభాగం అధిపతిగా కూడా విశేష సేవలు అందించాను. కవులు, రచయితలు, కళాకారులకు విశ్వ విద్యాలయం తరువాత ప్రతిభకు తగిన గౌరవం లభించే విధంగా, విశ్వ విద్యాలయం చేస్తున్న భాషా సాహిత్య వికాస కృషికి తగిన ప్రాచుర్యం వార్తా మాధ్యమాలలో లభించే విధంగా పాటుపడ్డాను. నా జీవితంలో ప్రధానమైన రెండున్నర దశాబ్దాలకు పైన కాలాన్ని తెలుగు విశ్వ విద్యాలయానికి అంకితం చేసి నిభద్రతతో విధులు నిర్వర్తించాను. అధ్యాపకుడు కావాలన్నది నా ఆశయం. అయితే కారణాంతరాల వల్ల ఇది నెరవేరెలేదు. చివరి సంవత్సరాల్లో

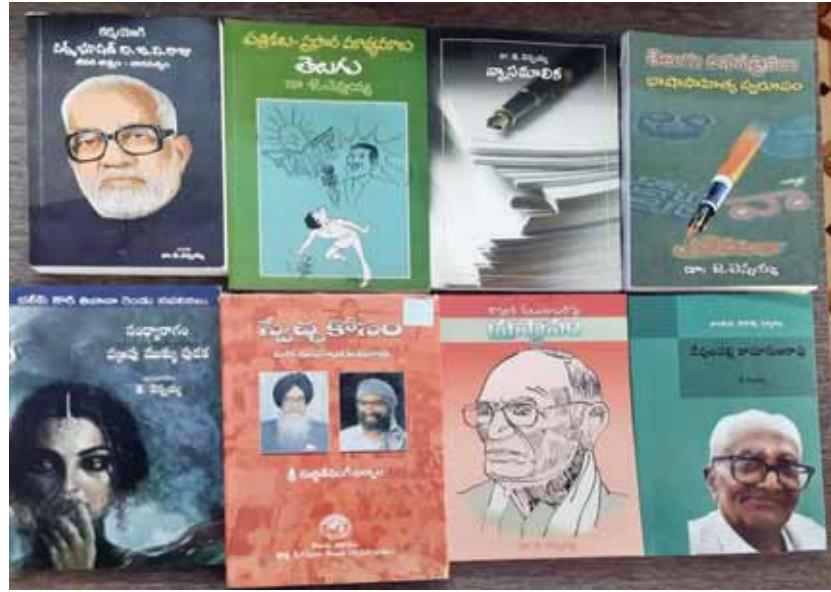
అనువాద అధ్యయనకేంద్రంలో సహాయ ఆచార్యునిగా ఎంపికైనా ఎక్కువకాలం ఉండలేదు. అక్కడ బోధన లేదు. నాకు వేతనపరమైన ప్రోత్సాహం కూడా లేదు. అందువల్ల వెనక్కి వచ్చి పిఅర్టిస్ గానే కొనసాగాను.

**మీకు యుతర సంస్కలతో ఉన్న
అనుబంధం గురించి తెలపండి?**

అమెరికాలో కాలిఫోర్నియాలో తెలుగు భాషాసంస్కృతుల పరిరక్షణ లక్ష్యంగా ఏర్పడిన సిలికానాంధ్ర సంస్కతో నాకు గాఢమైన అనుబంధం ఉంది. సంస్కృతం భారతదేశ ప్రధాన కార్యదర్శిగా, ప్రస్తుతం భారతదేశ ఉపాధ్యక్షుడిగా ఉన్నాను. అన్నమాచార్య సంకీర్తనల గురించి తెలుగు నాటనే కాకుండా వివిధ రాష్ట్రాలు, వివిధ దేశాలలో కార్యక్రమాలు నిర్వహించాము. లక్షగళ సంకీర్తనార్థుని గిన్స్ రికార్డుల్లోకి ఎక్కుంది. అంతర్జాతీయ కూచిపూడి నాట్య సమేళనం అమెరికాలోనూ, హైదరాబాదులోనూ, నిజయనాడులోనూ పలుమార్లు నిర్వహించి మహా బృందనాట్యాలతో ప్రపంచ రికార్డును నెలకొల్పడం జరిగింది. అంతర్జాతీయ మంగళవాద్య సమేళనం గురించి కూడా అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఇలాంటి కార్యక్రమాలు సంస్కృతాల నిర్వహించింది. వాటిలో నా వంతు పాత్ర ఉంది.

**మహాకవి పి. నారాయణరెడ్డితో
అత్యంత సన్మిహితంగా ఉన్న కొందరిలో
మీరోకరు. ఒక రకంగా “అర్పష్టం”
అంటాను. మాకు వివరించండి?**

మహాకవి డాక్టర్ సి. నారాయణరెడ్డితో అనుబంధం నాకు లభించిన గొప్ప వరం. ఆయన వాత్పల్యం పొందిన అద్భుతం నాది. జర్రులిస్పుగా ఉన్నపుడు వారిలో ఏర్పడిన పరిచయం, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో వారి చేతుల మీదుగా ఉద్యోగ నియమకం, సారస్వత పరిషత్తులో సంయుక్త కార్యదర్శిగా, ప్రధాన కార్యదర్శిగా వారి వద్ద పనిచేసే మహాభాగ్యం ఇంస్టిచ్యూట్ చేపుకోదగిన అంశాలు. వారి దగ్గర నేను నేర్చుకున్న విషయాలు నన్ను ఎంతగానో మలచాయి.

ఎక్కడైనా, ఏ స్కాయలోనైనా అందరి మెప్పు పొందే విధంగా పనిచేయటం వారి నుంచి నేను నేర్చుకున్న గొప్ప సంపద అని చెప్పదగిన అవగాహన, శిక్షణ. నా జీవిత మంత్ర కొలుచుకుంటున్న దైవం డాక్టర్ సినారె.

మీరు సభ్యులుగా ఉన్న సుశిలా నారాయణరెడ్డి ట్రస్ట్, సినారె జాతీయ పురస్కారాల గురించి చెప్పండి?

డాక్టర్ సి. నారాయణరెడ్డి తమ దివంగత సతీమణి పేరులో స్వయంగా నెలకొల్పిన శ్రీమతి సుశిలా నారాయణ రెడ్డి ట్రస్ట్కు ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఉన్నాను. రచయిత్రుల రచనల్ని ప్రమరించేందుకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం, అవసరమైన ట్రస్ట్సు స్వయంగా రచయిత్రుల రచనల్ని ఎంపిక చేసి ప్రమరించడం వంటి కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నాం.

ముఖ్యంగా రచయిత్రుల, కవయిత్రుల తొలిరచనల్ని వెలుగులోకి తేవడానికి సహాయం అందించాము. అట్లా ట్రస్ట్ సహాయంతో తొలిరచనలు వెలువరించిన వారు ఈనాడు ప్రముఖ రచయిత్రులుగా, కవయిత్రులుగా వెలుగొందుతున్నారు. సీనియర్ రచయితలకు రసమయి వేదిక మీదుగా ఏటా లక్ష్మరూపాయల అవర్థ అంద జేస్తున్నాం. విశ్వంభర డాక్టర్ సి.

నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కారం అందజేస్తున్నాం. జ్ఞానపీఠ పురస్కార గ్రహితులు డాక్టర్ చంద్రజేఫర్ కంబార, డాక్టర్ ప్రతిభారాయ్లకు ఇప్పటివరకు పురస్కారాలు అందించాం.

ఏటా 5 లక్షల రూపాయల నగదు, జ్ఞానపీఠ, ప్రత్యేక ప్రశంసా ప్రతం అందజేసి మనంగా సత్కరిస్తున్నాం. ఆ రకంగా డాక్టర్ సి. నారాయణ రెడ్డిగారి జన్మ దివోత్సవాన్ని జరుపుతూ వారి కొత్త పుస్కాన్ని ఆపిష్టరిస్తూ జాతీయ పురస్కారాన్ని ప్రదానం చేస్తూ వస్తున్నాము. ఈ కార్యక్రమాలు ఇంత ఘనంగా నిర్వహించడం వెనుక సినారె గారి ఉమ్మికి కుటుంబం కృషి ఎన్నదగింది.

పరిషత్తు ఇటీవల ప్రారంభించిన జిల్లాల సమగ్ర స్వరూపం గొప్ప ఘలితాలను ఇస్తోంది కదా ఈ యోజన గురించి వివరించండి?

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు ఇటీవలి కాలంలో 33 జిల్లాల చరిత్ర, సంస్కృతి, సాహిత్యం తదితర అంశాలైనై వెలువ రిస్తున్న సమగ్ర స్వరూప గ్రంథాల పరంపర అపూర్వమైనదనే చెప్పాలి. ఇప్పటివరకు పది పదిహేను జిల్లాల సమగ్ర స్వరూప గ్రంథాలు పూర్తయ్యాయి. ఆయా జిల్లాల్లో ఆయా అంశాల్లో కృషి చేసిన వారి చేతే వ్యాసాలు రాయించి పుస్కాలు ముద్రిస్తున్నాం. ఈ ప్రాజెక్టు

మొత్తం పూర్తయితే 13000 పేజీలకు పైగా తెలంగాణ చారిత్రక సాంస్కృతిక వారసత్వ సంపద గ్రంథము 40 అవుతుంది.ఈ కార్యక్రమ నిర్వహణకు తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతికశాఖ ఆర్థిక సౌజన్యం అందిస్తున్నది.

తెలుగు బాలసాహిత్యం పైన ఒకరోజు సద్గు పరిషత్తు పాఠ్య జరిపారు. అనుకున్న ఘలితాలు సాధించారా? భవిష్యత్తు కార్యాచరణ ఏమిటి?

బాలసాహిత్య వికాసంపైన ఇటీవలి కాలంలో సారస్వత పరిషత్తు దృష్టి కేంద్రీకరించింది. బాలసాహిత్య రచయి తలను, బాలసాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్న సంస్థలను, పెద్దలను, అలాగే ముఖ్యంగా పారశాలలో చదువుకుంటూ సృజనాత్మక రచనపైన అభిరుచిని పెంపాడిం చుకుంటున్న బాలల్ని ఒక వేదిక మీద తీసుకొచ్చి ఇటీవల కాలంలో రాష్ట్రస్థాయి బాలసాహిత్య సమేళనం నిర్వహించాం. బాలసాహిత్య స్వరూపాన్ని గురించి చర్చించడం, సాహిత్యంపై అభిరుచి ఉన్న బాలలకు రచనలు చేయడంపై అవగాహన కలిగించడం నంటి కార్యక్రమాలు చేస్తున్నాము. బాలసాహిత్య వికాస కార్యక్రమాలను నిరంతరంగా జరపాల

మహర్షికవి డాక్టర్ సి. నారాయణ రెడ్డితి అనుబంధం నాకు లభించిన గొప్ప వరం. అయిన వాత్సల్యం పొందిన అద్భుతం నాది. జర్రులిస్టుగా ఉన్నపుడు వారితో ఏర్పడిన పరిచయం, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో వారి చేతుల మీదుగా ఉండ్రోగ్ని నియామకం, సారస్వత పరిషత్తులో సంయుక్త కార్యదళిగా, ప్రధాన కార్యదళిగా వారి వద్ద పనిచేసే మహాభాగ్యం ఇవన్నీ చెప్పుకోదగిన అంశాలు. వారి దగ్గర నేను నేర్చుకున్న విషయాలు నున్న ఎంతగానో మలచాయి.

న్నదే మా లక్ష్యం.

మీ కుటుంబం, నేపథ్యం, ప్రస్తావం గురించి తెలపండి?

నేను గ్రామస్థాయి నుంచి, పేదరికం నుంచి ఈ స్థాయికి చేరుకున్నాను. నా ఆరు నెలల నయసులోనే మా నాన్న చనిపోయాడు.

నా ఉన్నతికి కారమరాలు మా అమ్మ. ఆమె ఇప్పుడు లేదు. ఆ తర్వాత నా

విజయాలలో సగభాగం పొందవలసింది నా శ్రీమతి. నా పరిష్టితులను గమనించి కష్టపడి చదువుకుని వృద్ధిలోకి వచ్చిన నా కుమారై, కుమారుడు. కుమారైకు ఇద్దరు పిల్లలు. కొడుకు ఒకపాప.

పాందిన గుర్తింపులు, అందుకున్న పురస్కారాలు?

పద్మభూషణ డాక్టర్ కె.ఎ. వరప్రసాద రెడ్డి మెచ్చి ఇచ్చిన తెలుగు భాషా సేవారత్న లక్ష రూపాయల పురస్కారం, సురవరం ప్రతాపరెడ్డి వైజయంతి ట్రస్ట్ వారు అందించిన సురవరం ప్రతాపరెడ్డి పురస్కారం, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ అనువాద పురస్కారం, డిలీ తెలుగు అకాడమీ వారి పురస్కారం, ఆరాధన కల్పరల్ ఫౌండేషన్ వారి పురస్కారం, అధికార భాషాసంఘం పురస్కారం, నేను జన్మించిన మహాబుంగర్ జిల్లా యంత్రాంగం ప్రపంచ తెలుగు మహా సభల సందర్భంగా అందించిన పురస్కారం, పిఎస్‌ఎర్ ఆంజనేయశాస్త్రి ఉత్తమ న్యాయ రీడర్ అవార్డు వంటివి నాకు లభించిన పురస్కారాల్లో కొన్ని.

ఇంటర్వ్యూ...
పత్రిపాక మోహన్
9966229548

బంటరీకరణ...

కొత్త గాయాల కలయికతో పుట్టిన అనుభవం....

డా॥ రూప్ కుమార్ డజ్యీకార్
99088 40186

‘తేలియని నిర్మింధంలోంచి తెలీని స్వేచ్ఛ ప్రపంచంలోకి ప్రయాణం’ -
అతని బంటరీకరణ .

‘ప్రశ్నార్థకం నుంచి ఆశ్చర్యార్థకంలోకి’
కని మానసిక ప్రయాణం.

‘ఖాళీలను ఖాళీలతోనే నింపాక
తెల్పింది - Life is an empty vessel, All
the noise is just bubble - శూన్యంలో
అభద్రతాభావంతో అస్తిత్వాన్ని తడుము
కనే ఒక లోకసంచారి తాత్పూర్వకత.

“మా శరీరానికపుతల ఓ ప్రపంచం
ఉందని తెలీని అజ్ఞానులమే..” భౌతిక
ప్రపంచం నుండి అభిభౌతిక ప్రపంచంపై
అవలోకన. అనేక పారలను కష్టమున్న కని
మనసు లోతుల్లోకి వెళ్లాలంటే పై
వాక్యాలను పసిగట్టాలి. ఆ కని గుంపులో

‘నైమిషం’ కవిగానేక
సంబిగ్తతల మధ్య జీవితం పట్ల
ఒక అస్పష్టతలో బంటరీకరణ
చెంది అస్తిత్వ సంక్లిభంలోంచి
బయటపడే ప్రయత్నం. ఈ
పంక్తుల్లో ప్రకృతిపై పాద
ముద్రలతో మనిషితన
ఉనికిని శాశ్వత పరుచుకోవాల
నుకునే ప్రయాస కనబడుతుంది.
కానీ లలల రూపంలో ప్రకృతి
దానిని తుడిచి పెట్టేస్తుంది.

వుండి బంటరితనాన్ని ఆశ్రయించే
మామిడి హరికృష్ణ
'Fusion సాయరీ' అంటూ రెండు
కొత్త గాయాల కలయికతో పుట్టిన
అనుభవాన్ని ఒడిసి పట్టుకుని బంటరి
తనంలోకి జారిపోవడం మామిడి
హరికృష్ణకి సరదా.

నింపాల్చిన శూన్యాలు
పూడ్చాల్చిన గుంతలు
రాయాల్చిన ఆశ్చర్యాలు
చెక్కాల్చిన నిమిషాలు
దిద్దాల్చిన జ్ఞాపకాలు
ఎన్నో ఉంటాయ్!
'gapలను fill చేయాలి
అసంపూర్ణతలను భర్తీ చేయాలి
పరుగునాపి.. నడకను నిలువరించి
ఒక్కసారి తిరిగి చూస్తే
ఇంకా ఎన్నో ఖాళీలు
మరెన్నో అసంపూర్ణ గదులు..
చిత్రంగా-ఖాళీలను ఖాళీలతోనే
నింపాక తెల్పింది.

*Life is an empty vessel/All the
noise is just bubble ..!*

చివరికి అంతా శూన్యమే అంటాడు
కని ‘ప్రహేళిక’ అనే కవితలో. మార్క్య
అనుభవాలనుండి వాస్తవాలను తెలుసు
కోవాలనుకునే ప్రయత్నంలో కని
ముందుగా బాహ్య ప్రపంచంలోని
విషయాగత సంఘటనల ద్వారా

అనుభవంలోకి వచ్చిన ఎరుకను
తెలియపరుస్తాడు. విషయం, విషయాగత
మాలికాంశాలనుండి సంవేదన చెందిన కని
బహిర్మాణించుత్వం నుండి, బాహ్యప్రపంచం
నుండి విడివడి అంతర్మాణిముడుతాడు.
‘ప్రహేళిక’ కవిత ఒక వాస్తవిక
తత్త్వచింతనతో సాగుతుంది.

‘ఇక్కడంతా ఎడారి
నిన్న వెదుక్కుంటూ
ఒయాసిస్సు కోసం వస్తాను
(వేమగానే నువ్విస్తాను
గుప్పిళ్ళ కౌర్తీ ఇసుకని
వాకిట్టనే నిలిపేసి’
“గుప్పెట్లో ఎడారి” పట్టుకొని
ఒయాసిస్సుకై తండ్లుడితే దొరికిన
పొడిబారినతనలో ఒయాసిస్సును వెతికే
అమాయక్కు తెలీనితనం వ్యక్తికరించడ
మంటే కని లోపలి చేతనాప్రకృతితో
మమేకమై వైయక్తిక సంవేదనలను
ఇముడ్డుకోవడమే.

ఇతరుల అనుభవాన్ని కని తన
అనుభవంలోకి తీసుకొని ఉచ్చేగం
చెందడాన్ని ‘సోమాలియా... సోమాలియా...’
కవితలో చూడవచ్చు. ఈ కవితలో
అక్కడి సమాజపు జీవన రేఖల్ని,
జీవితాలను, ప్రపంచ రాజకీయ
ప్రభావాలను చిత్రికరిస్తాడు.

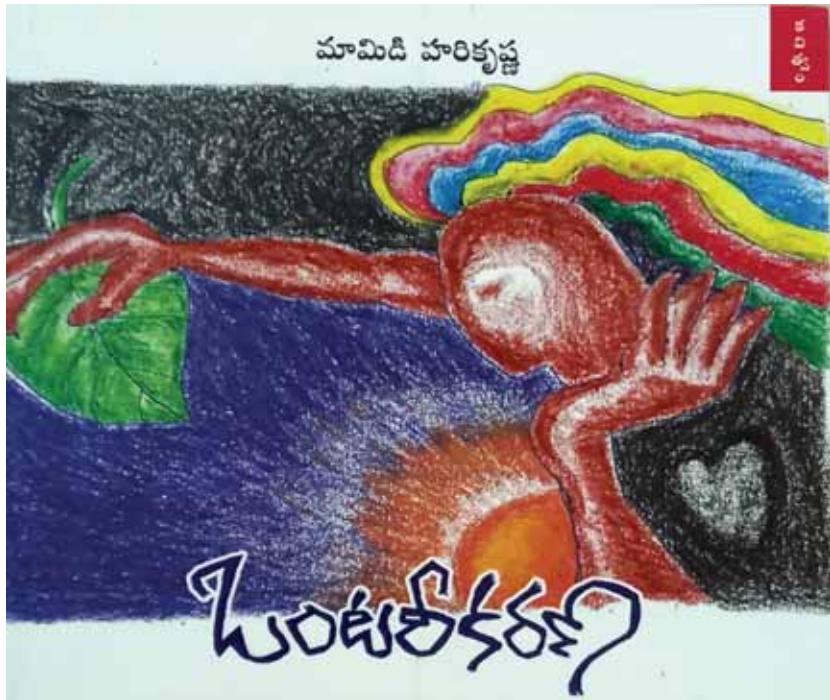
మేం అనాగరికులమే
మా శరీరానికపుతల ఓ ప్రపంచం

ఉందని తెలీని అజ్ఞానులనే
ఓ పశ్చిమ పవనాల, పల్లవుల పచ్చ
మనుషులారా

మేం ఆదిమ జీవులమే నల్లరంగును
దేహస్నీండా ధరించిన అనాధునికులమే!'
అని వర్ణింపడ్డ జాతిచివిక్షను చూపే
తెల్లవారి ఆధిపత్య ధోరణికి నిరసన
తెలుపుతాడు.

'పాలక అంధులారా, అధికార
బధిరులారా
మాకెక్కడొచ్చిన పీడా అనుకుంటే
విస్మృత దేశం నుండి
తీరస్మృతి కని ఒకడు
నలుదిక్కులా ఆక్రోశపు విత్తనాలను
జల్లుతున్నాడు'....

'ఓ నా చీకటి సోమాలియా
ఓ నా ఆకటి సోమాలియా
ఓ నా కస్మిటి సోమాలియా
ఓ నా రుధిర సోమాలియా..'
అంటూ కని తన ఆవేదనను
వ్యక్తికరిస్తాడు. సోమాలియా మీద ప్రపంచ
దేశాల నిర్మాణానికి నిరసిస్తాడు.
అలల పైకి నడిచి వెళ్లిన పాదముద్రలు
ఒక్కటి ఫుసీభవించవు
తీరంలో పిట్టగూడు ఎంతకీ తుది
మెరుగులు దిద్దుకోదు... ఏ ప్రకంపనల
వంచనకో
చెల్లాచెదురైన ఇసుక రేణువులు
మాత్రం
సన్మగా గొఱక్కుంటాయి నేను
(పేమించాను) అని వైమించం' కని అనేక
సంద్రితల మధ్య జీవితం పట్ల ఒక
అస్పృష్టతలో ఒంటరికరణ చెంది అప్పిత్య
సంక్షోభం లోంచి బయటపడే ప్రయత్నం
ఈ పంక్కల్లో ప్రకృతిఐ పాదముద్రలతో
మనిషి తన ఉనికిని శాశ్వత పరుచుకోవా
లనుకునే ప్రయాస కనబడుతుంది. కనీ
అలల రూపంలో ప్రకృతి దానిని తుడిచి
పెట్టేస్తుంది. అలల చర్యకు పాదముద్రల
ఉనికి నిలవలేదు. ప్రకృతి మందు మనిషి
అస్తిత్వం ఎంత బలహీనమైందో కని గుర్తు
చేస్తాడు. అసంతృష్టమైన అక్షరాలతో
ఏర్పడిన పదం, అలజడికి గురయ్య
స్వభావంతో వాక్యంగా ఏర్పడి, ఒక

ఘైప్పు స్పృజన. స్పృజనలో అనేక పార్వ్యాలు-
కవిత్యం, అనువాదాలు, చిత్రకళ, సినిమా
రంగం, డాక్యూమెంటరీస్, నాటకాలు,
జానపదకళలు మరెన్నో భిన్న వర్ష
చాయలు. ఇంద్రధనుస్సులోని ఏడు
రంగులు కలిసి తెలుపురంగులో
ఇమిడిపోడం, ఒకటిగా కనబడడం.
తెలుపు వర్షం ఒక శూన్య సూచిక. ఏ
రంగైనా అద్దుకోవచ్చు. అస్మిరంగులు
వున్నా తెలుపు ఒంటరిగానే ప్రపహిస్తుంది.
ప్రకాశిస్తుంది. గుంపులో వుండి
ఒంటరికరణం చెందడంలోని సూత్రం
ఒంటబడ్డించుకున్న కని 'ఒంటరికరణ'
కవితాసంపుటితో అమాయకంగా ఏమీ
తెలీనితనాన్ని నెంటబట్టుకొని ఏకంగా
జీవన తాత్పొకతను పారకులకు
అందించడానికి వచ్చాడు. అతను మామిడి
హరికృష్ణ శీర్షిక 'ఒంటరికరణ' అవగాహన
లోకి రావాలంటే కవిజివిత నేపథ్యం తెలిస్తే
స్పృష్టమపుతుంది. అర్థమయ్యాక ఆ
కవితల్లోని పంక్కలు పారకుడికి
దగ్గరవుతాయి. అలా దగ్గరైన కవిత్యంతో
పాటు కని కూడా పారకులకు
దగ్గరవ్వాలని కవిత్యం ద్వారా మరిన్ని
తాత్పొక దారులు వెయ్యాలని ఆశిస్తుంటాయి.

వ్యక్తిత్వంలో బాలుడు.. సాహిత్యంలో త్రివిక్రముడు

అర్థవంతమైన తెలుగు వాక్యం...

ఘనపురం దేవేందర్
99480 32705

ఒ లశ్రీనివాసమూర్తి... తెలుగు సాహిత్యంలో తెలంగాణ పరిమళం. నికార్ధున సాహిత్య విమర్శకు నిలుపెత్తు నిదర్శనం. అర్థవంతమైన తెలుగు వాక్యానికి నిధి. అనంతమైన ప్రేమకు, ఆత్మియతకు నిలయం. ప్రతిభను గుర్తించడం, అభినందించడం, అక్కున చేర్చుకోవడం, ఆశ్రయం కల్పించడం ఆయనకున్న ఆభరణాలు. ఇన్ని మంచి ఆభరణాలు ఉన్న ఆ మహాసాహితీ మూర్తిని కాలం సహజంగానే అక్కసుతో తన గర్భంలోకి తీసుకుంది. మహావృక్షం లాగా స్థిరపడాల్చినటువంటి బాల శ్రీనివాసమూర్తి ఎన్నో మహావృక్షాలకు ఆరాధించునిగిగా మిగిలిపోయాడు. ఆయన మాత్రమే చేయగల సాహిత్యసేవ

ఒక్క మాటలో

చెప్పాలంటే బాలశ్రీనివాసమూర్తి “ఈ కాలం మహావక్త”. కార్యక్రమం పూర్తయిన తర్వాత వెళ్ళపేతు “ఘనపురం దేవేందర్! నీలాంటి సహాదయులు ఇంకా ఉన్నారయ్య, నువ్వు నా తమ్ముడిని. నిన్ను “తమ్ముడా అని పిలుస్తూ” అని భుజం తటిసుక్కాన్ని అందుకున్నట్టు అనిపించింది. అప్పటినుండి ఆయన నాకు భాషణాన్ని అన్నటిని కలిగించగలడని

ఇంకా ఎంతో మిగిలిపోయింది. ఇది పూడ్చులేని విషాదం. అందరూ తల్లిదండ్రు ల నుంచి ఆస్తులను వారసత్వంగా తీసుకుంటే బాలశ్రీనివాసమూర్తి సాహిత్య సాగంధాన్ని వారసత్వంగా తీసుకున్నాడు. లోకానికి పంచిపెట్టడు. గుమ్మన్నగారి లక్ష్మీనరసింహశర్మ ముద్దులబిడ్డ గుమ్మన్నగారి బాలశ్రీనివాసమూర్తి అక్షరం ఉన్నంతవరకు పుస్తకాలలోనే కాదు మన మస్తిష్కాలలోనూ చిరంజీవులగా ఉంటారు.

తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయంలో బాలన్నకు ఉద్యోగం రావడం నిజమాబాద్ సాహిత్యానికి కూడా ఎంతగానో మేలు చేసింది. బాలశ్రీనివాసమూర్తి మొదటి పరిచయం ఫోన్ ద్వారానే. ఆవి ఆయన నిజమాబాద్ జిల్లాలో అప్పుడుప్పుడే మొదలైన తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయంలో కాంట్రాక్ట్ ప్రోఫెసర్గా పనిచేస్తున్న రోజులు. నిజమాబాద్ జిల్లా డైట్ కళాశాలలో ఉపాధ్యాయులకు వృత్త్యంతర శిక్షణ జరుగుతున్నది అప్పటికే గుమ్మన్నగారి బాలశ్రీనివాసమూర్తి తండ్రి గారు గుమ్మన్నగారి లక్ష్మీనరసింహశర్మ గురించి, వారి అవధానం గొప్పతనం గురించి పరిచయం ఉండడంతో బాల శ్రీనివాసమూర్తి తన సందేశంతో ఉపాధ్యాయులను మరింత చైతన్యం, తెలుగు భాషణాన్ని అన్సక్తిని కలిగించగలడని

నమ్మకంతో ఉన్నతాధికారులకు చెప్పి వారిని డైట్ కళాశాలకు పిలిపించడం జరిగింది. డైట్ కాలేజీలోనే ముఖాముఖి పరిచయం. ఆ కార్యక్రమంలో వారి ఉపన్యాసం విన్న తర్వాత కొన్ని అంశాలలో చాలా స్పష్టతను నేర్చుకున్నాను. ఒకటి ఇచ్చిన సమయాన్ని కచ్చితంగా సద్యినియోగం చేసుకోవడం. విషయం పరిధిని దాటకుండా ఆసక్తికరంగా మాట్లాడడం. సందర్భాన్ని చెప్పుటాన్ని మాన్యంగా వాడడం. శ్రోతులకు సులభంగా అర్థమయ్యే భాషమ ఉపయోగించడం. పోవభావాలలో ఉత్సాహంతో, చిరునవ్వుతో ఆసాంతం మాట్లాడడం అందరికీ ప్రాక్షికల్గా నేర్చిన సందర్భం అది. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే బాల శ్రీనివాసమూర్తి “ఈ కాలం మహావక్త”. కార్యక్రమం పూర్తయిన తర్వాత వెళ్ళిపోతూ “ఘనపురం దేవేందర్! నీలాంటి సహాదయులు ఇంకా ఉన్నారయ్య, నువ్వు నా తమ్ముడిని. నిన్ను “తమ్ముడా అని పిలుస్తా” అని భుజం తటిన క్షణాం నాకు గొప్ప పురస్కారాన్ని అందుకున్నట్టు అనిపించింది. అప్పటినుండి ఆయన నాకు భాషణాన్ని నేను ఆయనకు తమ్ముడిని.

తర్వాత కాలంలో ఆయన తెలంగాణ యూనివరిటీలో అసిస్టెంట్ ప్రోఫెసర్గా ఉద్యోగంలో చేరడం, అక్కడ నా శ్రీమతి ఎమ్మె తెలుగు చదవడం మా మధ్య

మరింత అనుబంధాన్ని పెంచింది. హరిదా రచయితల సంఘం ఆధ్యాత్మిక నిర్వహించిన సభలలో బాలను పాల్గొన్నారు. ప్రతిసభలోను ఆయన ఉపన్యాసం హైలైట్. ఆయనను సభకు పెలిచినందుకు నాకు అందిన అభినందనలు ఎన్నో. తెలంగాణ జాగ్రత్త నుంచి సాహిత్య సభలు నిర్వహించాలని సంకల్పించినప్పుడు వారందినచిన సహకారం మరువలేనిది. తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ, తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక మండలి, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ మొదలైన ప్రతిష్ఠాత్మక సంప్రలలో ఆయన చేసిన ఉపన్యాసాలు మన సాహిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేశాయి.

బాలను పరిశోధనాత్మక రచనలు అన్ని గట్టివిత్తనం నుండి ఉద్ధిష్టించిన మహా వ్యక్తిలే. విలక్షణ పీఎస్, ఆత్మకథల్లో ఆనాటి తెలంగాణ, అభినవ పోతన వానమామలై వరదాచార్యులు, దేవులపల్లి రామానుజారావు, తెలంగాణం - తెలుగు మాగాణం, వెలుతురు కొలను, జీవన హిందోళం, మా ప్రసిద్ధిపేట, బ్రహ్మగ్రీ అవధానులు గుమ్మన్నగారి లక్ష్మీ నరసింహశర్మ స్ఫూర్తిపరిమళం, విజేత కాంపిటీషన్స్ సాహితీ సుధ, తెలంగాణ వైతాళికులలో కూడిన ప్రతిభామూర్తులు, సాహితీ మూర్తులు మొదలైన గ్రంథాలను రాశారు. జానియర్ లెక్కర్స్, డిగ్రీ లెక్కర్స్, పీజీ, ఎం. పిల్ల., పి.హాచెడి., గ్రాప్స్ ప్రైవేట్ ప్రస్తుతాలు, వివిధ ప్రభుత్వ ఉద్వోగ పోటి పరీక్షల కేంద్రాలకు రీసోర్స్ పర్సన్స్ గా వ్యవహారించారు. పార్స్యప్రస్తుతాల రూపకల్పనలో క్రీయాశీలక పాత్ర పోసించారు. ఆ సందర్భంలోనూ బాలన్నతో కలిసి పనిచేసే అవకాశం కలిగింది. పరిశోధన రంగంలో ఆయన చేసిన అపూర్వమైన కృషి “ఆత్మకథల్లో ఆనాటి తెలంగాణ”. ఆ గ్రంథానికి తెలుగు యూనివరిటీ ఉత్తమ వచన రచనలో సాహితీ పురస్కారం లభించింది. సర్వ వైదిక సంస్కార్ వారి పండిత పురస్కారం, “జీవన హిందోళం” పుస్తకానికి ప్రతిష్ఠాత్మకమైన గండ

2019 సెప్టెంబర్ 1న

మిత్రుడు కాసరద్ నరేశ రావ్ రాసిన వానచుక్క శతకం ఆవిష్కరణ సభలో బాలన్న డాక్టర్ ఏనుగు నరసింహరెడ్డితో కలిసి పాల్గొన్నారు, తెలంగాణ రచయితల సంఘం అధ్యాత్మంలో 2021 ఫిబ్రవరి 2న నిజమాబాద్ కవి మిత్రుడు నరాల సుధాకర్ రచించిన “నేను 2” పుస్తక పరిచయ సభకు ముఖ్య అతిథిగా బాలన్న వచ్చారు. అద్భుతమైన ప్రసంగంతో అందరినీ కట్టిపడేసారు. ఆ సభలో పాల్గొన్న ప్రముఖ సినిగేరు రచయిత వరికుపుల యాదగిరి ఎంతో ఆసక్తిగా బాలన్న ఉపన్యాసం విన్నంక పరచించిపోయి “ఇంత గొప్ప మహావక్త సరసన నన్న కూర్చుపేటీనందుకు ధన్యవాదాలు” అన్న మాటలు ఎప్పటికీ స్ఫూర్తిసుంచి పోనే పోవు కదా. ఆ సందర్భంగా బాలన్నను ఘనంగా సత్కరించుకున్నాం. ఆ సత్కారానికి పులకించిపోయిన బాలన్న ఆనంద భాషాలలో ఆశీర్వదించిన సందర్భం ఇంకా కళ్ళల్లో మెదుల్లనే ఉంది. “విలక్షణ పీఎస్” వంటి వైధికమైన ఉద్ధంధాన్ని రాసిన బాలన్న నేను పీఎస్ నరసింహరావు గురించి కవితలో “నిన్న చూస్తే ధోతి కట్టుకున్న దేవుడిలా కనబడుతావ్” అన్న వాక్యాన్ని పలుమార్లు గుర్తుచేసి ఎంతగా మెచ్చుకున్నాడో. నేను రాసిన వచన కవితా సంపుటి “ముచ్చులు”కు బాలన్న రాసిన ముచ్చులను ముందుమాట నాకు మౌక పురస్కారమే. తెలుగు సాహిత్యంలో బాలన్న వదిలిపెట్టిన పనులు పూర్తిచేయడానికి మళ్ళీ బాలన్న పుట్టాల్సిందే. కలం పట్టాల్సిందే. స్వరం మోగించాల్సిందే. బాలన్న పేరులో బాలునిలెక్క ఎంతో పవిత్రుడు. సాహిత్యంలో అన్ని ప్రక్రియల లోకాలను అనుశీలించిన త్రివిక్రముడు.

హన్నుంతరావు పురస్కారం ప్రకటించబడింది. బహుశా ఏ కవికి, రచయితకు సాధ్యం కాని విధంగా “జీవన హిందోళం” పుస్తకం రాయడం ద్వారా బాలన్న తన తండ్రి బుఱణాన్ని తీర్చుకున్నాడు.

తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ సాజస్వయంతో పారిదా రచయితల సంఘం 2018 నవంబర్ 11న తేదీన నిజమాబాద్ నిర్వహించిన “కొరవి గోపరాజు సాహిత్య వైభవ సమాలోచన - రాష్ట్రస్థాయి సదస్యులో” వక్కగా పాల్గొని “కథా కావ్యాలు-చమత్కురాలు” అనే అంశంపై అద్భుతంగా ప్రసంగించారు. 2019 సెప్టెంబర్ 1న మిత్రుడు కాసరద్ నరేశ రావు రాసిన వానచుక్క శతకం ఆవిష్కరణ సభలో బాలన్న డాక్టర్ ఏనుగు నరసింహరెడ్డితో కలిసి పాల్గొన్నారు, తెలంగాణ రచయితల సంఘం ఆధ్యాత్మంలో 2021 ఫిబ్రవరి 2న తేర్చుటానికి ప్రతిష్ఠాత్మకమైన గండ

స్వాత్మ మధురాలు

“మాతృగీతాలు”

మాతృమూర్తి మీద చూపించిన భక్తిని స్వర్చించిన వ్యాపం...

రాజేశ్వరీ బిబాకర్ల
93437 16723

“నే నలుగు చుందు నన్నమ్ము
నీవు కలిపి
తెచ్చి నా నోటిలో కూరి తినక యున్న
నెత్తిపై మొట్టి తినిపింతు నిలువ
కుబుకు
చీర చెరగున నాడు కన్నిరు తుడిచి”
అమ్ముతో కలిగిన ఆత్మ
సాహచర్యాన్నికి, హృదయ పూర్ణమైన
అనురాగ వాత్సల్యాలకూ, కంరదష్టమైన
అనుభూతికి అద్దం పడుతుంది ఈ
గీతం. అమ్మ ప్రేమను నూరి అన్నం
ముద్దలను కలిపి కొడుకు నోట్లో కూరింది.
తినక మారాములు చేసాడు తనయుడు.
అమ్మకు అతడు గారాబాల బిడ్డ. ఒకవంక
ముద్దు చేస్తూనే మొక్కె ఒంగనిది
మానయ్యాక చేతి కండడని తెలిసిన

అనుభవజ్ఞరాలు అమ్మ. అందుకనే
గారాబాల కొడుకు మారాము చేస్తుంటే
మొట్టికాయ వేసి బుద్దిగిరిపింది. అమ్మ
సాంగత్య మధురిమను తనివితీరా
అప్యాయన మొనరించే కొడుకుకు తన
బాల్యచేష్టలతో అమ్మకు చేరువ అయ్యే
మార్గం తెలుసు. చిలిపి నటనలతో కన్నిరు
కారుస్తాడు. అమ్మ మనసు కరిగి
పోయింది. బిడ్డను దగ్గరకు తీసుకుని చీర
చెరగుతో ఉబుకుతున్న అతని కన్నిరు
తుడిచి గోరుముద్దలను తినిపించింది.
సరళ సుందరమైన “మాతృ

గీతాలను” రచించారు శ్రీ నాయని సుబ్బారావుగారు. మాతృగీతాలు కవిగారి మాతృస్వాత్మ పూర్వకమైన కావ్యం. తెలుగు సాహిత్యంలో స్వాత్మగీతాలను గురించి, విషాద సంకీర్ణతను గురించి చెప్పుకునే ముందు మాతృగీతాలను గురించి చెప్పుకోక తప్పాడు.

మాతృదినోత్సవం అనగానే మాతృ గీతాలు స్వరించక తప్పాడు. అమ్మలేని లోటు తీర్చలేనిది. ఆమె లేని జీవన మార్గం కంటక నిగూఢ విపిన మార్గమై తోచింది కవికి. కుమారుడు చేసిన ఆగదాలకు అలసట చెందిన తల్లి డొక్కలో తలదాచుకుని, ఆవిడే శ్రీ రామ రక్షగా ఆత్మతృష్ణిని పొందిన తనయుని తనువు నిండా ఆమె స్వాత్మ చెక్కిన శిలా శాసనంగా అయింది. తన అంతరంగాన్ని దేవాలయము కావించి, ఆమె విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించుకున్నాడు. ఆ మూర్తి పూజకు పారిజాతాన్ని నాటుకున్నాడు. పారిజాతం దేవజాతికి ఉపభోగ్యమైన పుష్పం. తన తల్లికి కుసుమాంజలులను సమర్పించ డానికి పారిజాతాన్ని పెంచి పోషించిన తనయుడు ఆమె నెడబాసి ఎలా ఉండ గలడు?

అతడు హతాశయుడయ్యాడు,
అందుకు కారణం తాను మాతృ పూజకోసం పెంచిన పారిజాతం తొలి పూత పట్టకుండానే తల్లి పాదములను

కరములతో తాకలేని నాడయ్యాడు. మాతృమరణంతో కవిగారు అనంత దుఃఖ సముద్రాల కెరటాలలో కొట్టుకుని పోయారు. ప్రపంచమంతా నిరాళ్యరు స్కానంగా తాను ఎవరూ తోడు లేని వానిగా అయినట్లు తల్లడిలిపోయారు. మరు భూమిలో ఉన్నట్లు బెంగటిల్లారు.

నాయని సుబ్బారావుగారు రచించిన మాతృగీతాలను వారి కుమారై నాయని కృష్ణకుమారిగారు 1982లో మరిందారు. పిత్యదేవుని మనసులో కెరలిన మాతృవియోగ దుఃఖపులకు వారి పుత్రిక అనురాగపూర్వకమైన అమర శ్రుతిని కలిగించారు. కవిగారికి కలిగిన అపారమైన జననీ వియోగ దుఃఖానికి స్ఫుర్తి వలయాలలో ముద్రపడిన మరొక కారణం కూడా ఉండని చెప్పారు - అదేమిటంటే...

కవిగారికి తన అన్న కుమారైతో వివాహం జరిపించాలన్నది వారి తల్లిగారి కోరిక. కాని కవిగారికి గల దేశభిమా నాకాండ్, అంగ్ల విద్యాభ్యాస నిరాకరణ, చదువు మానుకుని రికామీగా ఉండడం, మేనమామకు నచ్చలేదు, పిల్లలను ఇవ్వడానికి నిరాకరించారు. తన కొడుక్కి అన్నగారు కూతురును ఇవ్వేదన్న కోపం తో అభిమానంతో కూడిన దిగులుతో ఆవిడ మరణించింది. సోదరి స్వర్గస్థు రాలయ్యక అన్నగారికి మేనల్లునిలో మంచి లక్ష్మణాలు కనిపించాయి. పిల్లలను ఇవ్వడానికి ముందుకు వచ్చాడు.

తల్లిగారి అశయం ఈ నాటికి ఈడేరబోతోంది. అన్నగారు పిల్లలను ఇవ్వడానికి ఒప్పుకున్నారన్న వార్తను వినిపించి మురిసిపోడానికి అమ్మ లేదు. ఇది కవిగారికి తీరనిలోటుగా మిగిలింది. తల్లితో పంచుకోలేని మధుర వార్త మరింత గాఢవిపాదస్మృతులను పెన వేసింది. మాతృ గీతాలను హృదయ సంపుర్ణాకా, అనుభాతి విచారానికి, తీగెలు మీటిన స్మృతులకు, రాగాలను ఆలపించింది. అమ్మతో పంచుకోలేని వార్త మాతృగీతాలకు మాతృక అయింది. ఆ నిరాశ పూసలో దారంగా ప్రతిగీతంలో

మాతృగీతాలు ప్రతి పదంలో
అమ్మకు దూరమైన పుత్రుని నిరాశ
ప్రతిధ్వనిస్తుంది. అపురూపమైన
మాతృబంధం అనురాగ
ప్రకంపనలను కలిగిస్తుంది.
జీవితకాలంలో అమ్మకు ఎటువంటి
అశాభంగము కలుగనీయరాదను
పరివర్తనను కలిగిస్తుంది. జననిని
దేవతగా ఆరాధించ వలెనను
విమలాతి శయమును
పాదుగొల్పుతుంది.

అల్లుకునిపోయింది.

జననివ్యాంగం కవిగారిని వెంగలిని కావించింది. తల్లి సోయిన పది రోజుల పాటు కంటి మీద కూరుకుని వచ్చే నిద్రను ఆపుకుంటూ, ఆమె తిరిగి వస్తుందన్న ఆశతో మంచి నీళ్చుచెంబు, దీపాన్ని పెట్టి కాచుకుని కూర్చున్నారు.

ఆమె ఎడగల అవ్యాఖ్యానురాగం, తీవ్ర వేదన కలగలసి ఒక్కడాం కసిగా మారింది. కలినమైన కాలుచ్కొనికి కట్టేసి ఆమె శాశ్వతమైన సుగతికి ఎగిరి పోయిందని అక్కసు కలిగింది. అంతలోనే ముగ్గ బాలకునివలె అమ్మ అవట ఎచటనున్నదో అచటకు పోయి ఆమెను చేరి అమ్మతాఖిషిక్త పథములలో ఏ చీకు చింత లేక తల్లిబిడ్డల ఆటలు ఆడు కోవాలని ఆశించారు. బాల్యంలో

మొరాయించారు. కాని ఇప్పుడు ఆమె పూజకు అడ్డమురానని బుద్ధిమంతుడైన నట్లుగా ఒప్పందం చేసారు.

స్నేహానికి వెళ్ళినప్పుడు అమ్మ ఏదిరా అని అలలు అతనిని ప్రశ్నించాయి. అచటి జలములో ఉన్న తాబేలు నీటి గర్భంలో చేరి నీటి అలల సుశ్శ విసిరింది.

అచ్చటి నీటిపాము పైకిగసి కప్పను పట్టుకొనుచు, నీకు లేదమ్మ అని వెక్కి రించింది. అప్పుడు కవి తనకు అమ్మలేదు కదా అని శోకతప్ప హృదయుడయ్యాడు.

గడచిన శివరాత్రి కాళహస్తిశ్శరుని కట్టాడు మధువు పంచింది. ఈ శివరాత్రినాడు నిజ కైలాసాన అమ్మత ముగ్గము అతులిత ఆనందరాశి మైనది.

మరల ఉగాది వచ్చింది. ఆనాడు జడలుగట్టిన జాట్లు చిక్కుతీసి తలంటిన అమ్మ పాణియుగమును తలచుకుని హృదయం కలగిపోయింది. బ్రాహ్మణుడు తెచ్చి ఇచ్చిన ఉగాది పచ్చడి లో నిజమైన చేదుతిన్నట్లు అనిపించింది.

కవికి కలిగిన శోకం కాలకూటవిష సమానం. అతడిప్పుడు కాలకూటగఱు డయ్యాడు.

మాతృగీతాలు ప్రతి పదంలో అమ్మకు దూరమైన పుత్రుని నిరాశ ప్రతిధ్వనిస్తుంది. అపురూపమైన మాతృబంధం అనురాగ ప్రకంపనలను కలిగిస్తుంది. జీవితకాలంలో అమ్మకు ఎటువంటి ఆశభంగము కలుగనీయ రాదను పరివర్తనను కలిగిస్తుంది. జననిని దేవతగా ఆరాధించవలెనను విమలాతి శయమును పాదుగొల్పుతుంది. హృదయుస్మర్య విషాదభావనలో ఆపాదమస్తకమైన మాతృ వాత్సల్య మూర్తిత్వాన్ని దర్శనీయం కాపిస్తుంది.

మాతృగీతాలు అమ్మకు అంకితమైన చిన్న పుస్తకం.

“రెండు పొలిమేరలోకట్టిన రేఖ మీద నేను నీ ఒడి యందున మేను మరచి నిదురసోదును జోల పాడుదువు నీపు చిచ్చి కొట్టుచు చీకటుల్ని విచ్చుదనక”

అని తల్లి ఒడిని నిరంతరంగా ఆశ్రయించిన అనంత వేదాంత గ్రంథం.

కృష్ణడోచ్చాడు!

దా॥ వై. రామకృష్ణరావు, 89857 43964

రొ రవేంగోపాబాలా...

సందేశసు చిమ్మి వాకిట్లో ముగ్గులేస్తూ
రోజు అమ్మనోట అదే పాట

కృష్ణడోస్తూడు?

ఆశగా, ఆసక్తిగా బాలుడి ముగ్గుప్రశ్న
“తప్పకుండా వస్తూడు
చెప్పకుండా వస్తూడు”
గడపపై చిరుముగ్గు వేస్తూ
చిరునవ్వుతో ఆ ఇల్లాలు.

మర్మాడు వెన్న తీసిన గిన్నె కోసం
వంటిల్లంతా వెదుకుతూ అమ్మ
తన తెలివికి ప్రశంసను ఆశిస్తూ...
“కృష్ణడోస్తే వెన్నంతా తినేస్తాడని
బట్టల బీరువాలో దాచేశాను”

ఓ క్షణం విస్తుపోయి
మరుక్షణం అక్కన చేర్చుకుంది ఆ తల్లి
రోజులు దౌరీపోయినయ్
నెలలు తరలిపోయినయ్
రార వేంగోపాబాలా....
బిలహారి రాగం ఆ బాలహారి కోసం
పల్లవిస్తునే వుంది.

అలసిపోని ఎదురుచూపులు
జాడచూపని మునిమాపులు
ఆ రోజు పుస్తకాలు సర్రుతూ
అలవాటుగా అమ్మనోట అదే పాట
అమ్మ వెంటే ఆ బాలనిరీక్షకుడు
భాగవత గ్రంథంలో నుంచి
పుటసంఖ్యకు గుర్తుగా పెట్టుకొన్న
నెమలీక జారిపడింది!

“అమ్మా.... కృష్ణడోచ్చాడు”
అశ్వర్యతరంగమై
ఇల్లంతా మారుమోగిన
సమ్ముగ్గ నినాదం!

విలక్షణ దర్శకుడు మణిరత్నం....

ముణిరత్నం దర్శకత్వం వహించిన సినిమాల పైన వర్క్ షెట్ 2 మే, 2023న నిర్మింపబడింది. ఈ వర్క్ షెట్కి ప్రధానవక్తగా హజ్జరైన కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారగ్రహిత శ్రీమతి బిల్లా మణిరత్నం సిని దర్శకత్వంలోనే ప్రత్యేకతలు వివరించారు.

ఆయన సినిమాలలో తీసుకున్న ఛిమ్సు తర్వాత

ఎలాంటి సామాజిక పరిణామాలు చెందాయా ఆమె

వివరించారు. కేంద్ర సాహిత్య యువ పురస్కార

గ్రహిత పింగళి చైతన్య తన ప్రసంగంలో మణిరత్నం సినిమాలలో సాంకేతికత, వస్తువు, సినిగతమైన కల్పనలు, మనల్ని ఆకర్షిస్తాయని అన్నారు. ఈ సభకు నిర్వహకులుగా వ్యవహారించిన తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థి అరవింద్ ఈ

విశ్వవిద్యాలయంలో ఇంకా సాహిత్య కళాచైతన్యాలు వికసించాలని ఆకాంక్షించారు. కుమృట కళాగాని, నీలాంబరి, అరుణ్ జ్యోతి, ప్రవీణ్, జితేంద్ర్, జగన్, నేహ్, జగన్, రవికుమార్ తదితర విద్యార్థులు ఈ సదస్సులో పాల్గొన్నారు.

ఉత్తమ అధ్యాపక పురస్కారం

పోట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం నాపల్లి, తేదీ 25-4-2023న పోట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పైదరాబాదులో ఉత్తమ అధ్యాపక పురస్కార ప్రదాన సభ జరిగింది. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం మాజీ ఉపాధ్యక్షులు

అనుమాండల భూమయ్య తన గురువు పాటిబండ మాధవశర్మ స్కూలులో ప్రతి ఏటా ఇచ్చే ఈ పురస్కారం ఈసారి జీయర్ ఇంటిగ్రేటెడ్ నేడిక్ అకాడమీ డైరెక్టర్ డాక్టర్ సముద్రాల నేంకటరంగ రామానుజాచార్యులకు ప్రధానం చేయడం జరిగింది. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఉపాధ్యక్షులు ప్రాఫెసర్ తంగెడ కిషన్ రావు ముఖ్యాలతిథిగా పాల్గొన్న ఈ సభకు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం రిజిస్ట్రార్ ఆచార్య భట్ట రమేష్ అధ్యక్షత వహించారు. సభలో విశిష్ట అతిథిగా శ్రీమత్ పరమహంస పరిప్రాజకాచార్యులు శ్రీశ్రీ త్రిదండ్రి అపేఖాబిలం రామానుజ జీయర్ స్ప్యామి పాల్గొన్నారు. గురువును జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ ఇచ్చే ఈ పురస్కారం చాలా ప్రత్యేకమైనదని ముఖ్యాలతిథి తంగెడ కిషన్రావు ఉద్ఘాటించారు. అనుమాండల భూమయ్య పాటిబండ గురించి దివాకర్ల వారు రాసిన పద్మాలు శ్రావంగా పాడి అలరించారు. ఈ పురస్కార ప్రదానం ఒక బాధ్యతగా భావిస్తానని ఆయన అన్నారు. పలువురు అధ్యాపకులు, విద్యార్థులు పాల్గొన్న ఈ సభకు తెలుగు శాఖ అధ్యక్షులు రత్నశ్రీ నిర్వహకులుగా వ్యవహారించారు.

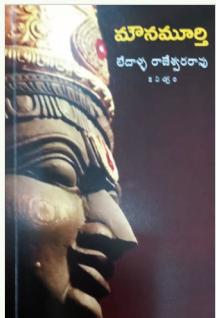
హార్ట్ బీట్ పుస్తకావిష్కరణ

గత పది సంవత్సరాలుగా దేశం, రాష్ట్రంలో జరిగిన పరిణామాలపై ఎం. విష్ణువు కుమార్ తన హృదయస్పందనగా త్రాసిన వ్యాసాల సంకలనం ‘హార్ట్ బీట్’ పుస్తకాన్ని మే 5వ తేదీన, సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో ప్రాఫెసర్ కంచె ఐలయ్య ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ రీడ్ రైట్ పైట్ ఈ మాడు అంశాలు ఒక నినాదంగా మారాలని పిలుపునిచ్చారు.

మట్టి వాసనతో రాయాలని, కింది కులాల నుండి వచ్చిన వారు బాగా రాయగలరని ఆయన అన్నారు. విష్ణువు బాగా చదివే గుణం ఉండడం వల్ల రాయగలిగాడని అభినందించారు. ముఖ్యాలతిథిగా పాల్గొన్న ప్రజాగాయని విమలక్ష్మి మాట్లాడుతూ రచయితకు లోకల్ నుంచి అంతర్జాతీయ దృక్కథం అవసరం అన్నారు. అదే హృదయస్పందన ఉండాలి. హార్ట్ బీట్ లేనోడు

మనిషే కాదని నిజమైన తన బీట్సు విష్ణువు తెలిపాడు అని అన్నారు. మౌదుగుపూలు ఎడిటర్ భూపతి వెంకటేశ్వర్లు అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో కె వి పి ఎన్ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు జాన్ వెస్ట్, ఐప్పు సంపుం రాష్ట్ర కార్యదర్శి మల్లు లష్ట్ ఏ. విజయ్ కుమార్, ఇమ్మి మహేందర్, వేముల ఎల్లయ్య, జర్జలిష్ట్లు కంబాలపల్లి క్రష్ణ కవిత, సలీమా, చంద్రవేహన్, సాంబశివ, కలుకూరి రాజు, ముర్తి, వేల్పుల మహేమ్, నలిగంటి శరత్ పాల్గొన్నారు.

మానమూర్తి

లేదాళ్ళ రాజ్యోర్గాం
సెల్ : 94418 73602

పాలపిట్ట బుక్స్
హైదరాబాద్
వెల : రూ. 120 /-

ఆకుపచ్చ సైనికుడు

యక్కలారి శ్రీరాములు
సెల్ : 99856 88922
అనంతపూర్

వెల : రూ. 120 /-

తెలుగువాణి

పాట్టి శ్రీరాములు
తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
హైదరాబాద్

తెలుగు వ్యాకరణము

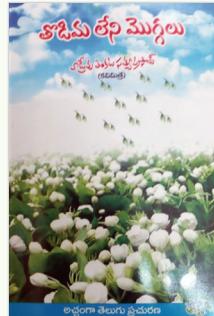
డా॥ రాసరి వేంకట రావు
సెల్ : 85007 06465
పశ్చిమగోదావరి

వెల రూ. 189/-

శ్రీ లక్ష్మీ నరసింహా నాట్యమండలి, ధర్మపురి

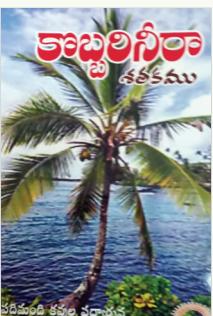
డా॥ సంగభట్ల వరసయ్
సెల్ : 94400 73124
హైదరాబాద్

తాడిము లేని మొగ్గలు

వాడ్చెవు వెంకట సత్యప్రసాద్

వెల : రూ. 200/-

కాబ్బిలిసిరా శతకము

వెల రూ. 30/-

మనసుకు చికిత్స (కథలు)

డా॥ లక్ష్మీ రాఘవ
సెల్ : 80963 10140

వెల : రూ.100/-

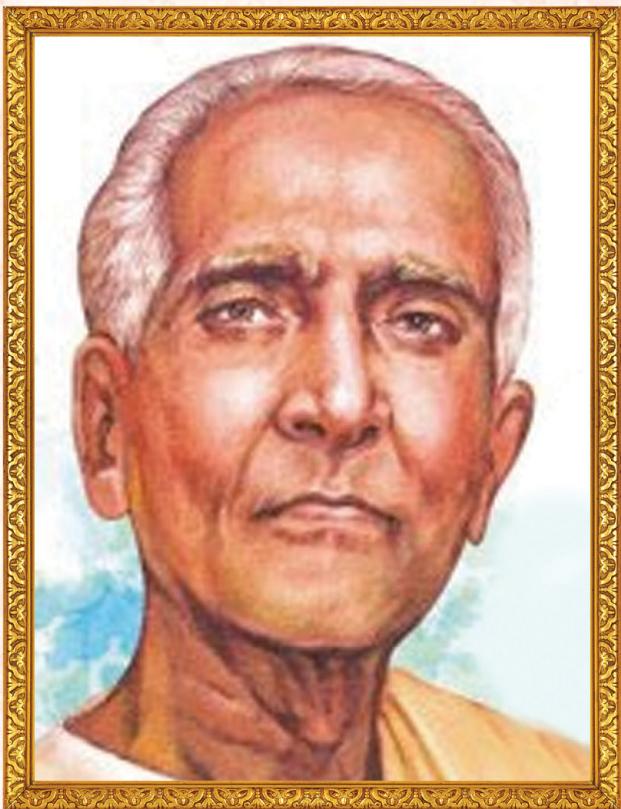
జంద్రధనుస్తు

శ్రీపతి దినపేశ సత్యవతి
సెల్ : 97907 52180

వెల : రూ.100/-

స్వీకారం కోసం మీ పుస్తకాలు ఈ చిరునామాకు పంపించండి వీలైతే సమీక్ష కూడా వేస్తాం.

తెలంగాణ జాగ్రత్తి: పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్త ఎన్.టి.ఆర్. స్టేషన్ యం దగ్గర,
అరవింద నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

తెలంగాణ వైతాళికులు
బద్రిరాజు రాఘవ రంగారావు

వర్షంతి : మే 17, 1973